

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	<i>Економки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>Фінансів та бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Скороход Єлизавети Андріївни

на тему	Аналіз та шляхи підвищення ділової активності підприємства
---------	---

за матеріалами	ПрАТ «Північний ГЗК »
----------------	------------------------------

науковий керівник	к.е.н., доцент	Н.В.Ізмайлова
-------------------	-----------------------	----------------------

Робота допущена до захисту в ЕК

**Протокол засідання кафедри
від 18 червня 2026р. № 13**

Завідувач кафедри

<u>к.е.н., доцент</u>	<u>О.В.Неізнєстна</u> (підпис)
<i>Наук. ступєнь, вченє звання</i>	<i>Ініціали, прізвище</i>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	Економки та бізнес-освіти
Кафедра	Фінансів та бухгалтерського обліку
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Форма навчання	заочна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____	О.В.Неізнєстна _____
(підпис)	(Прізвище, ініціали)

«06» квітня 2026 року

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ**

1. Тема роботи Аналіз та шляхи підвищення ділової активності підприємства

Керівник роботи _____ к.е.н, доцент Н.В.Ізмайлова

затверджені наказом закладу вищої освіти від «06» квітня 2026 р. №224-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «05» червня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретичні засади та методичні підходи до оцінювання ділової активності підприємства

Розділ 2. Оцінка ділової активності підприємства гірничо-металургійного комплексу в сучасних умовах

Розділ 3. Напрями підвищення ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК»

Об'єкт дослідження - процес управління діловою активністю ПрАТ «Північний ГЗК»

Предмет дослідження - сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів оцінювання та підвищення ділової активності підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи: розробка практичних рекомендацій щодо підвищення рівня ділової активності підприємства в умовах сучасних

економічних і воєнних викликів.

5. Дата видачі завдання « 06 » квітня 2026р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Затвердження плану КБР	до 25.03.2026	<i>виконано</i>
2	Підготовка розділу 1	до 15.04.2026	<i>виконано</i>
3.	Підготовка розділу 2	до 06.05.2026	<i>виконано</i>
4	Підготовка розділу 3	до 27.05.2026	<i>виконано</i>
5	Написання вступу та висновків до КБР, оформлення супровідних документів	до 01.06.2026	<i>виконано</i>
6	Подання електронного варіанту КБР керівнику для перевірки дотримання академічної доброчесності	до 05.06.2026	<i>виконано</i>
7	Перевірка тексту КБР на дотримання академічної доброчесності	08.06-16.06.2026	<i>виконано</i>
8	Отримання відгуку від наукового керівника	до 10.06.2026	<i>виконано</i>
9	Отримання рецензії	до 12.06.2026	<i>виконано</i>
10	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 15.06.2026	<i>виконано</i>
11	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 17.06.2026	Реєстраційний № <u> </u> « <u>17</u> » <u>червня</u> 2026 р.
12	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 18.06.2026	<i>виконано</i>
13	Підготовка до захисту в ЕК	до 19.06.2026	<i>виконано</i>

Завдання підготував науковий керівник

Н.В.Ізмайлова
(прізвище та ініціали)
Є.А.Скороход

Завдання одержала здобувачка

(прізвище та ініціали)

Декларація
про дотримання академічної доброчесності під час написання
кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувачем вищої освіти
Державного університету економіки і технологій

Я, Скороход Єлизавета Андріївна, студентка 3 курсу, групи ЗФБС-23ск Державного університету економіки і технологій розумію і підтримую політику закладу із академічної доброчесності. Я не надавав(ла) і не одержував(ла) заборонену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис)

02.06.2026

(дата)

Єлизавета СКОРОХОД
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

ЗГОДА
на використання кваліфікаційної бакалаврської роботи

Я, Скороход Єлизавета Андріївна, даю згоду на використання наданих матеріалів, а саме: внесення кваліфікаційної бакалаврської роботи у базу даних репозитарію Державного університету економіки і технологій; відтворення роботи чи її частини в електронній формі, не змінюючи її змісту; виготовлення електронних копій для постійного архівного зберігання; надання електронних копій роботи для відкритого доступу в мережі Internet.

Підтверджую, що розміщуючи роботу в репозитарії ДУЕТ, я не порушую прав третіх осіб.

(підпис)

Єлизавета СКОРОХОД
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

02.06.2026
(дата)

АНОТАЦІЯ

Скороход Є.А Аналіз та шляхи підвищення ділової активності підприємства. – Рукопис.

Кваліфікаційна бакалаврська робота за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. Державний університет економіки і технологій. – Кривий Ріг, 2026.

У роботі досліджено економічну сутність ділової активності підприємства, розглянуто методичні підходи до її оцінювання та визначено основні засади управління нею.

В умовах воєнного стану в Україні зростає значення забезпечення стабільної ділової та ринкової активності підприємств, підтримання їх конкурентоспроможності та адаптації до підвищених ризиків. Ділова активність виступає важливим показником ефективності функціонування підприємства, який характеризується, зокрема, рівнем оборотності ресурсів та показниками рентабельності. На основі фінансової звітності ПрАТ «Північний ГЗК» здійснено комплексну оцінку його фінансово-економічного стану. Проведено аналіз ділової активності підприємства за 2023–2025 роки із використанням абсолютних та відносних показників, зокрема коефіцієнтів оборотності та рентабельності. За результатами дослідження визначено основні тенденції зміни ділової активності підприємства в умовах воєнних ризиків та сформульовано практичні рекомендації щодо її підвищення, зокрема через удосконалення управління витратами та оптимізацію оборотності дебіторської заборгованості.

Ключові слова: ділова активність, оборотність, рентабельність, активи, оборотні активи, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, управління діловою активністю, воєнні ризики, гірничо-металургійний комплекс.

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність та економічний зміст ділової активності підприємства	9
1.2. Методичні підходи до аналізу ділової активності підприємства	15
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	27
2.1. Оцінка стану гірничо-металургійної галузі України в умовах воєнного часу	27
2.2. Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності ПрАТ «Північний ГЗК»	33
2.3. Аналіз ділової активності базового підприємства на основі абсолютних показників	41
2.4. Аналіз ділової активності базового підприємства на основі відносних показників	51
Висновки до розділу 2	62
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПРАТ «ПІВНІЧНИЙ ГЗК»	70
3.1. Удосконалення системи управління діловою активністю підприємства	70

3.2. Формування напрямів підвищення ділової активності на основі скорочення витрат базового підприємства	79
Висновки до розділу 3	90
Висновки	95
Список використаних джерел	103
Додатки	107

ВСТУП

Ділова активність підприємств є ключовим чинником їх ефективного функціонування та розвитку в сучасних умовах господарювання. Вона охоплює сукупність дій і процесів, спрямованих на досягнення стратегічних цілей, забезпечення конкурентних переваг та задоволення потреб споживачів. У сучасному бізнес-середовищі підприємства змушені постійно адаптуватися до змін, впроваджувати інновації, удосконалювати виробничі та управлінські процеси, а також розширювати ринки збуту.

Особливої актуальності проблема підвищення ділової активності набуває в умовах воєнного стану в Україні, що супроводжується значними економічними та операційними ризиками. Воєнні дії призводять до порушення логістичних ланцюгів, нестабільності енергопостачання, зниження виробничих потужностей, відтоку трудових ресурсів та коливань валютних курсів. У таких умовах забезпечення стабільної ділової активності підприємств гірничо-металургійного комплексу потребує нових підходів до управління ресурсами, ризиками та фінансовими потоками.

У глобальному конкурентному середовищі підприємства здійснюють постійний аналіз власного потенціалу, досліджують ринок і поведінку споживачів, що дозволяє їм приймати обґрунтовані управлінські рішення. Показники ділової активності виступають важливим індикатором ефективності господарської діяльності, оскільки відображають швидкість обігу ресурсів, рівень використання активів і загальну результативність функціонування підприємства. Їх позитивна динаміка сприяє зміцненню фінансового стану та забезпечує стійкий розвиток підприємства.

У дослідженні використано загальноприйняті методичні підходи до аналізу ділової активності, які базуються на даних фінансової звітності та дозволяють здійснювати об'єктивну оцінку незалежно від галузевої специфіки.

Об'єктом дослідження є процес управління діловою активністю ПрАТ

«Північний ГЗК». Предметом дослідження виступає сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів оцінювання та підвищення ділової активності підприємства.

Метою роботи є розробка практичних рекомендацій щодо підвищення рівня ділової активності підприємства в умовах сучасних економічних і воєнних викликів.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

узагальнити теоретичні підходи до визначення сутності ділової активності підприємства;

дослідити методику оцінювання показників оборотності та рентабельності;

проаналізувати сучасний стан гірничо-металургійної галузі України в умовах війни;

надати характеристику діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» та оцінити його фінансово-економічні показники;

провести аналіз ділової активності підприємства на основі абсолютних і відносних показників;

обґрунтувати напрями підвищення ділової активності з урахуванням управління кредитними та воєнними ризиками.

Проблематика ділової активності підприємств є важливим напрямом сучасних економічних досліджень. Теоретичні та практичні аспекти оцінювання й управління діловою активністю висвітлені у працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців. Серед зарубіжних авторів вагомий внесок у розвиток фінансового менеджменту та методів оцінки ефективності діяльності підприємств зробили R. A. Brealey, S. C. Myers, F. Allen, E. F. Brigham, M. C. Ehrhardt, J. C. Van Horne, J. M. Wachowicz.

Суттєвий внесок у дослідження ділової активності підприємств, аналізу фінансових результатів, управління витратами та підвищення ефективності діяльності здійснили вітчизняні науковці: С. В. Адонін, Л. П. Бондаренко, О. І. Вівчар, В. В. Вітлінський, А. Глущенко, О. В. Гончарук, І. О. Грінчук, Л. Г.

Дончак, Г. Єрмоленко, О. В. Зінченко, В. А. Іщенко, В. С. Качур, Н. Б. Кащена, Г. І. Кіндрацька, В. Колісніченко, Ю. І. Кулиняк, Т. П. Куриленко, О. Б. Курило, А. В. Лапін, І. В. Мартусенко, О. Маслій, Ю. В. Масюк, С. В. Онищенко, В. Пантас, Л. М. Петренко, Т. В. Польова, О. В. Птащенко, Є. М. Руденко, Н. С. Ситник, Л. А. Скакун, С. Д. Смолінська, В. І. Терещук, А. М. Турило, О. М. Чубка, І. В. Черешня, О. М. Шершенюк, І. Ф. Ясіновська.

У процесі дослідження застосовано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема, методи аналізу і синтезу використано для розкриття економічної сутності ділової активності; порівняльний аналіз — для оцінки динаміки фінансово-економічних показників підприємства; статистичні методи — для виявлення тенденцій зміни показників; графічні — для наочного відображення результатів; економіко-математичні — для визначення впливу факторів на рівень ділової активності; експертні — для обґрунтування напрямів удосконалення управління ризиками.

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти України, міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку, Статистичні дані були отримані з офіційних джерел, таких як Державна служба статистики України, яка надає інформацію про макроекономічні показники та статистику гірничо-металургійної галузі. Важливу роль відіграла також фінансова звітність ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022-2025 роки, що дозволило провести глибокий аналіз діяльності базового підприємства. Додаткові джерела інформації включали публікації галузевих видань, таких як «Металургпром», ГМК Центр, «Бізнес-Цензор»,

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання керівництвом підприємства для підвищення ефективності управління діловою активністю в умовах підвищених ризиків, зокрема воєнного характеру, а також у подальших наукових дослідженнях у цій сфері.

РОЗДІЛ 1

СУТНІСТЬ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність ділової активності підприємства

За умов переходу до ринкової економіки кожне підприємство зацікавлене у завоюванні якомога більшої частки відповідного ринку збуту. Це проявляється, насамперед, у конкуренції, яка притаманна ринковій економіці і є її рушійною силою. Кожне підприємство змагається за своїх споживачів, враховуючи їх уподобання та інтереси, а також виходячи із загальновиробничих і маркетингових тенденцій. Саме ці процеси забезпечують визначення ділової активності підприємства, що свідчить про його стабільність за сучасних умов. Тому, важливо приділяти належну увагу даній характеристиці діяльності підприємства для того, щоб залишатися фінансово стійким та платоспроможним суб'єктом господарювання, ефективно розпоряджатися своїми ресурсами та підтримувати на належному рівні ділову репутацію. Виникнення і розвиток поняття ділової активності діалектично зумовлене та практично виправдане, оскільки в цілому відображує суть змін в економіці, коли гостро постає потреба зіставлення розмірів вкладених ресурсів з проміжними та кінцевими результатами їх використання, що безпосередньо впливає на фінансовий стан суб'єкта господарювання і тісно пов'язане з ним [4].

У науковій літературі немає єдиного підходу до визначення сутності ділової активності підприємства. Вітчизняні та зарубіжні науковці трактують цю категорію по-різному: одні пов'язують її насамперед зі швидкістю обороту ресурсів, інші – з ефективністю господарської діяльності, конкурентоспроможністю або здатністю підприємства до розвитку та адаптації в умовах ринку.

У вузькому розумінні ділову активність часто ототожнюють із показниками оборотності активів і капіталу. Такого підходу дотримуються українські дослідники, зокрема Л. М. Петренко, яка вважає, що ділова активність характеризує ефективність використання ресурсів підприємства через систему показників оборотності. На її думку, основними критеріями оцінювання є швидкість обігу оборотних активів, дебіторської заборгованості та капіталу підприємства. [27]

Інші науковці розглядають ділову активність значно ширше. Так, О. В. Птащенко та О. М. Шершенюк визначають її як комплексну характеристику результативності функціонування підприємства, що відображає рівень використання матеріальних, фінансових, трудових та інформаційних ресурсів. Автори наголошують, що ділова активність є не лише фінансовою категорією, а й управлінською характеристикою, яка демонструє здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища.[31]

Подібної позиції дотримуються Г. І. Кіндрацька та Ю. І. Кулиняк, які вважають, що ділова активність повинна оцінюватися на декількох рівнях: на рівні підприємства, галузі та економіки загалом. Вони підкреслюють, що ця категорія відображає не лише фінансові результати, але й ринкову поведінку підприємства, його інвестиційну та інноваційну активність. [19]

Окрему увагу дослідники приділяють розмежуванню понять «ділова активність» та «ринкова активність». А. Турило, О. Зінченко та І. Черешня у своїх працях зазначають, що ділова активність характеризує внутрішню ефективність діяльності підприємства, тоді як ринкова активність пов'язана із зовнішнім середовищем, позиціями підприємства на ринку та його конкурентоспроможністю. [36]

Серед зарубіжних учених значний внесок у розвиток теорії ділової активності зробили Richard Brealey, Stewart Myers та James Van Horne. У їхніх роботах ділова активність розглядається через ефективність управління фінансовими ресурсами, швидкість обороту капіталу та здатність підприємства забезпечувати стабільне зростання прибутковості. Вони

акцентують увагу на тому, що висока ділова активність є індикатором ефективного менеджменту та фінансової стійкості підприємства. [1, 2. 3]

Таким чином, полеміка авторів свідчить про багатогранність поняття ділової активності. Одні дослідники розглядають її переважно як фінансову категорію, що характеризується показниками оборотності та рентабельності, інші – як комплексну характеристику ефективності функціонування підприємства, яка охоплює виробничу, фінансову, інвестиційну та ринкову складові. Узагальнюючи різні наукові підходи, ділову активність підприємства доцільно визначати як комплексну характеристику ефективності використання ресурсів і здатності підприємства забезпечувати стабільний розвиток, конкурентоспроможність та адаптацію до змін зовнішнього середовища.

Рівень ділової активності	Високий	- стійкий фінансовий стан - активна інвестиційна та інноваційна політика підприємства - стійка тенденція до зростання темпових показників - підвищення рівня ефективності використання ресурсів
	Середній	- нестійкий фінансовий стан - епізодичне здійснення інвестиційної та інноваційної діяльності - нестійка динаміка темпових показників - суттєве зниження значень показників ефективності використання ресурсів
	Низький	- кризовий фінансовий стан - відсутність інноваційної діяльності - стійка негативна тенденція до зниження темпових показників - неефективне використання ресурсів

Рис. 1.1. Характеристика рівнів ділової активності підприємства
Джерело [38]

На рис. 1.1 подано систему показників, які характеризують розвиток

підприємства та відображають рівень його ділової активності. Зокрема, стабільне зростання темпів свідчить про високий рівень ділової активності, коливання цих показників — про середній рівень, тоді як їх систематичне зниження вказує на низьку ділову активність підприємства.

Підвищення рівня ділової активності потребує врахування комплексу чинників. До них належать орієнтація на потреби споживачів і врахування їхніх уподобань, формування та використання сильного бренду, впровадження сучасних технологій, наявність кваліфікованого персоналу, ефективна система управління та маркетингу, чітка організаційна структура, вигідне розташування підприємства відносно клієнтів і партнерів, якісне планування діяльності, а також швидке та надійне банківське обслуговування. Поєднання цих елементів створює передумови для досягнення високого рівня ділової активності.

Водночас існують фактори, що негативно впливають на ділову активність підприємства. Серед них — обмеженість фінансових ресурсів, порушення збалансованості грошових потоків, скорочення обсягів виробництва та реалізації, зменшення кількості замовлень, накопичення надлишкових запасів, а також вплив інфляційних процесів.[38]

Ефективне функціонування підприємства передбачає орієнтацію на використання власних конкурентних переваг і максимальну реалізацію наявного потенціалу при одночасному зниженні впливу слабких сторін і можливих ризиків. Такий підхід дозволяє не лише підвищити ефективність поточної діяльності, а й сформувані обґрунтовані напрями стратегічного розвитку підприємства.

Серед ключових напрямів підвищення ефективності використання ресурсів доцільно виокремити кілька основних. Насамперед це зростання загальної результативності діяльності підприємства, яке досягається шляхом прискорення обороту ресурсів і зменшення тривалості їх обігу. Важливим резервом є збільшення кількості оборотів, що може бути забезпечене як через скорочення виробничого циклу, так і завдяки зменшенню тривалості обігової

стадії.

Зниження тривалості виробництва передбачає впровадження більш досконалих технологій, модернізацію обладнання та автоматизацію виробничих процесів. Водночас скорочення періоду обігу потребує раціональнішого використання ресурсів, оптимізації документообігу та прискорення розрахунків із контрагентами. [28]

Окрему увагу слід приділити вдосконаленню структури матеріальних витрат, що включає перегляд норм використання сировини, ефективне використання залишків, а також закупівлю матеріалів відповідно до реальних потреб з метою уникнення їх надлишкового накопичення. Крім того, важливим напрямом є підвищення фондоозброєності праці шляхом нарощення виробничих потужностей, зокрема через реінвестування вільних фінансових ресурсів у розвиток основних засобів підприємства.

До ключових напрямів підвищення ділової активності підприємства належить реалізація комплексу заходів, спрямованих на підвищення ефективності його функціонування. Насамперед важливим є активне впровадження досягнень науково-технічного та організаційного прогресу, що забезпечується підвищенням техніко-технологічного рівня виробництва, удосконаленням систем управління та оперативним оновленням обладнання.

Вагомим чинником є також оптимізація організаційної структури підприємства шляхом чіткого розподілу повноважень і відповідальності між працівниками. Поряд із цим необхідно вдосконалювати структуру виробництва, підвищуючи рівень завантаження потужностей та прискорюючи оборотність ресурсів. Суттєвий вплив на ділову активність має зростання конкурентоспроможності продукції та послуг, що досягається через підвищення їх якості та відповідність вимогам споживачів. Важливим напрямом розвитку є також розширення та вдосконалення зовнішньоекономічної діяльності підприємства, що сприяє диверсифікації ринків збуту та зміцненню його позицій у міжнародному середовищі. [25]

Оцінювання ділової активності підприємства може здійснюватися на

основі так званого «золотого правила економіки», яке передбачає дослідження ефективності використання залучених ресурсів у динаміці. Такий підхід дозволяє кількісно визначити результативність діяльності підприємства та оцінити рівень раціональності управління його ресурсним потенціалом.

Важливе значення в цьому процесі має аналіз темпів зростання ключових фінансових показників, який дає змогу оцінити ефективність розвитку підприємства та ступінь досягнення стратегічних цілей. До основних індикаторів належать чистий прибуток, виручка від реалізації продукції та собівартість. Виконання запланованих або прогнозних значень цих показників виступає одним із головних критеріїв ефективності діяльності, оскільки свідчить про якість управлінських рішень, раціональність використання ресурсів і здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища.

Особливу увагу слід приділяти взаємозв'язку між зазначеними показниками. Зокрема, зростання виручки за одночасного зниження або стриманого збільшення собівартості є свідченням позитивних змін у діяльності підприємства, що можуть бути результатом підвищення продуктивності праці, оптимізації витрат або вдосконалення виробничих процесів. Стійке зростання чистого прибутку та доходу від реалізації при контрольованих витратах є ключовим показником успішності функціонування підприємства та його конкурентоспроможності.

Згідно із зазначеним правилом, темпи зростання чистого прибутку повинні випереджати темпи зростання виручки, а останні — бути не нижчими за 100% і перевищувати або принаймні не відставати від темпів зростання собівартості, тобто:

$$\Pi \geq B \geq 100\% \geq C \text{ або } \Pi \geq B \geq C \geq 100\%. \quad (1.1.)$$

Дотримання цієї залежності свідчить про високий рівень ділової активності підприємства, ефективне використання його ресурсів та

результативне управління господарською діяльністю. Водночас у сучасних нестабільних економічних умовах така пропорція не завжди може бути витримана. Це зумовлено впливом інфляційних процесів, коливанням цін на продукцію та ресурси, а також недосконалістю міжгалузевих зв'язків, що стримують інноваційний розвиток.[24]

Крім того, важливою проблемою залишається недостатній рівень стимулювання концентрації фінансових ресурсів на реалізації стратегічних завдань, зокрема підвищенні конкурентоспроможності підприємств і покращенні соціально-економічних показників. У таких умовах рівень ділової активності може знижуватися, що обумовлює необхідність розробки адаптивних стратегій розвитку та вдосконалення системи управління ризиками. Отже, в сучасних умовах господарювання ділова активність виступає однією з ключових характеристик підприємства, яка визначає рівень його конкурентоспроможності. Від її рівня безпосередньо залежить ефективність використання ресурсів, що досягається через правильне формування цілей і пріоритетів розвитку. Для забезпечення стабільної діяльності керівництву необхідно систематично оцінювати показники ділової активності, що дозволяє своєчасно виявляти негативні тенденції та приймати обґрунтовані управлінські рішення з метою їх мінімізації у майбутньому.

1.2. Методичні підходи до аналізу ділової активності підприємства

Аналіз ділової активності підприємства полягає у розрахунку системи аналітичних показників, виявленні закономірностей та причин їх змін для визначення рівня ефективності виробничо-господарської діяльності. Важливим елементом такого аналізу є пошук резервів і можливостей для підвищення результативності роботи компанії. Його результати використовуються як внутрішніми, так і зовнішніми користувачами інформації.

Оцінювання ділової активності є комплексним і багатоступеневим процесом. Воно охоплює не лише фінансові показники, а й інші важливі аспекти, зокрема рівень конкуренції на ринку, якість стратегічного планування, ефективність виробничих процесів та організацію управління персоналом. Під час дослідження застосовують різні інструменти та підходи, серед яких SWOT-аналіз, фінансовий аналіз, аналіз бізнес-портфеля, оцінювання конкурентоспроможності та інші методики. При цьому обов'язково враховується специфіка галузі, а також вплив економічних і політичних факторів.[23. 24]

Важливою особливістю оцінки ділової активності є врахування постійних змін у бізнес-середовищі. Це потребує регулярного моніторингу показників та періодичного оновлення стратегічних підходів, щоб діяльність підприємства відповідала актуальним внутрішнім і зовнішнім умовам.

Внутрішній аналіз здійснюється керівництвом підприємства на основі даних оперативного, бухгалтерського та фінансового обліку. Його головною метою є підвищення ефективності використання ресурсів — як виробничих, так і фінансових, що сприяє збільшенню прибутку та зниженню витрат на виробництво продукції чи послуг.

Зовнішній аналіз проводиться зацікавленими сторонами поза межами підприємства, такими як інвестори, постачальники, покупці, конкуренти, партнери, кредитно-фінансові установи та податкові органи. Кожна з цих груп оцінює діяльність підприємства відповідно до власних інтересів: інвесторів цікавить прибутковість і стабільність, постачальників — платоспроможність, а податкові органи — дотримання законодавчих вимог.

Отже, аналіз ділової активності підприємства є важливим інструментом для оцінювання його поточного стану, виявлення потенційних можливостей та формування стратегій розвитку. Він сприяє більш раціональному використанню ресурсів і досягненню високих результатів у конкурентному середовищі.[21]

Аналіз ділової активності підприємства являє собою багатовимірну

систему оцінювання, яка охоплює як числові, так і якісні характеристики. Його значущість пояснюється тим, що рівень ділової активності опосередковано відображає фінансовий стан організації та якість управлінських рішень. Завдяки встановленню взаємозв'язків між різними показниками діяльності можна більш точно визначити поточний стан підприємства, його позиції на ринку та перспективи подальшого розвитку.

Якісна оцінка ділової активності включає низку важливих характеристик, що не завжди піддаються прямому вимірюванню. Зокрема, значну роль відіграє репутація компанії, яка формується на основі її історії діяльності та здатності виконувати зобов'язання перед клієнтами, партнерами і працівниками. Не менш важливою є репутація керівництва, що визначається рівнем професійності, управлінської компетентності та вмінням приймати ефективні стратегічні рішення.[15]

Також до якісних показників належить конкурентоспроможність підприємства, яка характеризує його становище на ринку у порівнянні з іншими учасниками галузі. Важливим аспектом є широта ринків збуту, що відображає географічне охоплення та різноманітність споживчих сегментів. Окремо розглядається стабільність клієнтської бази, яка показує рівень залежності підприємства від окремих клієнтів або груп покупців.

Кількісна оцінка ділової активності базується на конкретних вимірюваних показниках. Одним із ключових є частка ринку, яка демонструє здатність підприємства утримувати або розширювати свої позиції у конкурентному середовищі. Важливим також є масштаб партнерських відносин, що характеризує рівень взаємодії компанії з іншими учасниками ринку. До кількісних індикаторів відноситься і обсяг зовнішньоекономічного обороту, який відображає активність підприємства на міжнародних ринках. Окремо враховується приріст робочих місць, що свідчить про внесок компанії у розвиток економіки регіону або держави. Фондова активність є ще одним важливим показником, який характеризує інвестиційну привабливість підприємства через динаміку акцій, рівень котирувань, прибутковість та

виплату дивідендів.

Оцінювання внутрішньої та зовнішньої ділової активності дозволяє більш комплексно розглянути діяльність підприємства. Внутрішня активність охоплює ефективність використання ресурсів, організацію виробничих процесів, рівень інноваційності та систему мотивації персоналу. Вона відображає те, наскільки раціонально підприємство управляє власними внутрішніми можливостями.

Зовнішня активність, у свою чергу, пов'язана з тим, як підприємство взаємодіє із зовнішнім середовищем. Вона включає такі складові, як імідж і ділова репутація, що є важливими для налагодження партнерських відносин. Значну роль також відіграє соціальна відповідальність підприємства, яка проявляється в участі у соціальних ініціативах і сприянні розвитку регіону. Окремо враховується екологічна активність, що передбачає дотримання екологічних норм і впровадження технологій, орієнтованих на зменшення негативного впливу на довкілля.

Виклики та обмеження аналізу ділової активності полягають у тому, що навіть за наявності великої кількості методів та інструментів результати такого дослідження не завжди є абсолютно точними або однозначними. Слід враховувати, що позитивна репутація підприємства чи сильний бренд не забезпечують його стійкості в умовах кризових ситуацій. Це підтверджується прикладами відомих компаній, таких як Swissair, Daewoo та Moulinex, які, попри свою ринкову впізнаваність, зазнали серйозних фінансових труднощів.

Окрім цього, суттєвий вплив на результати аналізу мають зовнішні фактори, зокрема економічні коливання та політичні зміни. Вони можуть істотно змінювати як поточний стан підприємства, так і перспективи його розвитку, що ускладнює формування стабільних і довгострокових висновків.

Загалом, використання комплексного підходу до оцінювання ділової активності дає змогу не лише визначити фактичний стан підприємства, а й сформулювати обґрунтовані стратегічні напрями його подальшого розвитку. Такий підхід забезпечує більш глибоке розуміння внутрішніх можливостей і

зовнішніх умов функціонування компанії.[18]

Для аналізу внутрішньої ділової активності доцільно застосовувати систему взаємопов'язаних показників, які можуть бути згруповані за різними ознаками залежно від мети дослідження. При цьому важливо, щоб обрані показники відповідали низці вимог: мали чітко визначене призначення, були орієнтовані на конкретні об'єкти аналізу, охоплювали всі ключові аспекти діяльності підприємства, мали логічну структуру та впорядкованість, забезпечували достатній рівень інформативності, а також залишалися зручними та відносно простими у практичному використанні.

Поняття ділової активності відображає темпи розвитку підприємства та швидкість обороту його ресурсів [20]. Іншими словами, показники ділової активності дають змогу оцінити, наскільки раціонально та ефективно компанія використовує свої фінансові ресурси в процесі господарської діяльності. Аналіз цього напрямку передбачає дослідження рівнів та динаміки низки фінансових коефіцієнтів, зокрема оборотності запасів, оборотності капіталу, стану дебіторської та кредиторської заборгованості, тривалості операційного й фінансового циклів, а також коефіцієнта стійкості економічного зростання. Детальні підходи до розрахунку та змістовного трактування цих показників подано у праці [35].

Важливим індикатором оцінювання ділової активності є коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, який характеризує швидкість і регулярність розрахунків підприємства з постачальниками та іншими кредиторами. У наукових джерелах існують різні підходи до його обчислення: у чисельнику можуть використовуватися чистий дохід, виручка від реалізації без урахування податків і зборів або собівартість реалізованої продукції.

Щодо знаменника, то в окремих методиках до нього включають усі поточні зобов'язання [12]. Водночас інші підходи, зокрема запропоновані Куріленко Т.П., виключають із розрахунку короткострокові банківські кредити та поточну частину довгострокових зобов'язань. Ще більш деталізовані варіанти застосовуються в методиках оцінювання інвестиційної

привабливості, де додатково не враховуються інші види поточних зобов'язань, що дозволяє отримати більш вузьке трактування показника. [20]

Окремі наукові підходи розглядають ділову активність як рівень інтенсивності використання ресурсів підприємства з метою забезпечення економічного зростання та зміцнення конкурентних позицій на зовнішніх ринках. У такому трактуванні система показників ділової активності включає як абсолютні показники, що характеризують виробничий потенціал, так і відносні коефіцієнти, які відображають ефективність господарської діяльності підприємства [32, с. 289].

Ще одним з ефективних підходів до оцінювання рівня ділової активності підприємства є аналіз змін динаміки основних фінансових показників, зокрема коефіцієнтів, що характеризують оборотність активів і капіталу. Ці індикатори дозволяють оцінити, наскільки раціонально підприємство використовує свої ресурси у процесі господарської діяльності.

Основні коефіцієнти, що відображають рівень ділової активності, мають різне аналітичне значення. Так, коефіцієнт оборотності активів демонструє, скільки одиниць виручки припадає на кожну гривню активів, тобто який обсяг продукції у грошовому вираженні реалізовано за рахунок наявного майна підприємства. Він розраховується як співвідношення чистого доходу від реалізації продукції до сукупної вартості активів (валюти балансу).

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості визначається як відношення виручки (або чистого доходу від реалізації) до середньорічного обсягу дебіторської заборгованості. Він показує, скільки разів протягом аналізованого періоду відбувається повернення коштів, вкладених у розрахунки з покупцями та замовниками, у вигляді грошових надходжень. Формально цей показник розраховується так: [34]

$$\text{Коб.деб.заборг} = \text{Виручка} / \text{ДЗср} \quad (1.2.)$$

де: Виручка — чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт,

послуг);

ДЗср — середньорічна дебіторська заборгованість.

Зростання коефіцієнта свідчить про підвищення ефективності управління розрахунками з контрагентами, скорочення строків інкасації боргів та покращення ліквідності підприємства.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості відображає швидкість погашення підприємством своїх зобов'язань перед постачальниками та іншими кредиторами. Він є важливим індикатором фінансової дисципліни та рівня платоспроможності, а також опосередковано характеризує ділову репутацію підприємства. Чим вище значення цього показника, тим оперативніше підприємство виконує свої боргові зобов'язання. Загальна формула розрахунку має вигляд:[34]

$$\text{Коб.кред} = \text{Витрати (або собівартість реалізації)} / \text{КЗср} \quad (1.3.)$$

де: Витрати / собівартість реалізації — показник, що використовується як база розрахунку (залежно від методики);

КЗср — середньорічна кредиторська заборгованість.

У різних наукових підходах можуть застосовуватися альтернативні варіанти чисельника, зокрема чистий дохід або виручка від реалізації, що впливає на інтерпретацію результатів.

Додатково важливими аналітичними індикаторами виступають періоди (строки) обороту дебіторської та кредиторської заборгованості, які характеризують середню тривалість одного циклу погашення боргів. Вони дозволяють оцінити швидкість перетворення заборгованості у грошові кошти або її погашення. Ці показники розраховуються за формулами:

$$\text{Тоб.деб} = \text{тривалість періоду, днів} / \text{Коб.деб.заборг.} \quad (1.4.)$$

$$\text{Тоб.кред} = \text{тривалість періоду, днів} / \text{Коб.кред.заборг} \quad (1.5.)$$

Чим меншими є значення цих періодів, тим швидше відбувається обіг

коштів у розрахунках, що сприяє підвищенню фінансової стійкості підприємства, стабільності грошових потоків та загальному зростанню його ділової активності.

Для забезпечення ефективної діяльності підприємства та підвищення рівня його ділової активності важливим є прискорення обороту коштів у розрахункових процесах, що особливо актуально за умов обмеженості оборотного капіталу. Одним із ключових індикаторів у цьому контексті виступає коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, який відображає, скільки разів протягом певного періоду відбувається повне оновлення запасів за рахунок їх використання у виробництві та реалізації. Його розрахунок здійснюється за формулою:[34]

$$\text{Коб.зап} = \text{Собівартість реалізованої продукції} / \text{МЗср} \quad (1.6.)$$

де: Собівартість реалізованої продукції — витрати на виготовлення та реалізацію продукції;

МЗср — середня за період вартість матеріальних запасів.

Зростання цього коефіцієнта свідчить про більш ефективне використання запасів, скорочення їх надлишків і підвищення швидкості операційного циклу підприємства.

Показник оборотності оборотних активів розраховується як відношення виручки від реалізації продукції до середньої величини оборотних активів за відповідний період. Він дозволяє оцінити швидкість трансформації вкладених у оборотні ресурси коштів у дохід підприємства, тобто ефективність їхнього використання в операційній діяльності. Формула має вигляд:[34]

$$\text{Коб.оа} = \text{Виручка} / \text{ОАср} \quad (1.7.)$$

де: Виручка — чистий дохід від реалізації продукції;

ОАср — середня величина оборотних активів.

Важливим елементом оцінювання ділової активності також є показник фондovіддачі, який характеризує ефективність використання основних засобів підприємства у процесі виробництва та реалізації продукції. Він відображає, який обсяг виручки припадає на одиницю вартості основного капіталу і є одним із базових критеріїв оцінки ефективності його використання.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу показує інтенсивність використання власних фінансових ресурсів для формування доходу підприємства. Він визначається як відношення чистого доходу від реалізації до середньої величини власного капіталу. Формально це записується так:

$$\text{Коб.вк} = \text{Чистий дохід} / \text{ВКсер} \quad (1.8.)$$

де: Чистий дохід — виручка від реалізації продукції (за вирахуванням податків і зборів);

ВКсер — середня величина власного капіталу.

Зростання цього показника свідчить про більш ефективне використання власних коштів і активізацію господарської діяльності, тоді як його зниження може вказувати на недостатнє залучення власного капіталу в процес створення доходу та зменшення загальної ефективності його використання.

У рамках комплексного оцінювання ділової активності підприємства окрему увагу приділяють показникам тривалості операційного та фінансового циклів. Вони дозволяють оцінити швидкість обороту коштів у господарській діяльності та ефективність управління поточними активами і зобов'язаннями.

Операційний цикл відображає середній період часу, необхідний підприємству для проходження повного виробничо-реалізаційного процесу: від закупівлі сировини до виготовлення продукції, її реалізації та отримання грошових коштів від покупців. Його тривалість формується під впливом двох основних складових — періоду обігу матеріальних запасів і строку погашення дебіторської заборгованості. У загальному вигляді операційний цикл можна подати як:

$$\text{ОЦ} = \text{Пз} + \text{Пдеб} \quad (1.9.)$$

де: Пз — період обігу запасів;

Пдеб — період інкасації (погашення) дебіторської заборгованості.

Фінансовий цикл, у свою чергу, характеризує фактичний період, протягом якого підприємство змушене фінансувати свою операційну діяльність за рахунок власних або залучених коштів до моменту отримання грошових надходжень від реалізації продукції. Іншими словами, він показує часовий інтервал між витратами коштів на виробничий процес і їх поверненням у вигляді виручки.

Розрахунок фінансового циклу здійснюється як різниця між тривалістю операційного циклу та середнім періодом погашення кредиторської заборгованості:[34]

$$\text{ФЦ} = \text{ОЦ} - \text{Пкред} \quad (1.10)$$

де: ОЦ — операційний цикл;

Пкред — період погашення кредиторської заборгованості.

Чим коротшими є операційний і фінансовий цикли, тим швидше відбувається обіг грошових ресурсів підприємства, що сприяє підвищенню ліквідності, зменшенню потреби в додатковому фінансуванні та загальному зростанню ефективності ділової активності.

Висновки до розділу 1

Ділова активність виступає одним із головних індикаторів результативності фінансово-господарської діяльності підприємства. Вона відображає рівень інтенсивності використання ресурсів, здатність підприємства до розвитку та його конкурентні позиції на ринку. Ця категорія проявляється як на стратегічному рівні, так і в межах операційної діяльності,

безпосередньо впливаючи на ринкове становище компанії. До основних факторів її зростання належать раціональне використання капіталу, впровадження інноваційних рішень, ефективне управління активами та підвищення мотивації працівників.

У науковій літературі існують різні підходи до трактування сутності ділової активності, однак усі вони сходяться на тому, що вона є комплексною економічною категорією, яка охоплює виробничу, фінансову, маркетингову та інші сфери діяльності підприємства. Її оцінювання ґрунтується на системі показників, серед яких оборотність активів, рівень рентабельності, ліквідність та ефективність використання ресурсів. Важливе значення має аналіз цих показників у динаміці, а також їх порівняння з аналогічними характеристиками підприємств-конкурентів.

Оцінювання ділової активності доцільно здійснювати як за внутрішніми показниками діяльності підприємства, такими як прибутковість, витрати та продуктивність, так і за зовнішніми характеристиками — часткою ринку, рівнем експортної діяльності та діловою репутацією. Високий рівень ділової активності забезпечує стабільність функціонування підприємства, його здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та сприяє зростанню ринкової вартості.

У сучасних умовах важливим є постійне вдосконалення підходів до оцінювання ділової активності, що дозволяє приймати обґрунтовані управлінські рішення. Зокрема, ефективна політика управління розрахунками сприяє підтриманню належного рівня ліквідності та фінансової стійкості. Раціональне співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості дає змогу оптимізувати грошові потоки, уникати дефіциту коштів і знижувати ризики фінансової нестабільності, пов'язані з несвоєчасними надходженнями або необхідністю термінових платежів.

Методика аналізу ділової активності передбачає використання комплексної системи кількісних і якісних показників, яка охоплює не лише фінансові результати, а й стратегічні аспекти діяльності підприємства. Її

застосування вимагає системного підходу, що включає оцінювання оборотності активів, ефективності використання ресурсів, рівня платоспроможності, рентабельності, а також ступеня інтеграції підприємства у зовнішнє економічне середовище. При цьому необхідно враховувати вплив зовнішніх факторів, зміну ринкової кон'юнктури та здатність підприємства адаптуватися до нових умов.

Отже, ефективне використання методик аналізу ділової активності дає змогу не лише визначити поточний стан підприємства, а й виявити резерви зростання, удосконалити систему управління, підвищити фінансові результати та забезпечити довгострокову стійкість. Це набуває особливого значення в умовах динамічного розвитку бізнес-середовища та високого рівня конкуренції, де швидкість реагування та ефективність використання ресурсів формують ключові конкурентні переваги підприємства.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ГІРНИЧО-МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

2.1. Оцінка стану гірничо-металургійної галузі України в умовах воєнного часу

У сучасних економічних умовах ключовим завданням аналізу ділової активності підприємств є формування обґрунтованих управлінських рішень, спрямованих на досягнення сталого розвитку, ефективне використання наявних ресурсів і зміцнення конкурентних позицій на ринку.

Повномасштабна війна, що розпочалася в Україні у лютому 2022 року, мала суттєвий вплив на всі сфери суспільного життя, включаючи бізнес-середовище. Вона спричинила зниження рівня ділової активності та ускладнила ведення господарської діяльності. Водночас стійкість підприємств виявилася неоднаковою і значною мірою залежала від галузевої належності. Найбільш адаптивними виявилися ті сфери, які забезпечують базові потреби населення, зокрема підприємства харчової та легкої промисловості, що змогли зберегти або швидко відновити свою діяльність.

З позицій економіки сталий розвиток передбачає раціональне використання обмежених ресурсів у поєднанні з активним впровадженням сучасних цифрових технологій. У цьому контексті особливого значення набуває дослідження рівня ділової активності підприємств гірничо-металургійного комплексу України, який в умовах повномасштабної війни зазнав значних фінансових втрат і виявився одним із найбільш уразливих секторів економіки.

На сьогодні гірничо-металургійний комплекс (ГМК) України зазнав масштабних втрат унаслідок повномасштабної війни. Один із найпомітніших ударів — різке скорочення обсягів виробництва сталі: у 2023 році воно

становило лише 6,3 млн тонн, що втричі менше, ніж у 2021 році.

Таблиця 2.1.

Місце України серед світових виробників сталі

Рік	Ранг	Обсяг виробництва сталі, млн.тон	Зміна, % до попереднього року
2021	14 місце	21,4	-70,7%
2022	25 місце	6,4	-0,6 %
2023	24 місце	6,2	-0,6 %
2024	22 місце	7,6	+ 21,6%
2025	22-23 місце	7.4	

Джерело: складено автором за даними Worldsteel [33]

Таблиця відображає динаміку позицій України серед світових виробників сталі, а також зміни обсягів виробництва протягом останніх років. На її основі можна простежити суттєві структурні зрушення у вітчизняній металургійній галузі, спричинені як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками.

У 2021 році Україна посідала 14 місце у світі за обсягами виробництва сталі, випустивши 21,4 млн тонн. Однак уже тоді спостерігалось значне скорочення виробництва (–70,7 %), що стало передвісником подальших кризових явищ у галузі. Наступного року ситуація суттєво погіршилася: у 2022 році країна опустилася на 25 місце, а обсяги виробництва скоротилися до 6,4 млн тонн. Це було зумовлено різким зниженням промислової активності, руйнуванням виробничих потужностей та порушенням логістичних ланцюгів.

У 2023 році негативна тенденція зберігалася: Україна залишалася серед аутсайдерів рейтингу (24 місце), а виробництво скоротилося до 6,2 млн тонн (–0,6 %). Це свідчить про тривалу фазу адаптації галузі до нових умов функціонування та обмежені можливості швидкого відновлення.

Певні позитивні зрушення спостерігалися у 2024 році. Україна піднялася на 22 місце у світовому рейтингу, а обсяг виробництва зріс до 7,6 млн тонн, що становить приріст на 21,6 %. Це може свідчити про часткове відновлення

виробничих процесів, стабілізацію окремих підприємств та поступове налагодження економічної діяльності.

У 2025 році обсяг виробництва становив 7,4 млн тонн, що дещо нижче показника попереднього року. Орієнтовна зміна становить близько –2,6 %, що може вказувати на нестабільність відновлювальних процесів. Водночас, з огляду на незначне скорочення, можна припустити збереження позиції України приблизно на рівні 22–23 місця у світовому рейтингу.

Загалом наведені дані демонструють різке падіння металургійного виробництва у 2022–2023 роках із подальшими ознаками поступового відновлення. Це свідчить про високу чутливість галузі до зовнішніх шоків і водночас про наявність потенціалу для відновлення за умов стабілізації економічного середовища.

Таблиця 2.2.

Топ-10 країн-виробників сталі у квітні 2025 року

	Квітень 2025 (млн.тон)	% зміни 25/24 квітня	Січень-квітень 2025 (млн.тон)	% зміни 25/24 січень-квітень
Китай	86,0	0.0	345.4	0,4
Індія	12.9	5.6	53.2	6.9
Японія	6.6	-6,4	27.0	-5.3
Сполучені Штати	6.6	-0,3	26.4	0.0
Росія	5.8	-5.1	23.4	-4,5
Південна Корея	5.0	-2,5	20,5	-3.4
Туреччина	3.0	7.0	12.3	-1.0
Німеччина	3.0	-10.1	11.4	-11.9
Бразилія	2.6	-3.1	11.0	-0,3
Іран	3.3	4.6	10.6	-8.0

Джерело: дані World Steel Association [33]

За даними Worldsteel, Китай виробив 86,0 млн тонн у квітні 2025 року, що відповідає показнику квітня 2024 року. Індія виробила 12,9 млн тонн, що на 5,6% більше. Японія виробила 6,6 млн тонн, що на 6,4% менше. Сполучені Штати виробили 6,6 млн тонн, що на 0,3% менше. За оцінками, Росія виробила 5,8 млн тонн, що на 5,1% менше. Південна Корея виробила 5,0 млн тонн, що на 2,5% менше. Туреччина виробила 3,0 млн тонн, що на 7,0% більше.

Німеччина виробила 3,0 млн тонн, що на 10,1% менше. Бразилія виробила 2,6 млн тонн, що на 3,1% менше. Іран виробив 3,3 млн тонн, що на 4,6% більше.

Гірничо-металургійний комплекс України і надалі перебуває під значним негативним впливом війни, що проявляється у скороченні виробничих обсягів та зменшенні його ролі в економіці країни. Так, у 2025 році обсяги виробництва сталі знизилися на 2,2% і становили 7,4 млн тонн, що свідчить про подальше погіршення ситуації в галузі. У порівнянні з довоєнним періодом цей показник є меншим на 65,4%, адже до початку повномасштабного вторгнення в Україні функціонували дев'ять металургійних підприємств, тоді як зараз на підконтрольній території залишилося лише шість.

Частка гірничо-металургійного комплексу у структурі ВВП України також суттєво скоротилася — з 10,3% у 2021 році до 5,5% у 2025 році. Основними причинами такого зниження стали падіння обсягів виробництва сталі та залізної руди, а також припинення видобутку коксівного вугілля у Покровську. Шахтоуправління «Покровське» відіграло ключову роль у забезпеченні внутрішнього ринку, покриваючи 66% потреб у коксівному вугіллі у 2024 році. Після його зупинки країна була змушена значно наростити імпорту цього ресурсу — у 2025 році він зріс на 91,6% у порівнянні з попереднім роком. [6]

Експорт продукції гірничо-металургійного комплексу України у вартісному вираженні у 2025 році суттєво скоротився: він був на 72,1% меншим, ніж у 2021 році, і на 3,1% нижчим за показник 2024 року. Вагомим фактором такого спаду стало посилення конкуренції з боку Китаю та Росії, продукція яких витіснила українських виробників із традиційних ринків збуту, зокрема країн Близького Сходу та Північної Африки (MENA), Туреччини та інших регіонів, що залишалися ключовими напрямками експорту після відкриття «морського коридору» у 2024 році. У сучасних умовах українські експортери стикаються з численними викликами, пов'язаними з війною, що значно обмежує їхню здатність ефективно конкурувати на світових ринках.

У 2025 році український ринок залізної руди характеризувався зниженням як обсягів видобутку, так і експорту. Зокрема, видобуток скоротився на 3,4%, а експорт — на 3,3%. Негативна динаміка посилилася вже у першому кварталі 2026 року, коли обсяги експорту зменшилися на 33,9% порівняно з аналогічним періодом попереднього року, що свідчить про поглиблення кризових тенденцій у галузі.

Гірничодобувний сектор продовжує функціонувати в умовах суттєвих структурних проблем. Одним із ключових чинників тиску є тривале падіння світових цін на залізну руду, яке триває ще з 2021 року. У 2025 році середній рівень цін становив близько 102 доларів за тонну, тоді як прогноз на 2026 рік передбачає їх подальше зниження до приблизно 97 доларів. Така цінова тенденція, у поєднанні зі зростанням витрат на енергоносії, зокрема паливо та електроенергію, суттєво зменшила прибутковість підприємств і обмежила їхні можливості інвестувати у технічне оновлення та модернізацію виробництва.

Вагомою складовою витрат у галузі залишається електроенергія, частка якої може сягати до 60% у собівартості виробництва залізрудного концентрату. У зв'язку з цим підприємства є вкрай залежними від змін тарифів. Зростання вартості електроенергії базового навантаження на ринку «на добу вперед» — з приблизно 89 доларів за МВт·год у січні 2024 року до понад 160 доларів у березні 2026 року — істотно знизило конкурентоспроможність українських виробників у порівнянні з провідними світовими експортерами, такими як Бразилія та Австралія.

Додатковим негативним фактором стало скорочення внутрішнього попиту на продукцію галузі. Зменшення обсягів виробництва сталі в Україні на 2,2% спричинило відповідне зниження споживання залізної руди на внутрішньому ринку. Паралельно із цим впровадження Європейським Союзом механізму СВМ посилює невизначеність для українських виробників. Уже у 2026 році цей інструмент почав впливати на логістику та структуру постачань, а високі базові показники викидів, закладені в його регламенті, знижують конкурентоспроможність української металургійної продукції. Це,

у свою чергу, опосередковано посилює тиск і на сектор видобутку залізної руди. [6]

У 2025 році українські металургійні підприємства, прагнучи зберегти свою діяльність, фактично були змушені орієнтуватися виключно на ринок Європейського Союзу як єдиний доступний напрям збуту. Саме ЄС став основним споживачем української сталі, забезпечивши близько 50% від загального обсягу її виробництва. Водночас повноцінне введення механізму СВAM у 2026 році створює серйозні ризики для подальшого функціонування галузі, оскільки Україна не отримала жодних пільг чи винятків у межах цього регуляторного інструменту.

На внутрішньому ринку ситуація також ускладнюється через посилення імпортного тиску. Так, у 2025 році обсяги імпорту сталі зросли на 32,1% порівняно з попереднім роком, а вже у січні–лютому 2026 року зафіксовано додаткове зростання на 19,0%. У результаті частка імпортової продукції у внутрішньому споживанні сталі досягла 40% у 2025 році та збільшилася до 50,0% у перші місяці 2026 року, що свідчить про втрату позицій національними виробниками навіть на внутрішньому ринку.

Погіршення стану металургійної галузі України відбувається на тлі активної підтримки цієї сфери у провідних країнах світу, таких як США, країни ЄС, Канада, Велика Британія, Індія та Китай. Вони застосовують широкий спектр інструментів, включаючи торговельні бар'єри, механізм СВAM, енергетичні преференції та різноманітні субсидії для захисту власних виробників. У глобальному економічному дискурсі металургія дедалі частіше розглядається як стратегічна галузь, що забезпечує національну безпеку та економічну незалежність. На цьому фоні Україна, навпаки, продовжує втрачати свій промисловий потенціал [5].

2.2. Аналіз основних фінансово-економічних показників діяльності ПрАТ «Північний ГЗК»

Приватне акціонерне товариство «Північний гірничо-збагачувальний комбінат» було засновано у 1963 році як державне підприємство. Акціонерним товариством воно стало у 1996 році, коли в Україні проводилася програма приватизації. Основна діяльність Компанії включає в себе видобуток залізної руди і виробництво залізорудного концентрату і обкотишів для реалізації як на внутрішньому ринку так і на експорт.

Гірничодобувна промисловість відіграє стратегічну роль у забезпеченні сталого розвитку національної економіки, оскільки формує ресурсну базу для ключових промислових галузей, зокрема металургійної, машинобудівної та енергетичної. Значний внесок сектору у ВВП, експортні надходження та зайнятість населення створює мультиплікативний ефект для економічного зростання.

Стабільне функціонування гірничодобувних підприємств забезпечує надходження валютної виручки, розвиток регіональної інфраструктури та підтримку суміжних секторів економіки. Крім того, галузь є основою енергетичної та промислової безпеки держави, що особливо важливо в умовах геополітичної нестабільності.

Реалізація сучасних технологій видобутку, збагачення та переробки корисних копалин сприяє підвищенню ресурсоефективності, зменшенню техногенного навантаження, а також розвитку інноваційних підходів до управління виробництвом. Це забезпечує збалансоване поєднання економічних, екологічних та соціальних аспектів, що є ключовими умовами сталого розвитку. Виклики, які стоять перед компаніями гірничодобувної галузі у всьому світі сьогодні і у найближчій перспективі, можна вирішити лише шляхом підвищення продуктивності, а також зниження експлуатаційних витрат і витрат на видобуток. На сьогоднішній день українським добувним підприємствам конче потрібно оновлювати як основні виробничі фонди для впровадження новітніх

технологій та устаткування, які зменшать втрати корисних копалин, так і проводити екологізацію виробництва за всіма технологічними циклами (видобуток, перероблення, збагачення). [16]

ПРАТ «ПІВНГЗК» входить до Групи Метінвест — найбільшої приватної компанії України, гірничо-металургійні підприємства якої об'єднані в єдиний виробничо-збутовий цикл. На сьогоднішній день виробничі потужності підприємства дозволяють виробляти 14,2 млн. тонн концентрату і 11,1 млн. тонн обкотишів. Сировинною базою підприємства є великі родовища залізистих кварцитів, які розробляються Першотравневим і Ганнівським кар'єрами, загальні промислові запаси яких складають 3 108 млн. тонн мінеральних ресурсів.

До складу Північного гірничо-збагачувального комбінату разом з двома кар'єрами входять: 2 збагачувальні фабрики, 2 цехи з виробництва обкотишів, а також ряд допоміжних цехів, які обслуговують основне виробництво. Комбінат має власну медичну службу, а також розвинену соціальну сферу.

На комбінаті впроваджуються передові технології по забезпеченню автоматизованими системами управління виробничими технологічними процесами, а також з обліку готової продукції, сировини і матеріалів на базі інтеграційної системи обліку, планування та управління виробництвом SAP ERP. Успішно експлуатується в кар'єрах комбінату система контролю навантаження і супутникового позиціонування GPS на технологічному автомобільному і залізничному транспорті.

Потужна інвестиційна програма підприємства спрямована на оновлення гірничої техніки та виробничого обладнання. Автомобільні парки комбінату поповнилися 11 новими 130-тонними самоскидами БілАЗ, залізнична техніка потужними тяговими агрегатами. Завдяки інвестиційній програмі транспортний парк ГТЦ-1 поповнився новим вискоєфективним гусеничним бульдозером KOMATSU D375.[26]

Основним видом діяльності ПРАТ "ПІВНГЗК" є добування залізних руд, який включає видобуток залізної руди, її переробку та випуск товарної продукції, яка являється сировиною для металургійної промисловості.

Основними видами продукції ПРАТ "ПІВНІГЗК" являються залізорудний концентрат (вміст заліза загального 65,5 - 67,8%) та залізорудні окатки (вміст заліза загального 65,0%). Незначну частину (5,2%) у товарній продукції займають залізна руда (реалізація на ПРАТ "ЦГЗК") та продукт повернення огрудкування (відсів окатків). Середня ціна реалізації товарної продукції за 2025 рік становить: товарний концентрат: 2 329,33 грн./тн.; окатки 4 276,55 грн./тн.

Північний ГЗК реалізує свою продукцію як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках. Споживчим сегментом продукції комбінату виступає металургійний комплекс. Обкотиші та концентрат можуть перевозитись на далекі відстані, тому споживчий сегмент компанії формується на значній по величині території. 88,5% товарної продукції за 2025 рік реалізовано на внутрішній ринок. Основні споживачі продукції (більше 5 % у загальній сумі виручки): ТОВ "МЕТІНВЕСТ ХОЛДІНГ" (ПАТ "Запоріжсталь", ПРАТ "Камет-Сталь"); ТОВ "ДОНПРОМТРАНС" (за комісійною схемою); ТОВ "Metinvest International" (MISA); ПРАТ "Центральний ГЗК".

Наразі залізорудну сировину, виготовлену на Північному ГЗК, замовляють металурги Словаччини, Польщі, Румунії та Сербії. Виробництво основних видів продукції ПРАТ "Північний ГЗК" не залежить від сезонних змін і є безперервним на протязі усього року. Інформація про обсяги продукції підприємства за 2023-2025 роки представлена в табл. 2.3.

Аналіз даних таблиці 2.3. свідчить про суттєве зростання обсягів виробництва та реалізації продукції ПРАТ «Північний ГЗК» у 2023–2025 роках, що є важливим індикатором підвищення ділової активності підприємства.

У 2023 році основну частку у структурі виробництва займали обкотиші (63,4%), тоді як концентрат становив 36,6%. Обсяги виробництва концентрату склали 2 389,66 тис. тонн, а реалізації — 2 374,76 тис. тонн, що практично відповідає обсягам виробництва. Виробництво обкотишів становило 2 897,71 тис. тонн, а реалізація навіть перевищувала виробництво (2 946,82 тис. тонн), що може свідчити про використання складських запасів. Загалом у 2023 році структура виробництва і реалізації була стабільною та збалансованою.

Таблиця 2.3.

Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції ПрАТ Північний ГЗК за 2023-2025 роки

період	Основний вид продукції	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
		у натуральній формі (фізична од.вимір)	у грошовій формі, тис.грн	у відсотках до всієї виробленої продукції	у натуральній формі (фізична од.вимір)	у грошовій формі, тис.грн	у відсотках до всієї реалізованої продукції
2023р	Концентрат	2 389,66 тис.тон	7305453,62	36,6	2 374,76 тис.тон	7304365,8	36,7
2023 р	Обкотиші	2 897,71 тис.тон	12658057,12	63,4	2 946,82 тис.тон	12620717,5	63,3
2024 р	Концентрат	3 720,9 тис.тон	10279747,1	37,5	3 754,6 тис.тон	10381481,8	37,8
2024 р	Окати	3 898,0 тис.тон	17099597,9	62,5	3 918,1 тис.тон	17072633,6	62,2
2025 р	Концентрат	6 048,0 тис.тон	14198753,2	41	5 528,8 тис.тон	12878344,7	39,1
2025 р	Окати	4 352,6 тис.тон	18630020,4	53,8	4 323,8 тис.тон	18490915,3	56,2

Джерело: звіти про управління ПрАТ «Північний ГЗК» за 2023-2025 роки [16, 17]

У 2024 році спостерігається значне зростання обсягів виробництва обох видів продукції. Виробництво концентрату зросло до 3 720,9 тис. тонн (на 55,7% порівняно з 2023 роком), а обкотишів — до 3 898,0 тис. тонн (на 34,5%). Відповідно зросли і обсяги реалізації: концентрату — до 3 754,6 тис. тонн, обкотишів — до 3 918,1 тис. тонн. Частка обкотишів залишалася домінуючою (62,5% у виробництві), що свідчить про орієнтацію підприємства на більш прибутковий вид продукції. Важливо, що темпи реалізації відповідають темпам виробництва, що вказує на ефективну збутову політику.

У 2025 році прогнозується подальше зростання виробничих показників, особливо щодо концентрату. Його виробництво зросте до 6 048,0 тис. тонн (ще на 62,6% порівняно з 2024 роком), що суттєво підвищує його частку у структурі виробництва до 41%. Водночас обсяги виробництва обкотишів зростуть більш помірно — до 4 352,6 тис. тонн. Обсяг реалізації концентрату становитиме 5 528,8 тис. тонн, що дещо менше за виробництво, що може свідчити про формування запасів або зміну ринкової кон'юнктури. Реалізація обкотишів залишиться високою — 4 323,8 тис. тонн, а їх частка у структурі реалізації зросте до 56,2%.

У грошовому вираженні також спостерігається стійке зростання. Виручка від реалізації концентрату зросла з 7,3 млрд грн у 2023 році до 12,9 млрд грн у 2025 році, тоді як по обкотишах — з 12,6 млрд грн до 18,5 млрд грн. Це свідчить як про збільшення фізичних обсягів реалізації, так і про можливе зростання цін або підвищення якості продукції.

Загалом аналіз показує, що підприємство демонструє стабільне нарощування виробничих потужностей і ефективно реалізує продукцію. Особливо важливим є зростання частки концентрату у 2025 році, що може свідчити про диверсифікацію виробництва. Водночас збереження високої частки обкотишів підтверджує орієнтацію підприємства на продукцію з вищою доданою вартістю.

Отже, динаміка виробництва і реалізації продукції у 2023–2025 роках свідчить про відновлення та подальше зростання ділової активності ПрАТ

«Північний ГЗК», покращення збутової політики та зміцнення позицій підприємства на ринку.

Північний гірничо-збагачувальний комбінат у 2023 році освоїв виробництво високоякісних однорідних окатишів із вмістом заліза понад 65%. До початку повномасштабної війни підприємство переважно було зорієнтоване на постачання залізорудної сировини для українських металургійних активів групи «Метінвест». Проте внаслідок втрати контролю над підприємствами в Маріуполі та блокування морських портів комбінат опинився перед необхідністю переорієнтації на нові ринки збуту.

Основним напрямом стали європейські металургійні підприємства, що висувають більш жорсткі вимоги до якості сировини. З метою відповідності цим стандартам фахівці комбінату впровадили низку технологічних удосконалень у процесах виробництва концентрату та окатишів, що дозволило підвищити якість продукції до рівня, прийнятного для європейських споживачів.

Зокрема, у цеху виробництва окатишів №2 було реалізовано проєкт модернізації випалювальної машини. Оновлення технологічного обладнання не лише сприяло підвищенню якості кінцевої продукції, а й забезпечило зниження витрат на енергоресурси, зокрема природний газ та електроенергію. Крім того, удосконалення виробничого процесу дало змогу зменшити втрати концентрату під час виготовлення окатишів за рахунок скорочення обсягів відсіву, що позитивно вплинуло на загальну ефективність діяльності підприємства. [7]

Група «Метінвест», незважаючи на складні воєнні умови, реалізує на Північному гірничо-збагачувальному комбінаті проєкт зі створення флотацийно-доводного комплексу. Це другий етап масштабної програми, спрямованої на виробництво високоякісних DR-окатків, що використовуються для випуску «зеленої» сталі за технологією прямого відновлення заліза.

Реалізація проєкту дозволить підвищити вміст заліза в концентраті до 70,8% і знизити рівень домішок до 2%, що значно покращить якість сировини

та зміцнить позиції компанії на нових ринках. Для цього «Метінвест Січсталь» уклала угоду з компанією Metso щодо розробки інжинірингових рішень, завершення яких заплановане до кінця 2026 року.

Проект сприятиме розширенню виробничих можливостей підприємства, створенню доданої вартості та переходу до екологічно орієнтованої металургії. Паралельно передбачено модернізацію обладнання, зокрема реконструкцію випалювальної машини LURGI 552-A. У результаті планується досягти виробництва близько 4 млн тонн DR-окатків щорічно з можливістю виготовлення продукції різних класів.[13]

Стратегічними цілями товариства на 2026 рік залишаються поліпшення якості виробленої продукції, забезпечення обсягів виробленої продукції та інвестування в енергозберігаючі проекти. [16]

Аналіз фінансового стану ПрАТ „Північний гірничо-збагачувальний комбінат” зроблений на основі розрахунку показників ліквідності та фінансової стійкості і представлений у таблиці 2.4. Баланси підприємства наведені у додатку А.

Таблиця 2.4.

Показники фінансового стану ПрАТ «Північний ГЗК»

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,93	1,04	1,12	1,1
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0002	0,01	0,02	0,0006
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,9	1,02	1,09	1,07
Коефіцієнт автономії	0,33	0,33	0,45	0,36
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0,79	0,97	0,97	1,03
Коефіцієнт заборгованості	0,62	0,64	0,48	0,59

Джерело: розрахунки автора

Аналіз показників фінансового стану ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022–2025 роки, табл. 2.4, свідчить про поступове покращення ліквідності та фінансової стійкості у 2023–2024 роках, однак у 2025 році спостерігається певне погіршення окремих параметрів.

Коефіцієнт поточної ліквідності зріс з 0,93 у 2022 році до 1,12 у 2024 році, що свідчить про підвищення здатності підприємства покривати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. У 2025 році показник дещо знизився до 1,1, однак залишився на прийнятному рівні. Подібна тенденція характерна і для коефіцієнта швидкої ліквідності, який зріс до 1,09 у 2024 році, а у 2025 році незначно зменшився до 1,07, що також свідчить про відносно стабільну платоспроможність.

Водночас коефіцієнт абсолютної ліквідності залишається критично низьким протягом усього періоду. Незважаючи на певне зростання у 2023–2024 роках, у 2025 році він знову знизився майже до рівня 2022 року. Це означає, що підприємство має недостатній обсяг грошових коштів для негайного погашення своїх короткострокових зобов'язань, що підвищує ризики ліквідності.

Коефіцієнт автономії демонструє нестабільну динаміку: після зростання до 0,45 у 2024 році він знизився до 0,36 у 2025 році. Це свідчить про зменшення частки власного капіталу у структурі джерел фінансування та зростання залежності від позикових коштів. Водночас коефіцієнт заборгованості після покращення у 2024 році (0,48) знову зріс до 0,59 у 2025 році, що підтверджує посилення боргового навантаження.

Позитивним моментом є зростання коефіцієнта покриття необоротних активів власним капіталом, який у 2025 році перевищив одиницю (1,03). Це свідчить про те, що підприємство повністю фінансує свої необоротні активи за рахунок власних джерел, що є ознакою підвищення фінансової стійкості.

Загалом фінансовий стан підприємства можна оцінити як відносно стабільний із тенденцією до покращення у 2023–2024 роках, проте у 2025 році з'являються ознаки певного погіршення, зокрема зростання боргового

навантаження та низький рівень абсолютної ліквідності.

Для покращення фінансового стану доцільно впровадити комплекс заходів. Передусім необхідно підвищити рівень грошових коштів шляхом оптимізації управління дебіторською заборгованістю, зокрема скорочення строків її погашення та впровадження більш жорсткої кредитної політики щодо контрагентів. Важливим напрямом є зменшення частки короткострокових зобов'язань шляхом їх реструктуризації у довгострокові, що дозволить знизити навантаження на ліквідність.

Також доцільно посилити контроль за витратами та оптимізувати структуру оборотних активів, зокрема зменшити надлишкові запаси і прискорити їх оборотність. Підприємству варто зосередитися на збільшенні частки власного капіталу через реінвестування прибутку, що сприятиме зміцненню фінансової незалежності. Реалізація зазначених заходів дозволить підвищити платоспроможність, зменшити фінансові ризики та забезпечити більш стійкий розвиток підприємства в умовах нестабільного економічного середовища.

2.3. Аналіз ділової активності підприємства на основі абсолютних показників

Специфіка гірничодобувної промисловості полягає в тому, що, на відміну від багатьох інших галузей із циклічним виробництвом, вона потребує постійного виконання випереджувальних гірничопідготовчих робіт. Це означає необхідність систематичного формування нових виробничих потужностей на заміну тим, що поступово виводяться з експлуатації. В умовах сучасного функціонування українських залізрудних підприємств, які стикаються з погіршенням гірничо-геологічних умов, виснаженням окремих ділянок родовищ і поступовим зниженням рівня гірничих робіт, зростає потреба у додаткових витратах. Вони спрямовуються на розширення

розкривних робіт, організацію водовідливу, провітрювання та транспортування гірничої маси. Подібні проблеми є характерними для більшості гірничо-збагачувальних комбінатів України.

ПрАТ «Північний ГЗК» спеціалізується на виробництві сировини для металургійної галузі, зокрема залізорудного концентрату та окатишів. Основою виробничого процесу є використання залізної руди, передусім магнетитових кварцитів, які видобуваються у власних кар'єрах і шахтах підприємства. До допоміжних матеріалів належать вапняк, що постачається ПрАТ «Полтавський ГЗК» із міста Горішні Плавні, а також бентоніт і металеві кулі, які використовуються у технологічному процесі.

Сучасний розвиток гірничодобувної галузі супроводжується низкою серйозних викликів, пов'язаних із поглибленням кар'єрів і ускладненням гірничо-технічних умов видобутку, що виникають унаслідок вибуття виробничих потужностей. З метою мінімізації цих ризиків ПрАТ «Північний ГЗК» реалізує комплексну програму розвитку, спрямовану на підтримання стабільної роботи підприємства та забезпечення його стійкості в умовах зростаючих виробничих і економічних викликів.

Рис 2.1. Інформація про собівартість реалізованої продукції ПрАТ «Північний ГЗК» за 2025 рік

Джерело: розраховано автором на основі річного звіту підприємства [17]

Аналіз структури витрат, рис. 2.1 показує, що найбільшу частку у структурі собівартості реалізованої продукції займають енергетичні витрати — 35%. Це свідчить про високу енергоємність виробництва, що є характерним для гірничо-металургійної галузі. Така структура витрат робить підприємство дуже залежним від цін на електроенергію та інші енергоресурси.

Другу за величиною частку становить амортизація — 14%, що вказує на значну частку основних засобів у виробничому процесі та їх інтенсивне використання. Витрати на сировину та допоміжні матеріали (13%) і паливо (12%) також займають вагоме місце, що підкреслює матеріало- та ресурсомісткий характер виробництва.

Послуги сторонніх організацій становлять 10%, що може свідчити про залучення підрядників до виконання окремих виробничих або допоміжних процесів. Водночас витрати на персонал є відносно невисокими — лише 9%, що може бути ознакою високого рівня механізації та автоматизації виробництва. Найменшу частку займають інші витрати (7%), до яких належать податки, збори та інші супутні витрати, що не мають визначального впливу на загальну структуру собівартості.

Загалом структура витрат свідчить про те, що підприємство є капітало- та енергоємним, а підвищення ефективності його діяльності значною мірою залежить від оптимізації енергоспоживання, модернізації обладнання та раціонального використання матеріальних ресурсів.

У 2025 році Північний гірничо-збагачувальний комбінат зміг знизити собівартість видобутку руди в Ганнівському кар'єрі на 1,5 долара за тонну завдяки впровадженню системних операційних удосконалень та заходів з підвищення енергоефективності. Працівники підприємства здійснюють аналіз роботи обладнання, вдосконалюють виробничі процеси та використовують найкращі практики, запозичені з інших кар'єрів комбінату. Видобута руда з високими якісними характеристиками направляється на переробку для отримання концентрату марки А1 із вмістом заліза до 67% [10, 11].

Таблиця 2.5

Аналіз динаміки фінансових результатів від операційної діяльності ПрАТ "Північний ГЗК" за 2022-2025 роки

Показник	Сума, тис.грн				Відхилення, тис.грн.			Темп росту, %		
	2022	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Чистий дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	13835005	19925083	28960206	32917622	+6 090 078	+9 035 123	+3 957 416	144	145	114
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	10469598	13943773	19263308	24138779	+3 474 175	+5 319 535	+4 875 471	133	138	125
Валовий:										
прибуток	3365407	5981310	9696898	8778843	+2 615 903	+3 715 588	-918 055	178	162	91
збиток										
Інші операційні доходи	2974174	346293	773038	117158	-2 627 881	+426 745	-655 880	12	223	15
Адміністративні витрати	203472	204877	168072	181603	+1 405	-36 805	+13 531	101	82	108
Витрати на збут	1759238	2874371	5231598	5038680	+1 115 133	+2 357 227	-192 918	163	182	96
Інші операційні витрати	1888204	442997	226037	976384	-1 445 207	-216 960	+750 347	23	51	432
Фінансові результати від операційної діяльності:										
прибуток	2488667	2805358	4844229	2699334	+316 691	+2 038 871	-2 144 895	113	173	56
збиток										

Джерело: розраховано автором

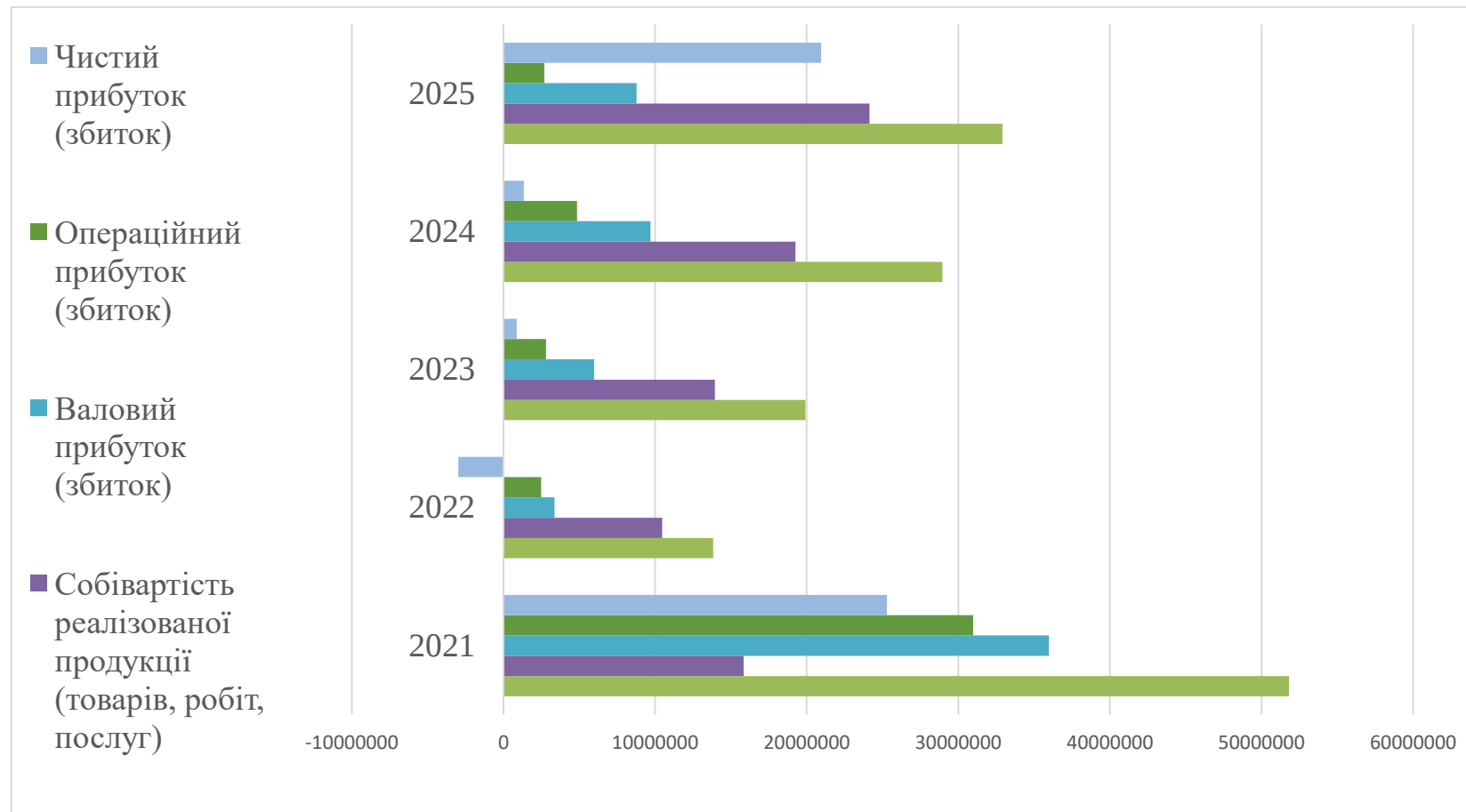

Рис. 2.2. Фінансові результати ПрАТ «Північний ГЗК» за 2021-2025 роки

Джерело: фінансові звіти підприємства [17]

Таблиця 2.6.

Аналіз динаміки чистого прибутку ПрАТ "Північний ГЗК" за 2022-2025 роки

Показник	Сума, тис. грн				Відхилення, тис. грн			Темпи росту, %		
	2022	2023	2024	2025	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Фінансові результати від операційної діяльності:										
прибуток	2488667	2805358	4844229	2699334	+316 691	+2 038 871	-2 144 895	113	173	56
збиток										
Фінансові доходи	17035	38177	34244	42875	+21 142	-3 933	+8 631	224	90	125
Фінансові витрати	6133995	1837925	3193005	2015564	-4 296 070	+1 355 080	-1 177 441	30	174	63
Фінансові результати до оподаткування:							+0			
прибуток		1005610	1685468	726645	+4 633 903	+679 858	-958 823	-28	168	43
збиток	3628293						+0	0	x	
Податок на прибуток	655960	-139520	-347283	130920	-795 480	-207 763	+478 203	-21	249	-38
Чистий фінансовий результат										
прибуток	0	866090	1338185	595725	+866 090	+472 095	-742 460	x	155	45
збиток	2972333				-2 972 333			0		

Джерело: розраховано автором

Одночасно в Першотравневому кар'єрі була впроваджена нова організація виробничого процесу, яка дозволила оптимізувати вантажопотоки та скоротити відстані транспортування руди. Це, у свою чергу, сприяло зменшенню витрат на дизельне паливо та знос шин. Завдяки вдосконаленню логістичних процесів підприємство отримує можливість виробляти високоякісний концентрат із вмістом заліза понад 68% за нижчою собівартістю. Подальша розробка нижніх горизонтів кар'єру та заплановані заходи з підвищення операційної ефективності у 2024 році мають забезпечити додаткове скорочення витрат і зміцнення конкурентних позицій продукції [8, 9].

Фінансові результати ПрАТ „Північний гірничо-збагачувальний комбінат” представлені у таблицях 2.5, 2.6 та на рис. 2.2, які складено на основі даних фінансової звітності підприємства – звіту про фінансові результати (дод. А).

Як видно з таблиці 2.5, Аналіз фінансових результатів ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022–2025 роки свідчить про загальну тенденцію до відновлення та зростання ефективності діяльності підприємства після кризового періоду, однак у 2025 році спостерігаються ознаки певного уповільнення позитивної динаміки.

Чистий дохід від реалізації продукції стабільно зростав протягом усього періоду: у 2023 році — на 44%, у 2024 році — ще на 45%, а у 2025 році — на 14%. Це вказує на активне відновлення обсягів діяльності та розширення ринків збуту. Водночас собівартість реалізованої продукції також зростала високими темпами, що частково стримувало приріст прибутковості. Особливо у 2025 році темпи зростання витрат (125%) перевищували темпи зростання доходу, що негативно вплинуло на фінансові результати.

Валовий прибуток демонстрував значне зростання у 2023–2024 роках (на 78% та 62% відповідно), що свідчить про підвищення ефективності виробництва. Однак у 2025 році він знизився на 9%, що є сигналом зростання витратного навантаження та зниження маржинальності діяльності.

Операційна діяльність підприємства у 2022–2024 роках була прибутковою з позитивною динамікою: операційний прибуток зріс з 2,49 млрд грн у 2022 році до 4,84 млрд грн у 2024 році. Проте у 2025 році відбулося його суттєве

скорочення до 2,7 млрд грн (на 44%), що свідчить про погіршення результатів основної діяльності. Це зниження частково пояснюється збільшенням витрат на збут і нестабільністю інших операційних доходів.

Інші операційні доходи мають нестабільний характер і значно скоротилися у 2023 році, після чого частково відновилися у 2024 році, але знову зменшилися у 2025 році. Водночас адміністративні витрати залишаються відносно стабільними, що свідчить про контроль над управлінськими витратами. Витрати на збут суттєво зросли у 2023–2024 роках, що пов'язано з активізацією збутової політики, але у 2025 році їх зростання сповільнилося.

Фінансові результати до оподаткування демонструють різке покращення після збитку у 2022 році. У 2023–2024 роках підприємство отримало прибуток, який зріс до 1,69 млрд грн, однак у 2025 році він скоротився більш ніж удвічі. Основним чинником такого коливання є значні фінансові витрати, які хоча й зменшилися порівняно з 2022 роком, але залишаються суттєвими.

Чистий фінансовий результат також відображає ці тенденції: після збитку у 2022 році підприємство вийшло на прибуток у 2023–2024 роках, досягнувши максимуму у 2024 році (1,34 млрд грн). Проте у 2025 році чистий прибуток зменшився до 595,7 млн грн (на 55%), що свідчить про зниження загальної ефективності діяльності.

Загалом результати аналізу показують, що підприємство змогло відновити прибутковість після кризового періоду та досягти значного зростання у 2023–2024 роках. Водночас 2025 рік характеризується погіршенням ключових фінансових показників, що зумовлено зростанням витрат і нестабільністю доходів. Це свідчить про необхідність посилення контролю за витратами, підвищення ефективності операційної діяльності та оптимізації фінансової структури для забезпечення сталого розвитку в майбутньому.

Аналіз динаміки чистого прибутку ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022–2025 роки, рис. 2.2, табл. 2.6 свідчить про суттєве покращення фінансових результатів після збиткового 2022 року, однак у 2025 році спостерігається помітне зниження ефективності.

У 2022 році підприємство зазнало значного чистого збитку у розмірі 2,97 млрд грн, що було зумовлено високими фінансовими витратами та від’ємним фінансовим результатом до оподаткування. Вже у 2023 році ситуація суттєво покращилася: підприємство отримало чистий прибуток у розмірі 866,1 млн грн, що стало наслідком зростання операційного прибутку та різкого скорочення фінансових витрат більш ніж у три рази.

У 2024 році позитивна тенденція збереглася — чистий прибуток зріс до 1,34 млрд грн, що на 55% більше порівняно з попереднім роком. Основними чинниками такого зростання стали подальше підвищення операційного прибутку та відносна стабілізація фінансових витрат, незважаючи на їх часткове збільшення.

Однак у 2025 році відбулося суттєве погіршення фінансових результатів: чистий прибуток скоротився до 595,7 млн грн, тобто більш ніж удвічі (на 55%). Це зниження зумовлене комплексом факторів, серед яких ключовими є зменшення операційного прибутку (на 44%), скорочення фінансового результату до оподаткування та наявність податкового навантаження. Хоча фінансові витрати у 2025 році знизилися, їх рівень залишається значним і продовжує суттєво впливати на кінцевий фінансовий результат.

Фінансові доходи протягом аналізованого періоду залишаються незначними та не мають істотного впливу на загальну прибутковість підприємства. Водночас фінансові витрати відіграють ключову роль у формуванні чистого результату, що свідчить про залежність підприємства від зовнішнього фінансування або значне боргове навантаження у попередні періоди.

Загалом можна зробити висновок, що підприємство змогло відновити прибуткову діяльність після кризового 2022 року та досягти пікового рівня ефективності у 2024 році. Проте у 2025 році намітилася тенденція до зниження прибутковості, що потребує посилення контролю за витратами, оптимізації фінансової структури та підвищення ефективності операційної діяльності для забезпечення стабільного розвитку в майбутньому.

Намічена керівництвом програма подальшого зростання виробництва

продукції та покращення її якісних показників передбачає заходи щодо комплексної технічної реконструкції та переозброєння підприємства, реалізація яких потребує значних капіталовкладень, які комбінат планує вирішувати насамперед за рахунок збільшення власних коштів, а при недостатності останніх - за рахунок залучення позикових коштів банків.

Таблиця 2.7

**Темпи росту абсолютних показників ділової активності ПрАТ
"Північний ГЗК" за 2023-2025 роки**

Назва показника	Значення, тис. грн			Темп росту, %		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Чистий прибуток	866090	1338185	595725	-29,1	154,5	44,5
Виручка від реалізації продукції	19 925 083	28 960 206	32 917 622	144,0	145,3	113,7
Розмір активів	48 922 001	58 872 236	73 577 568	107,5	120,3	125,0
Собівартість реалізованої продукції	13 943 773	19 263 308	24 138 779	133,2	138,1	125,3

Джерело: розрахунки автора

Важливим елементом оцінювання ділової активності підприємства є перевірка виконання так званого «золотого правила фінансування», яке передбачає таке співвідношення темпів зростання: $\Pi \geq B \geq A \geq 100\% \geq C$.

Проаналізуємо виконання цього правила для ПрАТ «Північний ГЗК» на основі даних таблиці 2.7. У 2023 році спостерігалось співвідношення $\Pi < B > A > 100\% > C$, що свідчить про невиконання «золотого правила». У 2024 році ситуація дещо покращилася, і співвідношення набуло вигляду $\Pi > B > A > 100\% > C$, однак повної відповідності критерію також досягнуто не було. У 2025 році знову відбулося погіршення: $\Pi < B < A > 100\% > C$, що також свідчить про порушення даного правила, насамперед через суттєве зниження темпів зростання прибутку.

Аналіз динаміки абсолютних показників ділової активності ПрАТ

«Північний ГЗК» за 2023–2025 роки демонструє неоднорідні тенденції. Після позитивної динаміки у 2023–2024 роках у 2025 році спостерігається зниження чистого прибутку до 595 725 тис. грн, що відповідає лише 44,5% від рівня попереднього року. Це свідчить про погіршення фінансових результатів підприємства, незважаючи на зростання інших показників.

Виручка від реалізації протягом усього періоду зростала: у 2023 році вона становила 19 925 083 тис. грн, у 2024 році — 28 960 206 тис. грн, а у 2025 році досягла 32 917 622 тис. грн. Проте темпи її зростання у 2025 році сповільнилися до 113,7%, що може свідчити про поступове насичення ринку або ускладнення умов збуту. Активи підприємства також демонструють стабільну тенденцію до зростання: з 48 922 001 тис. грн у 2023 році до 73 577 568 тис. грн у 2025 році. Це вказує на розширення масштабів діяльності підприємства, однак потребує відповідного зростання ефективності їх використання.

Водночас собівартість реалізованої продукції зростає високими темпами — до 24 138 779 тис. грн у 2025 році (125,3%), що негативно впливає на фінансовий результат. Саме випереджаюче зростання витрат порівняно з прибутком є однією з причин погіршення показників ефективності.

Отже, попри зростання виручки та активів, підприємству не вдалося забезпечити стабільне підвищення прибутковості та виконання «золотого правила фінансування». Це свідчить про необхідність посилення контролю за витратами, підвищення ефективності використання ресурсів і вдосконалення фінансової політики з метою забезпечення стійкого розвитку у майбутньому.

2.4. Аналіз ділової активності підприємства на основі відносних показників

Розрахуємо показники ділової активності для базового підприємства - ПрАТ „Північний ГЗК”. Для цього скористаємося даними бухгалтерської звітності — балансом підприємства (дод. А) та звітом про фінансові результати (дод. А). У

додатку Б представлено розрахунок показників оборотності. На основі даних таблиці 1 дод.Б та рис.2.3. можна зробити такі висновки щодо оборотності активів ПрАТ «Північний ГЗК» за 2023–2025 роки.

Упродовж аналізованого періоду спостерігається зростання чистої виручки від реалізації: з 19 925 083 тис. грн у 2023 році до 32 917 622 тис. грн у 2025 році. Одночасно збільшується і середньорічна вартість активів підприємства — з 47 218 987 тис. грн до 66 224 902 тис. грн. Це свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства та нарощування його ресурсного потенціалу.

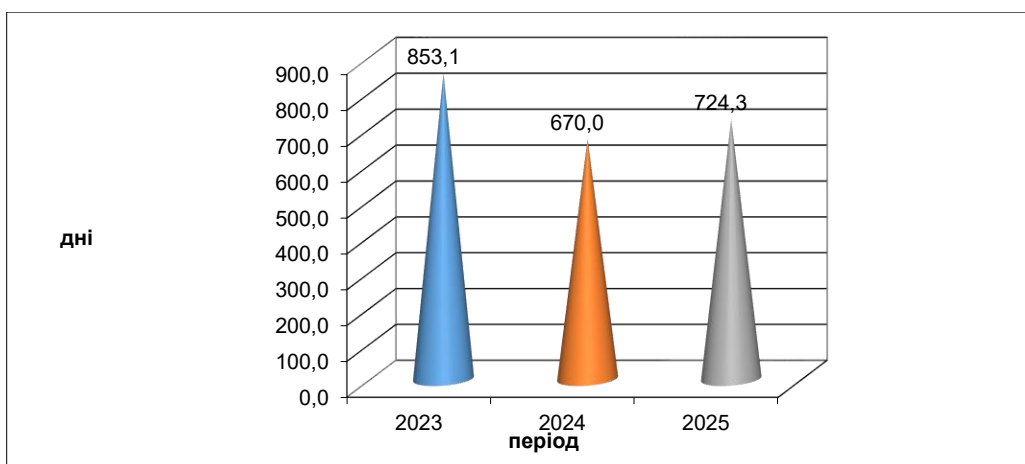

Рис. 2.3. Період оборотності активів ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки, днів

Джерело: розрахунки автора

Коефіцієнт оборотності активів у 2023 році становив 0,4 рази, а у 2024–2025 роках зріс до 0,5 рази. Це вказує на певне покращення ефективності використання активів, тобто підприємство почало генерувати більший обсяг виручки з кожної гривні вкладених ресурсів. Водночас значення показника залишається відносно низьким, що характерно для капіталомістких галузей, зокрема гірничо-металургійної. Період оборотності активів у 2023 році був досить тривалим — 853,1 днів, що свідчить про повільний обіг ресурсів. У 2024 році цей показник значно скоротився до 670,0 днів (–183,2 днів), що є позитивною тенденцією та свідчить про прискорення обороту активів. Проте у 2025 році знову відбулося його збільшення до 724,3 днів (+54,3 днів), що вказує на певне уповільнення оборотності.

Загалом можна зробити висновок, що у 2024 році підприємство досягло найбільш ефективного використання активів за аналізований період, однак у 2025 році позитивна динаміка частково втрачена. Це може бути пов'язано зі швидшим зростанням активів порівняно з виручкою або з погіршенням умов господарювання. Отже, підприємству доцільно зосередити увагу на підвищенні ефективності використання активів та скороченні тривалості їх обороту.

На основі даних таблиці 2 додатк Б можна зробити такі висновки щодо рентабельності активів ПрАТ «Північний ГЗК» за 2023–2025 роки. Упродовж аналізованого періоду динаміка чистого прибутку є нестабільною. У 2023 році він становив 866 090 тис. грн, у 2024 році зріс до 1 338 185 тис. грн, що свідчить про покращення фінансових результатів. Проте у 2025 році відбулося суттєве зниження до 595 725 тис. грн, що негативно вплинуло на загальний рівень ефективності діяльності підприємства.

Середньорічна вартість активів упродовж усього періоду зростала: з 47 218 987 тис. грн у 2023 році до 66 224 902 тис. грн у 2025 році. Це свідчить про розширення ресурсної бази підприємства, однак таке зростання не супроводжувалося відповідним підвищенням прибутковості.

Коефіцієнт рентабельності активів у 2023 році становив 1,8%, у 2024 році зріс до 2,5%, що вказує на підвищення ефективності використання активів. Однак у 2025 році цей показник різко знизився до 0,9%, що свідчить про погіршення результативності використання наявних ресурсів.

Отже, найвищий рівень ефективності використання активів був досягнутий у 2024 році. У 2025 році, незважаючи на зростання активів, підприємство не змогло забезпечити відповідний рівень прибутковості, що свідчить про необхідність підвищення ефективності управління ресурсами, оптимізації витрат та пошуку шляхів збільшення прибутку.

Розглянемо показники прибутковості (рентабельності) власного капіталу та продукції, що представлені у таблиці 2.8. Аналіз показників прибутковості ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022–2025 роки свідчить про суттєве відновлення ефективності діяльності підприємства після збиткового періоду, однак у 2025

році спостерігається зниження рівня рентабельності. У 2022 році всі ключові показники прибутковості мали від’ємне значення: рентабельність власного капіталу (ROE) становила -10,84%, а чиста маржа — -16,43%. Це було зумовлено значними збитками підприємства та низькою ефективністю використання ресурсів у кризових умовах.

Таблиця 2.8.

Показники прибутковості ПрАТ "Північний ГЗК" за 2022-2025 роки

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Рентабельність активів (ROA)	-5,00%	1,77%	2,27%	0,81%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	-10,84%	5,59%	6,32%	2,25%
Чиста маржа	-16,43%	4,35%	4,62%	1,81%

Джерело: розрахунки автора

У 2023 році відбулося відновлення прибутковості: ROA зріс до 1,77%, ROE — до 5,59%, а чиста маржа стала позитивною і склала 4,35%. Це свідчить про покращення фінансових результатів, підвищення ефективності використання активів та зростання прибутковості продажів.

У 2024 році позитивна динаміка збереглася: рентабельність активів зросла до 2,27%, рентабельність власного капіталу — до 6,32%, а чиста маржа — до 4,62%. Це підтверджує, що підприємство досягло найвищого рівня ефективності за досліджуваній період, забезпечивши оптимальне співвідношення доходів і витрат.

Проте у 2025 році всі показники прибутковості знизилися: ROA скоротився до 0,81%, ROE — до 2,25%, а чиста маржа — до 1,81%. Така динаміка свідчить про погіршення ефективності використання як активів, так і власного капіталу, а також про зниження прибутковості реалізації продукції. Основними причинами є зростання витрат та скорочення чистого прибутку, що було підтверджено попереднім аналізом фінансових результатів.

Загалом можна зробити висновок, що підприємство успішно відновило

прибутковість у 2023–2024 роках і досягло максимальних значень ефективності у 2024 році. Водночас у 2025 році намітилася негативна тенденція до зниження показників рентабельності, що вимагає підвищення контролю за витратами, оптимізації структури капіталу та покращення операційної ефективності для забезпечення стабільного зростання у майбутньому.

Аналіз тривалості одного обороту оборотних активів ПрАТ «Північний ГЗК», рис. 2.4., свідчить про зміну ефективності їх використання упродовж 2023–2025 років.

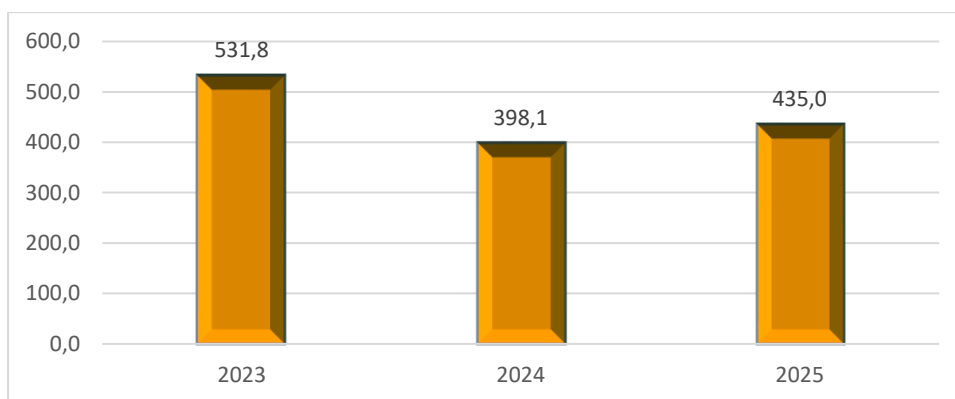

Рис. 2.4. Період оборотності оборотних активів ПрАТ «Північний ГЗК» за 2023-2025 роки

Джерело: розрахунки автора

У 2023 році тривалість одного обороту становила 531 день, що вказує на досить повільний обіг оборотних активів і значне відволікання коштів у виробничий процес. У 2024 році цей показник суттєво скоротився до 398 днів, що є позитивною тенденцією та свідчить про прискорення обороту коштів, підвищення ефективності їх використання і покращення управління оборотними ресурсами.

Однак у 2025 році спостерігається певне погіршення ситуації — тривалість одного обороту зростає до 435 днів. Це означає уповільнення обігу оборотних активів порівняно з попереднім роком, що може бути пов'язано зі збільшенням запасів, затримками у розрахунках із дебіторами або загальним ускладненням умов господарювання.

Найефективніше використання оборотних активів було досягнуто у 2024

році. У 2025 році підприємству доцільно вжити заходів для повторного прискорення обороту коштів, зокрема оптимізувати рівень запасів, посилити контроль за дебіторською заборгованістю та підвищити ефективність управління оборотним капіталом.

Показники оборотності за окремими статтями оборотних активів наведено у додатку В. Всі показники мають аналогічні тенденції. Загалом підприємство демонструє покращення в управлінні активами, проте певні аспекти (зокрема оборотність грошових коштів) потребують подальшого вдосконалення для забезпечення стабільності фінансових показників.

Аналіз умов кредитування дає змогу оцінити ефективність розрахунків підприємства з дебіторами та кредиторами. Порівняння показників оборотності дебіторської і кредиторської заборгованості дозволяє визначити рівень управління оборотним капіталом та фінансовими потоками підприємства.

Якщо оборотність дебіторської заборгованості є вищою за кредиторську, це може свідчити про ризики ліквідності, оскільки підприємство швидше погашає свої зобов'язання, ніж отримує кошти від покупців. Натомість перевищення оборотності кредиторської заборгованості над дебіторською може вказувати на ефективне використання відстрочок платежів від постачальників для підтримки платоспроможності.

Дослідження умов кредитування дозволяє виявити проблемні аспекти у взаєморозрахунках із контрагентами та окреслити напрями їх покращення. Зазначені висновки сформовано на основі даних, поданих у таблиці 2.9. Аналіз умов кредитування ПрАТ «Північний ГЗК» за 2023–2025 роки свідчить про неоднозначні тенденції в управлінні дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства. У досліджуваному періоді спостерігалось суттєве зростання чистої виручки від реалізації продукції. Так, у 2024 році порівняно з 2023 роком обсяг виручки збільшився на 9 035 123 тис. грн, а у 2025 році – ще на 3 957 416 тис. грн, що свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства та підвищення обсягів реалізації продукції.

Таблиця 2.9.

Аналіз умов кредитування ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Показник	Значення			Відхилення		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	19925083	28960206	32917622	+6 090 078	+9 035 123	+3 957 416
Середньорічна сума дебіторської заборгованості, тис. грн	27974268	30309784	37704590	-8 627 325	+2 335 516	+7 394 807
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, разів	0,71	0,96	0,87	0,33	0,24	-0,08
Період оборотності дебіторської заборгованості, днів	505	377	412	-447	-129	+36
Середньорічна сума кредиторської заборгованості, тис. грн	13808726	11137071	8593967	-1 408 096	-2 671 655	-2 543 104
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, разів	1,44	2,60	3,83	+0,53	+1,16	+1,23
Період оборотності кредиторської заборгованості, днів	249	138	94	-146	-111	-44
Різниця між періодами оборотності кредиторської та дебіторської заборгованості, днів	-256	-238	-318	+301	+18	-80
Перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською тис. грн	14 165 542	19 172 713	29 110 623	-7 219 230	+5 007 171	+9 937 911
Коефіцієнт перевищення суми дебіторської заборгованості над сумою кредиторської	2,03	2,72	4,39	6,13	-0,87	-2,91

Джерело: розрахунки автора

Разом із позитивною динамікою виручки відбулося значне збільшення середньорічної суми дебіторської заборгованості. У 2025 році її обсяг досяг 37 704 590 тис. грн, що на 7 394 807 тис. грн більше порівняно з попереднім роком. Це свідчить про зростання обсягів коштів, відволіканих у розрахунки з покупцями та іншими дебіторами, що може негативно впливати на ліквідність підприємства.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості у 2024 році зріс до 0,96 раза, однак у 2025 році знизився до 0,87 раза. Незважаючи на певне покращення у 2024 році, загальний рівень оборотності залишається низьким, що свідчить про повільне погашення заборгованості дебіторами. Це підтверджується і значною тривалістю періоду оборотності дебіторської заборгованості, який у 2025 році становив 412 днів. Отже, підприємство фактично кредитує своїх покупців на тривалий термін, що створює ризик дефіциту обігових коштів.

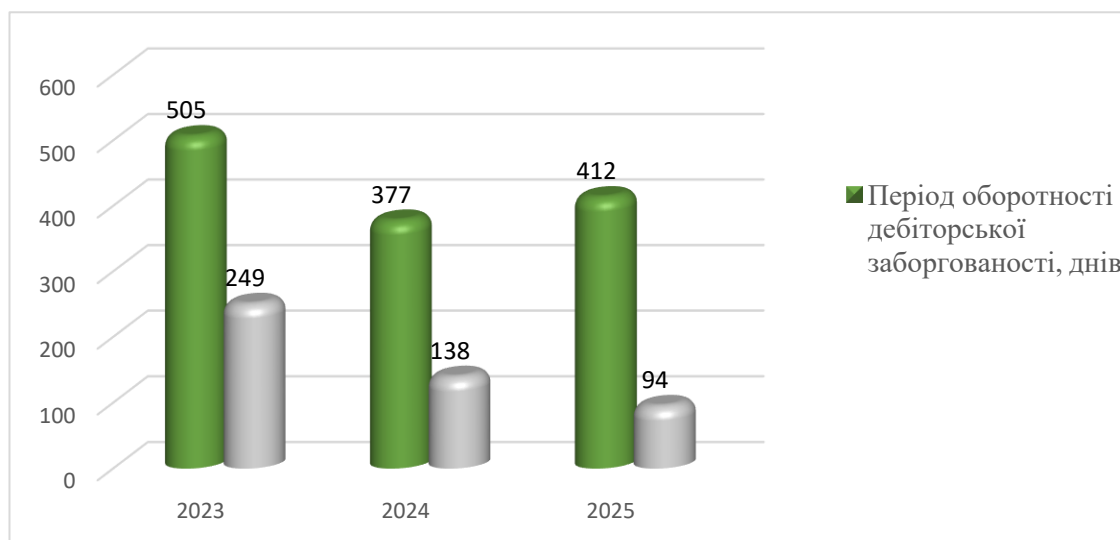

Рис. 2.5. Аналіз умов кредитування ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Джерело: розрахунки автора

Позитивною тенденцією є скорочення середньорічної суми кредиторської заборгованості. За 2023–2025 роки її обсяг зменшився з 13 808 726 тис. грн до 8 593 967 тис. грн. Одночасно коефіцієнт оборотності кредиторської

заборгованості зростав і у 2025 році досяг 3,83 раза, що свідчить про прискорення розрахунків підприємства з кредиторами та підвищення платіжної дисципліни. Період оборотності кредиторської заборгованості протягом аналізованого періоду скоротився з 249 до 94 днів, що є позитивним явищем для ділової репутації підприємства, однак одночасно це означає швидше вибуття грошових коштів з обороту. У ситуації, коли дебіторська заборгованість погашається значно повільніше, ніж кредиторська, це може призводити до дефіциту ліквідних ресурсів.

Важливим показником є різниця між періодами оборотності кредиторської та дебіторської заборгованості, яка в усі роки мала від'ємне значення. У 2025 році вона становила –318 днів, що свідчить про значне перевищення строків погашення дебіторської заборгованості над кредиторською. Така ситуація є несприятливою, оскільки підприємство змушене швидше розраховуватись із власними кредиторами, ніж отримувати кошти від дебіторів. Крім того, упродовж усього періоду дебіторська заборгованість значно перевищувала кредиторську. У 2025 році перевищення становило 29 110 623 тис. грн, а коефіцієнт перевищення зріс до 4,39. Це свідчить про суттєве відволікання фінансових ресурсів у дебіторську заборгованість та зростання ризику втрати платоспроможності у разі несвоєчасного погашення боргів контрагентами.

Отже, результати аналізу свідчать, що ПрАТ «Північний ГЗК» демонструє позитивну динаміку зростання доходів та покращення розрахунків із кредиторами, однак ефективність управління дебіторською заборгованістю залишається недостатньою. Підприємству доцільно посилити контроль за станом розрахунків із покупцями, удосконалити кредитну політику щодо контрагентів, скоротити строки інкасації дебіторської заборгованості та впровадити механізми стимулювання своєчасної оплати, що сприятиме підвищенню ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Розрахунок поточних фінансових потреб ПрАТ «Північний ГЗК» за 2023–2025 роки, рис. 2.6, дод. Д свідчить про суттєві зміни в обсягах потреби

підприємства в оборотному капіталі та ефективності управління оборотними активами і поточними зобов'язаннями.

Протягом досліджуваного періоду спостерігалось стабільне зростання чистої виручки від реалізації продукції. Так, станом на 01.01.2026 р. її обсяг досяг 32 917 622 тис. грн, що майже у 2,4 раза перевищує показник на 01.01.2023 р. Це свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства, збільшення обсягів реалізації продукції та зростання ділової активності.

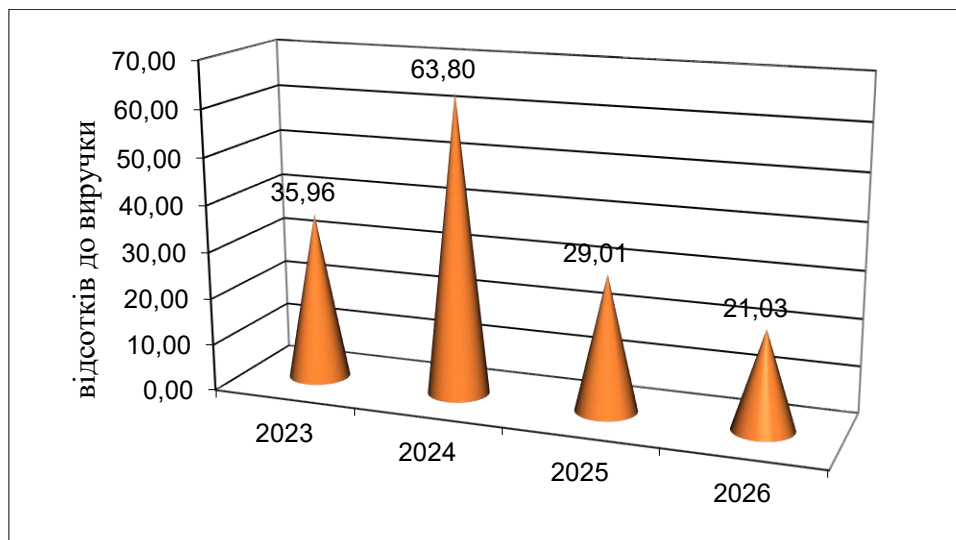

Рис. 2.6. Поточні фінансові потреби ПрАТ "Північний ГЗК" за 2022-2025 роки

Джерело: розрахунки автора

Динаміка оптимального запасу матеріальних цінностей була нерівномірною. У 2023–2025 роках спостерігалось поступове скорочення запасів з 967 354 тис. грн до 658 241 тис. грн, що може свідчити про підвищення ефективності управління запасами та оптимізацію складських залишків. Водночас на 01.01.2026 р. відбулося різке збільшення запасів до 1 538 912 тис. грн, що може бути пов'язано із формуванням додаткових виробничих резервів або очікуванням зростання виробничої активності.

Суттєвий вплив на формування поточних фінансових потреб мала дебіторська заборгованість за продукцію. У 2024 році її обсяг різко зріс до 15 968 152 тис. грн, що свідчить про значне відволікання коштів у розрахунки з

покупцями. У наступних періодах спостерігалось певне скорочення дебіторської заборгованості, однак її рівень залишався високим і станом на 01.01.2026 р. становив 12 959 133 тис. грн. Це вказує на недостатньо ефективну політику інкасації боргів та ризик дефіциту ліквідних коштів.

Позитивною тенденцією є поступове зростання товарної кредиторської заборгованості – з 3 198 605 тис. грн на початок 2023 року до 7 576 296 тис. грн на початок 2026 року. Це свідчить про активніше використання підприємством комерційного кредиту як джерела фінансування поточної діяльності, що частково компенсує потребу у власних обігових коштах.

Поточні фінансові потреби підприємства упродовж аналізованого періоду змінювалися нерівномірно. Найвищий їх рівень спостерігався станом на 01.01.2024 р. – 12 712 172 тис. грн, що було обумовлено значним зростанням дебіторської заборгованості. У подальшому відбулося поступове скорочення поточних фінансових потреб до 6 921 749 тис. грн на 01.01.2026 р., що є позитивною тенденцією та свідчить про певне покращення управління оборотними активами і поточними зобов'язаннями.

Особливо показовим є зниження частки поточних фінансових потреб у чистій виручці. Якщо на 01.01.2024 р. цей показник становив 63,80 %, то на 01.01.2026 р. він скоротився до 21,03 %. Це свідчить про підвищення ефективності використання оборотного капіталу та зменшення залежності підприємства від додаткового фінансування поточної діяльності.

Отже, результати аналізу свідчать, що ПрАТ «Північний ГЗК» у 2023–2025 роках поступово покращувало управління поточними фінансовими потребами. Незважаючи на значний обсяг дебіторської заборгованості, підприємству вдалося скоротити відносний рівень потреби в оборотному капіталі завдяки зростанню виручки та активнішому використанню кредиторської заборгованості. Для подальшого зміцнення фінансової стійкості підприємству доцільно посилити контроль за дебіторською заборгованістю, оптимізувати структуру запасів і забезпечити збалансованість між строками погашення дебіторської та кредиторської заборгованості.

Висновки до розділу 2

Отже, проведений аналіз стану гірничо-металургійного комплексу України в умовах воєнного часу свідчить про суттєве погіршення економічних показників галузі та значне зниження її ділової активності. Повномасштабна війна стала визначальним фактором трансформації функціонування підприємств гірничо-металургійного комплексу, спричинивши руйнування виробничої інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, втрату частини виробничих потужностей, скорочення внутрішнього попиту та погіршення конкурентних позицій України на світовому ринку сталі.

У результаті воєнних дій металургійна галузь зазнала різкого падіння обсягів виробництва сталі. Якщо у 2021 році Україна виробила 21,4 млн тонн сталі та посідала 14 місце серед світових виробників, то вже у 2022 році обсяг виробництва скоротився до 6,4 млн тонн, а країна опустилася на 25 місце світового рейтингу. У 2023 році негативна тенденція зберігалася — виробництво становило лише 6,2 млн тонн. Незважаючи на часткове відновлення у 2024 році до 7,6 млн тонн та підвищення позиції України до 22 місця, у 2025 році обсяг виробництва знову дещо знизився — до 7,4 млн тонн. У порівнянні з довоєнним рівнем скорочення виробництва становило понад 65 %, що свідчить про глибоку кризу у галузі.

Важливим наслідком скорочення виробництва стало зниження ролі гірничо-металургійного комплексу в економіці країни. Частка ГМК у структурі ВВП України зменшилася з 10,3 % у 2021 році до 5,5 % у 2025 році. Значний вплив на це мало припинення діяльності окремих підприємств та скорочення кількості діючих металургійних комбінатів із дев'яти до шести. Додатковим негативним чинником стала зупинка шахтоуправління «Покровське», яке забезпечувало близько 66 % внутрішніх потреб у коксівному вугіллі, що спричинило збільшення імпорту цього ресурсу на 91,6 % у 2025 році.

Суттєвого скорочення зазнала і зовнішньоекономічна діяльність галузі. У

2025 році експорт продукції ГМК у вартісному вираженні був на 72,1 % меншим, ніж у 2021 році. Однією з ключових причин стало посилення конкуренції з боку Китаю та Росії, які витіснили українську продукцію з традиційних ринків збуту. Водночас українські підприємства дедалі більше залежать від ринку Європейського Союзу, на який припадає близько 50 % експорту сталі. Однак повноцінне впровадження механізму СВМ у 2026 році створює додаткові ризики для галузі, оскільки українські виробники не отримали спеціальних пільг або винятків.

Негативні тенденції спостерігаються також у секторі видобутку залізної руди. У 2025 році видобуток скоротився на 3,4 %, а експорт — на 3,3 %, тоді як у першому кварталі 2026 року падіння експорту досягло 33,9 %. Ситуація ускладнюється тривалим зниженням світових цін на залізну руду, зростанням вартості енергоносіїв та високою енергоємністю виробництва. Частка витрат на електроенергію у собівартості залізорудного концентрату сягає 60 %, а зростання тарифів на електроенергію з 89 дол./МВт·год у 2024 році до понад 160 дол./МВт·год у 2026 році суттєво знижує конкурентоспроможність українських виробників порівняно з Бразилією та Австралією.

Додатковою проблемою для вітчизняної металургії є посилення імпортного тиску на внутрішньому ринку. У 2025 році імпорт сталі зріс на 32,1 %, а частка імпортової продукції у внутрішньому споживанні досягла 40 %, тоді як на початку 2026 року — вже 50 %. Це свідчить про поступову втрату українськими виробниками позицій не лише на зовнішніх, а й на внутрішньому ринку.

Таким чином, результати дослідження свідчать, що гірничо-металургійний комплекс України перебуває у складному кризовому стані, спричиненому впливом воєнних, економічних та зовнішньоторговельних чинників. Водночас окремі позитивні тенденції, зокрема часткове відновлення виробництва сталі у 2024–2025 роках, свідчать про наявність потенціалу для поступової стабілізації галузі. Подальше відновлення ділової активності підприємств ГМК потребує державної підтримки, модернізації виробництва,

зниження енергетичних витрат, розвитку логістичної інфраструктури та адаптації до нових міжнародних екологічних вимог.

Результати аналізу діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» свідчать, що підприємство, незважаючи на складні умови функціонування в період воєнного стану, змогло зберегти виробничий потенціал, забезпечити стабільну роботу та продемонструвати позитивну динаміку основних фінансово-економічних показників. Підприємство залишається одним із провідних виробників залізорудної сировини в Україні та важливою складовою гірничо-металургійного комплексу держави.

У 2023–2025 роках спостерігалось суттєве зростання обсягів виробництва та реалізації продукції. Виробництво концентрату зросло з 2,4 млн тонн у 2023 році до 6,0 млн тонн у 2025 році, тоді як виробництво окатків збільшилося з 2,9 млн тонн до 4,35 млн тонн. Водночас виручка від реалізації концентрату зросла з 7,3 млрд грн до 12,9 млрд грн, а окатків — з 12,6 млрд грн до 18,5 млрд грн. Це свідчить про відновлення виробничої активності підприємства, ефективну збутову політику та збереження попиту на продукцію комбінату.

Важливим напрямом розвитку підприємства стало підвищення якості продукції та переорієнтація на європейські ринки збуту. Після втрати частини традиційних споживачів підприємство адаптувало виробництво до вимог європейських металургійних компаній, освоївши виробництво високоякісних окатків із вмістом заліза понад 65 %. Крім того, реалізація проєкту флотаційно-доводного комплексу дозволить у перспективі підвищити вміст заліза у концентраті до 70,8 %, що зміцнить конкурентні позиції підприємства на ринку «зеленої» металургії.

Аналіз фінансового стану показав, що у 2023–2024 роках підприємство поступово покращувало показники ліквідності та фінансової стійкості. Коефіцієнт поточної ліквідності зріс з 0,93 у 2022 році до 1,12 у 2024 році, а коефіцієнт швидкої ліквідності — з 0,9 до 1,09. У 2025 році спостерігалось незначне погіршення окремих показників: коефіцієнт автономії знизився до 0,36, а коефіцієнт заборгованості зріс до 0,59, що свідчить про посилення

залежності від позикових коштів. Водночас підприємство зберегло прийнятний рівень платоспроможності та повністю покривало необоротні активи власним капіталом.

Загалом результати дослідження підтверджують, що ПрАТ «Північний ГЗК» демонструє достатній рівень ділової активності та адаптивності до кризових умов. Підприємство активно модернізує виробництво, впроваджує енергоощадні технології, розширює ринки збуту та підвищує якість продукції. Разом із тим основними проблемами залишаються високий рівень енергетичних витрат, залежність від зовнішньої кон'юнктури ринку та зростання боргового навантаження. У подальшому для забезпечення стабільного розвитку підприємству доцільно зосередитися на підвищенні фінансової стійкості, оптимізації структури капіталу, скороченні витрат і продовженні технологічної модернізації виробництва.

Аналіз абсолютних показників ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022–2025 роки свідчить про поступове відновлення та розширення масштабів діяльності підприємства після кризового періоду, спричиненого воєнними умовами. Підприємство змогло забезпечити зростання обсягів виробництва, реалізації продукції та активів, однак у 2025 році спостерігається уповільнення позитивної динаміки та погіршення окремих фінансових результатів.

Аналіз структури витрат показав, що виробництво на підприємстві є енергоємним і капіталомістким. Найбільшу частку собівартості становлять витрати на енергоресурси — 35 %, амортизацію — 14 %, сировину та матеріали — 13 %, а також паливо — 12 %. Така структура витрат свідчить про високу залежність підприємства від вартості електроенергії та паливних ресурсів. Водночас підприємство активно впроваджує заходи з енергоефективності та модернізації виробництва, що дозволило у 2025 році знизити собівартість видобутку руди в окремих кар'єрах на 1,5 дол. за тону та підвищити якість концентрату до 67–68 % вмісту заліза.

Позитивною тенденцією є стабільне зростання чистого доходу від

реалізації продукції: з 13,8 млрд грн у 2022 році до 32,9 млрд грн у 2025 році. У 2023–2024 роках темпи зростання виручки становили відповідно 144 % та 145 %, що свідчить про активне відновлення виробництва та збуту продукції. Одночасно зростала і собівартість реалізованої продукції — до 24,1 млрд грн у 2025 році, причому темпи її зростання у 2025 році перевищили темпи зростання прибутку, що негативно вплинуло на фінансові результати.

У 2023–2024 роках підприємство суттєво покращило показники прибутковості. Валовий прибуток зріс до 9,7 млрд грн у 2024 році, а чистий прибуток — до 1,34 млрд грн. Однак у 2025 році спостерігалось погіршення результатів: операційний прибуток скоротився до 2,7 млрд грн, а чистий прибуток — до 595,7 млн грн, тобто більш ніж удвічі порівняно з попереднім роком. Основними причинами стали випереджаюче зростання витрат, високе фінансове навантаження та зниження маржинальності діяльності.

Активи підприємства за аналізований період зросли з 48,9 млрд грн у 2023 році до 73,6 млрд грн у 2025 році, що свідчить про розширення масштабів діяльності та реалізацію інвестиційних програм. Разом із тим перевірка виконання «золотого правила фінансування» показала, що підприємству не вдалося забезпечити стабільне випереджаюче зростання прибутку порівняно з виручкою та активами. У 2025 році темпи зростання чистого прибутку становили лише 44,5 %, тоді як активи зросли на 125 %, а виручка — на 113,7 %, що свідчить про зниження ефективності використання ресурсів.

Загалом результати аналізу свідчать, що ПрАТ «Північний ГЗК» демонструє достатньо високий рівень ділової активності та зберігає потенціал для подальшого розвитку навіть в умовах воєнного часу. Підприємство активно модернізує виробництво, підвищує якість продукції та розширює ринки збуту. Водночас основними проблемами залишаються висока енергоємність виробництва, зростання собівартості та нестабільність прибутковості. Для забезпечення стійкого розвитку підприємству необхідно посилити контроль за витратами, підвищити ефективність використання активів та оптимізувати фінансову структуру.

Аналіз ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» на основі відносних показників свідчить про поступове відновлення ефективності діяльності підприємства у 2023–2024 роках після кризового періоду та певне погіршення окремих показників у 2025 році. Дослідження коефіцієнтів оборотності, рентабельності та умов кредитування дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів, швидкість обороту капіталу та рівень прибутковості підприємства.

Упродовж 2023–2025 років підприємство демонструвало зростання чистої виручки від реалізації продукції — з 19,9 млрд грн у 2023 році до 32,9 млрд грн у 2025 році. Одночасно збільшувалася середньорічна вартість активів, що свідчить про розширення масштабів діяльності та нарощування ресурсного потенціалу. Коефіцієнт оборотності активів зріс з 0,4 до 0,5 раза, що вказує на певне покращення ефективності використання активів. Водночас період оборотності активів залишався тривалим: у 2023 році він становив 853 дні, у 2024 році скоротився до 670 днів, однак у 2025 році знову зріс до 724 днів. Це свідчить про уповільнення обороту ресурсів та потребу у підвищенні ефективності їх використання.

Аналіз рентабельності активів підтверджує аналогічні тенденції. У 2023 році рентабельність активів (ROA) становила 1,77%, у 2024 році зросла до 2,27%, що свідчило про підвищення результативності використання ресурсів підприємства. Проте у 2025 році показник знизився до 0,81%, що стало наслідком скорочення чистого прибутку та зростання витрат. Рентабельність власного капіталу (ROE) також зросла з 5,59% у 2023 році до 6,32% у 2024 році, але у 2025 році скоротилася до 2,25%. Аналогічна ситуація спостерігалася і щодо чистої маржі, яка після зростання до 4,62% у 2024 році зменшилася до 1,81% у 2025 році. Це свідчить про погіршення прибутковості діяльності підприємства та зниження ефективності використання як власного капіталу, так і активів.

Позитивною тенденцією у 2024 році стало прискорення оборотності оборотних активів. Тривалість одного обороту скоротилася з 531 дня у 2023

році до 398 днів у 2024 році, що свідчить про покращення управління оборотними ресурсами. Проте у 2025 році період оборотності знову зріс до 435 днів, що вказує на уповільнення обороту коштів та зростання потреби в оборотному капіталі.

Дослідження оборотності окремих елементів оборотного капіталу показало, що підприємство досягло суттєвого покращення управління незавершеним виробництвом, готовою продукцією та виробничими запасами. Зокрема, період оборотності готової продукції скоротився з 5,9 дня у 2022 році до 2,2 дня у 2024 році, що свідчить про прискорення реалізації продукції та покращення збутової діяльності. Водночас оборотність грошових коштів погіршилася, а тривалість їх обороту зросла до 5,9 дня, що може свідчити про ускладнення фінансового циклу підприємства.

Аналіз умов кредитування засвідчив наявність суттєвих проблем у сфері управління дебіторською заборгованістю. Незважаючи на зростання виручки, середньорічна сума дебіторської заборгованості у 2025 році досягла 37,7 млрд грн. Коефіцієнт її оборотності залишався низьким — 0,87 раза, а період погашення становив 412 днів. Це означає, що підприємство фактично кредитує своїх покупців на тривалий термін, що негативно впливає на ліквідність та призводить до відволікання значних фінансових ресурсів з обороту.

Водночас спостерігалось покращення управління кредиторською заборгованістю. Період її оборотності скоротився з 249 днів у 2023 році до 94 днів у 2025 році, що свідчить про підвищення платіжної дисципліни та прискорення розрахунків із кредиторами. Проте така ситуація є неоднозначною, оскільки дебіторська заборгованість погашається значно повільніше, ніж кредиторська. У 2025 році різниця між періодами оборотності становила –318 днів, що створює ризик дефіциту ліквідних коштів.

Аналіз поточних фінансових потреб показав, що упродовж досліджуваного періоду підприємство поступово покращувало управління оборотним капіталом. Найвищий рівень поточних фінансових потреб був зафіксований на початок 2024 року — 12,7 млрд грн, однак у подальшому вони

скоротилися до 6,9 млрд грн на початок 2026 року. Частка поточних фінансових потреб у виручці знизилася з 63,8% до 21,03%, що свідчить про підвищення ефективності використання оборотного капіталу та зменшення залежності від зовнішнього фінансування.

Результати аналізу свідчать, що ПрАТ «Північний ГЗК» у 2023–2024 роках змогло відновити ділову активність та покращити більшість показників ефективності діяльності. Найкращі результати були досягнуті у 2024 році, коли спостерігалось підвищення рентабельності, прискорення оборотності активів та покращення фінансових результатів. Водночас у 2025 році намітилися негативні тенденції, пов'язані зі зниженням прибутковості, уповільненням оборотності активів та значним зростанням дебіторської заборгованості. Для забезпечення стабільного розвитку підприємству доцільно посилити контроль за витратами, підвищити ефективність управління дебіторською заборгованістю, оптимізувати структуру оборотних активів та забезпечити збалансованість фінансових потоків.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПРАТ «ПІВНІЧНИЙ ГЗК»

3.1. Удосконалення системи управління діловою активністю підприємства

Система управління діловою активністю підприємства є комплексним механізмом координації та організації господарської діяльності, спрямованим на досягнення стратегічних цілей, підвищення ефективності функціонування та забезпечення стабільного розвитку підприємства у довгостроковій перспективі. Її функціонування охоплює всі ключові напрями діяльності підприємства та забезпечує узгодженість між виробничими, фінансовими, управлінськими й організаційними процесами.

Важливе місце у системі управління діловою активністю займає стратегічне планування, яке передбачає визначення пріоритетних напрямів розвитку підприємства, формування довгострокових цілей та розроблення заходів щодо їх досягнення. Ефективне управління неможливе без чіткого встановлення конкретних і реалістичних завдань для окремих структурних підрозділів, що забезпечує координацію дій та орієнтацію діяльності підприємства на досягнення запланованих результатів.

Не менш важливим елементом є постійний контроль та оцінка результатів діяльності підприємства. Систематичний аналіз показників дозволяє своєчасно виявляти проблемні аспекти, визначати сильні та слабкі сторони діяльності, а також формувати напрями подальшого вдосконалення управлінських процесів. Значну роль у забезпеченні високої ділової активності відіграє ефективне використання ресурсного потенціалу підприємства. Раціональний розподіл фінансових, матеріальних та трудових ресурсів сприяє підвищенню продуктивності діяльності та зниженню витрат.

Важливою умовою результативного функціонування системи управління є також налагодження ефективної взаємодії між структурними підрозділами та рівнями управління. Своєчасний обмін інформацією, координація дій і узгодженість управлінських рішень забезпечують більш ефективне досягнення поставлених цілей.

Крім того, система управління діловою активністю передбачає постійне вдосконалення внутрішніх процесів підприємства, адаптацію до змін зовнішнього середовища та впровадження сучасних методів управління. Це сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства, зміцненню його фінансової стійкості та забезпеченню стабільного розвитку в умовах динамічного ринкового середовища.[22]

Ефективне управління діловою активністю підприємства сприяє зниженню потреби у залученні зовнішніх джерел фінансування. Раціональна організація грошових потоків дає можливість більш результативно використовувати власні фінансові ресурси, сформовані за рахунок внутрішніх джерел, і таким чином зменшувати залежність підприємства від банківських кредитів та інших позикових коштів. Важливе значення при цьому має забезпечення безперервного руху грошових потоків, що дозволяє прискорити оборот капіталу та підвищити ефективність операційної діяльності. Скорочення тривалості операційного циклу та оптимізація потреби в оборотному капіталі сприяють підвищенню загальної фінансової стійкості підприємства.

Крім того, ефективне управління діловою активністю є важливим чинником запобігання ризику неплатоспроможності. Навіть за наявності достатнього рівня прибутковості підприємство може стикатися з проблемами ліквідності через нерівномірність надходження та витрачання грошових коштів у часі. Саме тому узгодження вхідних і вихідних фінансових потоків має важливе значення для підтримання стабільної платоспроможності та забезпечення безперервності господарської діяльності.

Водночас ефективне управління тимчасово вільними грошовими

ресурсами створює додаткові можливості для отримання доходу. Використання вільних коштів шляхом їх інвестування у фінансові інструменти або інші дохідні активи дозволяє підприємству отримувати додатковий прибуток і підвищувати рівень фінансової стабільності. У сукупності це позитивно впливає на підтримання високого рівня ділової активності, зміцнення конкурентних позицій підприємства та забезпечення його сталого розвитку.

Основні етапи реалізації стратегії підвищення ділової активності підприємства передбачають комплекс заходів, спрямованих на зміцнення платоспроможності, підвищення ліквідності та забезпечення стабільного зростання грошових потоків. Важливим напрямом є вдосконалення системи управління активами, насамперед дебіторською заборгованістю, оскільки саме її надмірне зростання призводить до відволікання значної частини обігових коштів і негативно впливає на фінансову стійкість підприємства.[35]

На першому етапі доцільним є впровадження системи оперативного управління активами, яка забезпечить підвищення ефективності контролю за розрахунками з покупцями та мінімізацію ризику виникнення простроченої або сумнівної дебіторської заборгованості. Для цього необхідно регулярно здійснювати аналіз її структури та динаміки, визначати допустимі межі заборгованості й своєчасно реагувати на погіршення платіжної дисципліни контрагентів. Важливим інструментом зниження ризиків є використання страхування дебіторської заборгованості, що дозволяє мінімізувати можливі втрати у разі невиконання покупцями своїх фінансових зобов'язань.

Підвищенню швидкості надходження грошових коштів також сприятиме застосування стимулюючих механізмів для покупців. Зокрема, ефективним заходом може стати надання знижок у разі оплати продукції безпосередньо під час її відвантаження або у скорочені строки. Такий підхід дозволяє прискорити оборотність коштів, зменшити потребу в залученні зовнішнього фінансування та покращити ліквідність підприємства.

Другий етап реалізації стратегії має бути спрямований на збільшення

обсягів грошових потоків шляхом удосконалення системи взаємодії з контрагентами та формування більш гнучких умов розрахунків. Одним із найбільш ефективних механізмів є використання передоплати, яка дає змогу забезпечити надходження коштів ще до моменту постачання продукції та знизити ризик виникнення неплатежів. При цьому підприємство може встановлювати мінімальний рівень ціни продажу для операцій із повною передоплатою.

Поряд із цим доцільним є застосування часткової передоплати, яка поєднує авансовий платіж із подальшим продажем продукції на умовах комерційного кредиту. Такий підхід дозволяє одночасно підтримувати конкурентоспроможність підприємства та зменшувати фінансові ризики. Додатковим інструментом забезпечення виконання зобов'язань контрагентами може бути використання банківських гарантій, що підвищує надійність розрахунків і сприяє зміцненню фінансової безпеки підприємства.

Важливе значення для підтримання стабільної ділової активності має також формування гнучкої цінової політики. В умовах інфляційних процесів, нестабільності валютного курсу та змін ринкової кон'юнктури підприємству необхідно своєчасно коригувати ціни на продукцію з урахуванням зміни витрат і фінансових ризиків. Це дозволить забезпечити стабільний рівень прибутковості, підтримати конкурентні позиції та створити умови для подальшого розвитку підприємства. [24]

Третій етап реалізації стратегії підвищення ділової активності підприємства пов'язаний із забезпеченням належного рівня платоспроможності та фінансової стійкості шляхом удосконалення політики залучення позикового капіталу. Особливу увагу доцільно приділяти використанню довгострокових кредитних ресурсів, оскільки саме вони створюють більш стабільні умови для фінансування діяльності підприємства та знижують ризик виникнення дефіциту ліквідних коштів.

Залучення довгострокового фінансування дозволяє скоротити обсяги короткострокових зобов'язань, які потребують швидкого погашення та

створюють додаткове навантаження на грошові потоки підприємства. Подовження строків користування кредитними ресурсами сприяє більш раціональному плануванню фінансової діяльності, забезпечує додатковий час для формування доходів та підвищує гнучкість управління обіговими коштами. Крім того, використання довгострокових позикових коштів створює можливості для фінансування модернізації виробництва, реалізації інвестиційних проєктів і підтримання стабільного виробничого процесу.

Для забезпечення ефективного управління діловою активністю підприємству необхідно постійно контролювати стан розрахунків із покупцями та замовниками, своєчасно реагуючи на виникнення простроченої дебіторської заборгованості. Важливим завданням є підтримання оптимального співвідношення між дебіторською та кредиторською заборгованістю, оскільки надмірне зростання будь-якої з них може негативно впливати на ліквідність і фінансову стійкість підприємства. Особливо небезпечним є перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською, що призводить до відволікання значних обсягів обігових коштів із господарського обороту.

Одним із ключових напрямів підвищення ефективності діяльності є скорочення витрат, насамперед адміністративних та інших операційних витрат, які безпосередньо не формують виробничий результат. Раціоналізація витратної політики дозволяє зменшити собівартість продукції, підвищити рівень прибутковості та зміцнити конкурентні позиції підприємства.

Важливу роль у забезпеченні стабільної ділової активності відіграє розвиток інвестиційної діяльності. Реалізація інвестиційних проєктів сприяє оновленню основних засобів, впровадженню сучасних технологій і підвищенню продуктивності виробництва, що у перспективі забезпечує зростання власних обігових коштів та підвищення фінансової незалежності підприємства. Не менш важливим є формування достатнього обсягу абсолютно ліквідних активів, необхідних для своєчасного виконання поточних зобов'язань. Для цього підприємству слід постійно аналізувати

фактори, які впливають на рівень ліквідності, контролювати динаміку грошових коштів та інших високоліквідних активів, а також підтримувати їх оптимальний обсяг. Надмірне накопичення ліквідних ресурсів може свідчити про неефективне використання капіталу, тоді як їх дефіцит підвищує ризик втрати платоспроможності. Саме тому збалансоване управління ліквідністю є важливою умовою забезпечення фінансової стабільності та підтримання високого рівня ділової активності підприємства.[25]

Плани діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» на 2026 рік орієнтовані на забезпечення стабільного функціонування підприємства, підвищення ефективності виробництва та зміцнення конкурентних позицій на ринку залізорудної продукції. Основна увага приділятиметься виконанню виробничої програми, удосконаленню технологічних процесів, модернізації обладнання, розвитку екологічних ініціатив і підтриманню соціальних стандартів.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності є забезпечення запланованих обсягів виробництва та реалізації залізорудного концентрату. Для цього підприємство планує підтримувати безперебійну роботу виробничого обладнання, здійснювати його своєчасне технічне обслуговування та модернізацію. Водночас передбачається розширення співпраці з вітчизняними та іноземними партнерами шляхом укладання довгострокових контрактів і вдосконалення логістичних процесів з метою скорочення термінів постачання продукції споживачам.[29]

Важливим напрямом розвитку у 2026 році стане впровадження сучасних технологічних рішень. Підприємство планує використовувати інноваційні методи збагачення руди, що дозволить підвищити якість готової продукції та збільшити вміст корисних компонентів у концентраті. Значна увага приділятиметься автоматизації виробничих процесів, що сприятиме підвищенню точності виконання операцій, скороченню виробничих втрат і зменшенню впливу людського фактора. Крім того, комбінат продовжить реалізацію енергоощадних заходів, спрямованих на зниження споживання

електроенергії та інших енергоресурсів.[29]

Для підтримання належного технічного стану виробничих потужностей підприємство планує здійснювати капітальні ремонти обладнання, модернізувати виробничі лінії та оновлювати технічну базу шляхом придбання нової техніки. Удосконалення системи планово-попереджувального обслуговування дозволить зменшити кількість аварійних простоїв і підвищити ефективність використання основних засобів.

Таблиця 3.1.

Стратегічні напрями розвитку ПрАТ «Північний ГЗК» на 2026 рік

Напрямок діяльності	Основні заходи на 2026 рік	Очікуваний результат
Виробнича діяльність	Виконання виробничої програми, підтримання стабільної роботи обладнання, розширення ринків збуту	Зростання обсягів виробництва та реалізації продукції
Технологічний розвиток	Впровадження нових технологій збагачення руди, автоматизація процесів, енергоощадні заходи	Підвищення якості продукції та зниження виробничих витрат
Модернізація обладнання	Капітальні ремонти, оновлення техніки, удосконалення технічного обслуговування	Підвищення продуктивності та скорочення простоїв
Соціальна політика	Покращення умов праці, медичного забезпечення та професійного навчання працівників	Підвищення мотивації та кваліфікації персоналу
Екологічна діяльність	Модернізація систем очищення викидів, екологічний моніторинг, утилізація відходів	Зменшення негативного впливу на довкілля
Фінансова діяльність	Контроль ліквідності, виконання фінансових зобов'язань, оптимізація витрат	Зміцнення фінансової стійкості підприємства

Джерело: складено автором на основі Звіту керівництва за 2025 рік [16]

Соціальна та екологічна відповідальність також залишатимуться важливими складовими діяльності підприємства. У 2026 році передбачається продовження програм, спрямованих на покращення умов праці, медичного забезпечення та професійного розвитку працівників. Паралельно комбінат посилюватиме природоохоронну діяльність шляхом модернізації систем очищення викидів, здійснення екологічного моніторингу та реалізації заходів

із відновлення навколишнього середовища.

Фінансова політика підприємства буде орієнтована на підтримання належного рівня ліквідності, своєчасне виконання фінансових зобов'язань та підвищення ефективності використання ресурсів. Реалізацію інвестиційних і екологічних проєктів планується здійснювати переважно за рахунок власних фінансових ресурсів, а також шляхом пошуку внутрішніх резервів економії та оптимізації витрат.

Таким чином, стратегічні напрями розвитку ПрАТ «Північний ГЗК» на 2026 рік спрямовані на забезпечення економічної стабільності підприємства, підвищення ефективності виробництва, зміцнення фінансового стану та дотримання принципів соціальної й екологічної відповідальності.

На основі проведеного аналізу ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» можна сформулювати низку рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності підприємства, прискорення оборотності капіталу, зміцнення фінансової стійкості та забезпечення стабільного розвитку в майбутньому.

Одним із пріоритетних напрямів має стати вдосконалення управління дебіторською заборгованістю. Упродовж досліджуваного періоду на підприємстві спостерігалось суттєве перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською, що призводило до відволікання значних обсягів обігових коштів і негативно впливало на ліквідність. У зв'язку з цим доцільно посилити контроль за своєчасністю розрахунків із покупцями, скоротити строки надання комерційного кредиту та впровадити систему моніторингу платоспроможності контрагентів. Важливим заходом може стати використання фінансових стимулів для прискорення розрахунків, зокрема надання знижок за дострокову оплату продукції.

Особливу увагу підприємству необхідно приділити оптимізації структури оборотних активів. Для цього доцільно вдосконалити систему управління запасами, зменшити надлишкові складські залишки та забезпечити більш точне планування потреб у сировині й матеріалах. Скорочення тривалості

операційного циклу сприятиме прискоренню оборотності коштів і зменшенню потреби у зовнішньому фінансуванні.

Важливим резервом підвищення ділової активності є зниження собівартості продукції. З огляду на високу енергоємність виробництва ПрАТ «Північний ГЗК» доцільно активізувати заходи щодо впровадження енергоощадних технологій, модернізації обладнання та оптимізації використання паливно-енергетичних ресурсів. Зменшення витрат на виробництво дозволить підвищити рівень рентабельності та зміцнити конкурентні позиції підприємства на ринку.

Для забезпечення стабільної фінансової стійкості підприємству необхідно вдосконалити політику управління позиковим капіталом. Доцільним є збільшення частки довгострокового фінансування у структурі зобов'язань, що дозволить зменшити навантаження на поточну ліквідність і створить сприятливіші умови для реалізації інвестиційних програм. Одночасно важливо підтримувати оптимальне співвідношення між власним і позиковим капіталом з метою мінімізації фінансових ризиків.

Підприємству також варто продовжити реалізацію програм технічної модернізації та автоматизації виробничих процесів. Використання сучасних технологій сприятиме підвищенню продуктивності праці, скороченню виробничих витрат і покращенню якості продукції. Особливо актуальним є впровадження цифрових систем контролю виробничих процесів і управління ресурсами, що дозволить підвищити оперативність прийняття управлінських рішень. Для зміцнення конкурентоспроможності ПрАТ «Північний ГЗК» доцільно активізувати роботу щодо диверсифікації ринків збуту та розширення кола споживачів продукції. Укладання довгострокових контрактів із партнерами сприятиме стабільності грошових потоків і зниженню ризиків, пов'язаних із коливанням попиту на світовому ринку залізорудної продукції.

Не менш важливим напрямом є підвищення ефективності управління грошовими потоками. Підприємству слід забезпечити постійний моніторинг

руху коштів, підтримувати достатній рівень ліквідних активів і вдосконалювати систему фінансового планування. Це дозволить уникнути дефіциту обігових коштів та забезпечити своєчасне виконання фінансових зобов'язань.

Таким чином, реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК», зміцненню його фінансової стійкості, покращенню показників рентабельності та забезпеченню стабільного розвитку підприємства в умовах сучасних економічних викликів.

3.2. Формування напрямів підвищення ділової активності на основі скорочення витрат базового підприємства

Політика управління ризиками ПрАТ «Північний ГЗК» спрямована на системне виявлення, оцінку та контроль ризиків, що виникають у процесі діяльності підприємства. Вона передбачає встановлення допустимих меж ризику, постійний моніторинг і регулярне оновлення з урахуванням змін зовнішнього середовища та внутрішніх умов функціонування підприємства.

Кредитний ризик пов'язаний із розміщенням грошових коштів у банках, а також із наявністю дебіторської заборгованості. Управління ним здійснюється через встановлення лімітів для контрагентів на основі їх кредитоспроможності та постійний контроль за їх дотриманням. Основними джерелами кредитного ризику є грошові кошти, торговельна та інша дебіторська заборгованість. Станом на кінець 2025 року загальний обсяг фінансових активів, що піддаються кредитному ризику, зріс порівняно з попереднім роком, що свідчить про підвищення потенційної вразливості підприємства до неплатежів контрагентів.

Управління капіталом підприємства спрямоване на забезпечення фінансової стійкості та безперервності діяльності. Компанія підтримує оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу, контролюючи

рівень фінансового навантаження через показник чистого боргу. Керівництво регулярно переглядає структуру капіталу та, за необхідності, коригує фінансову політику відповідно до ринкових умов і стратегічних цілей розвитку.

Ризик ліквідності полягає у можливій неспроможності своєчасно виконувати фінансові зобов'язання. Для його мінімізації підприємство підтримує достатній рівень ліквідних активів, контролює обсяги грошових коштів і забезпечує доступ до кредитних ресурсів. Важливими інструментами управління є ефективна кредитна політика, оптимізація запасів і планування грошових потоків.[29]

Ринкові ризики включають ризик зміни цін, валютний та процентний ризики. Коливання цін на продукцію можуть впливати на доходи підприємства, тому здійснюється постійний моніторинг ринку та формування гнучкої цінової політики. Валютний ризик виникає через операції в іноземній валюті (долар США, євро) і залежить від коливань валютних курсів. Процентний ризик пов'язаний із можливими змінами вартості кредитних ресурсів, що враховується при виборі умов фінансування.

Операційні ризики підприємства значною мірою зумовлені впливом воєнних дій в Україні. Воєнний стан, пошкодження енергетичної інфраструктури та нестабільність економічного середовища створюють додаткові труднощі для діяльності підприємства. Незважаючи на це, компанія адаптувала свої бізнес-процеси, забезпечила безперервність виробництва та зберегла ключові активи. Водночас зберігається суттєва невизначеність щодо подальшого розвитку ситуації.

Окремим фактором ризику є порушення логістичних ланцюгів, зокрема перебої в роботі залізничного транспорту та портів. Для мінімізації цього ризику підприємство диверсифікує маршрути постачання і відвантаження продукції та підтримує постійний зв'язок із контрагентами.

Важливими залишаються і виробничі ризики, пов'язані з можливими аваріями. Для їх зниження впроваджено систему заходів цивільного захисту,

розроблено плани ліквідації аварійних ситуацій та регулярно проводяться навчання персоналу.

Кадрові ризики проявляються у відтоку кваліфікованих працівників та нестачі молодих спеціалістів. Підприємство протидіє цьому через розвиток програм навчання, стажування, співпрацю з освітніми установами та створення умов для професійного зростання працівників.[29]

Загалом система управління ризиками на підприємстві є комплексною та спрямованою на забезпечення стабільної діяльності в умовах підвищеної невизначеності. Разом із тим, ключовими викликами залишаються зовнішні фактори, зокрема воєнна ситуація, валютні коливання та нестабільність ринків, що потребує подальшого вдосконалення підходів до управління ризиками та підвищення гнучкості управлінських рішень.

Для ПрАТ «Північний ГЗК» одним із ключових напрямів підвищення ефективності діяльності у 2026 році має стати скорочення витрат та оптимізація структури собівартості продукції. Проведений аналіз фінансових результатів за 2025 рік свідчить, що собівартість реалізованої продукції становила 24 138 779 тис. грн, або 73,3% чистого доходу від реалізації. При цьому чистий прибуток підприємства скоротився до 595 725 тис. грн, що майже у 2,2 рази менше порівняно з 2024 роком. Така ситуація свідчить про необхідність реалізації комплексу заходів щодо зниження виробничих та операційних витрат.

Найбільшу частку в структурі операційних витрат займають матеріальні витрати — 15 015 974 тис. грн, або 37,2% усіх операційних витрат. Значними також є інші операційні витрати — 19 265 355 тис. грн, амортизація — 3700799 тис. грн та витрати на оплату праці — 1 966 986 тис. грн. Саме ці напрями мають стати основою політики скорочення витрат підприємства.

На основі проведеного аналізу структури собівартості та фінансових результатів ПрАТ «Північний ГЗК» доцільно запропонувати заходи, спрямовані насамперед на скорочення матеріальних витрат і витрат на послуги сторонніх організацій, оскільки саме ці статті займають вагомий частку у

структурі витрат підприємства.

Одним із ключових напрямів зниження матеріальних витрат є підвищення ефективності використання сировини, матеріалів та енергоресурсів. Для цього підприємству доцільно впроваджувати сучасні енергоощадні технології, модернізувати виробниче обладнання та автоматизувати окремі технологічні процеси. Важливе значення має також оптимізація логістики внутрішніх перевезень, скорочення непродуктивних витрат пального та раціональне використання матеріальних ресурсів у процесі видобутку й переробки руди. Додатковим резервом економії може стати повторне використання окремих виробничих відходів та вдосконалення системи контролю за використанням ресурсів.

Окрему увагу необхідно приділити скороченню витрат на послуги сторонніх організацій. Підприємству доцільно поступово зменшувати залежність від зовнішніх підрядників шляхом розвитку власних ремонтних, транспортних та сервісних підрозділів. Це дозволить частину допоміжних робіт виконувати власними силами та знизити витрати на залучення сторонніх організацій. Крім того, важливим напрямом є перегляд умов співпраці з контрагентами, проведення тендерного відбору постачальників послуг та посилення контролю за обґрунтованістю витрат на аутсорсинг.

Першочерговим заходом є зниження енергоємності виробництва. Гірничо-збагачувальне виробництво характеризується високим рівнем споживання електроенергії та палива, тому навіть незначне скорочення енергетичних витрат дозволяє отримати суттєвий економічний ефект. За умови впровадження енергоощадних технологій, модернізації насосного обладнання, систем вентиляції та дробильно-збагачувальних комплексів підприємство може забезпечити скорочення матеріальних витрат щонайменше на 5%.

Таким чином, лише за рахунок скорочення матеріальних витрат підприємство може отримати економію майже 751 млн грн, що перевищує фактичний чистий прибуток 2025 року.

Таблиця 3.2

Розрахунок економії матеріальних витрат ПрАТ «Північний ГЗК»

Показник	Значення
Матеріальні витрати у 2025 році, тис. грн	15 015 974
Планове скорочення витрат, %	5
Очікувана економія, тис. грн	750 799
Прогнозні матеріальні витрати, тис. грн	14 265 175

Джерело: розрахунки автора

Важливим напрямом оптимізації витрат є також скорочення інших операційних витрат, які у 2025 році становили 19 265 355 тис. грн. Доцільним є проведення аудиту витрат на допоміжні послуги, транспорт, ремонти, оренду та непродуктивні витрати. За рахунок цифровізації процесів, оптимізації логістики та контролю витрат можливе їх скорочення на 3%.

Таблиця 3.3

Розрахунок економії інших операційних витрат та витрат на збут ПрАТ «Північний ГЗК»

Показник	Значення
Інші операційні витрати у 2025 році, тис. грн	19 265 355
Планове скорочення витрат, %	3
Очікувана економія, тис. грн	577 961
Прогнозний обсяг інших операційних витрат, тис. грн	18 687 394
Витрати на збут у 2025 році, тис. грн	5 038 680
Планове скорочення витрат, %	4
Очікувана економія, тис. грн	201 547
Прогнозні витрати на збут, тис. грн	4 837 133

Джерело: розрахунки автора

Загальний економічний ефект від скорочення матеріальних та інших операційних витрат може перевищити 1,3 млрд грн, що створює передумови для суттєвого покращення фінансових результатів підприємства.

Окремої уваги потребують витрати на збут, які у 2025 році становили 5

038 680 тис. грн. Незважаючи на їх незначне скорочення порівняно з попереднім роком, вони залишаються надзвичайно високими. Доцільним є перегляд логістичних маршрутів, оптимізація транспортних витрат та збільшення частки довгострокових контрактів із постійними покупцями.

Важливим резервом підвищення ефективності є скорочення фінансових витрат, які у 2025 році становили 1 923 438 тис. грн. Для цього підприємству доцільно зменшити залежність від короткострокових кредитів, активніше використовувати внутрішні джерела фінансування та оптимізувати структуру позикового капіталу.

Таблиця 3.4

Розрахунок можливого скорочення фінансових витрат

Показник	Значення
Фінансові витрати у 2025 році, тис. грн	1 923 438
Планове скорочення витрат, %	10
Очікувана економія, тис. грн	192 344
Прогнозний обсяг фінансових витрат, тис. грн	1 731 094

Джерело: розрахунки автора

Суттєвий ефект може бути отриманий і завдяки оптимізації адміністративних витрат. У 2025 році вони становили 181 603 тис. грн. За умови впровадження цифрового документообігу, автоматизації управлінських процесів та скорочення непродуктивних витрат можливо зменшити їх на 12%, що дозволить заощадити: $181\,603 \times 12\% = 21\,792$ тис. грн.

Загалом реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству суттєво покращити фінансові результати діяльності. Сумарний потенційний ефект від запропонованих заходів становить понад 1,72 млрд грн.

Отже, основними напрямками скорочення витрат ПрАТ «Північний ГЗК» мають стати підвищення енергоефективності виробництва, оптимізація логістичних процесів, контроль інших операційних витрат, удосконалення системи управління фінансовими ресурсами та модернізація виробничого

обладнання.

Таблиця 3.5

Фактичний і прогнозований звіти про прибутки ПрАТ «Північний ГЗК»

Стаття	Фактично на 01.01.2026, тис. грн.	Базис прогнозу, фактична динаміка за 2025 рік	Зміна, рекомендації	Прогноз на 2026 рік, тис. грн.	Відхилення
Виручка від реалізації без ПДВ	32917622	1,15	→	37855265	+4 937 643
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	24138779	1,15	-750799	27008797	+2 870 018
Валовий: прибуток	8778843	розрахунок		10846468	+2 067 625
Інші операційні доходи	117158	→		117158	+0
Адміністративні витрати	181603		-21792	159811	-21 792
Витрати на збут	5038680	1,15	-201547	5592935	+554 255
Інші операційні витрати	976384		-577961	398423	-577 961
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2699334	розрахунок		4812457	+2 113 123
Інші фінансові доходи	42875	→		42875	+0
Фінансові витрати	2015564		-192344	1823220	-192 344
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	726645	розрахунок		3032112	+2 305 467
Витрати (дохід) з податку на прибуток	130920			545780	+414 860
Чистий фінансовий результат: прибуток	595725			2486332	+1 890 607

Джерело: розрахунки автора

Реалізація запропонованих заходів дозволить не лише знизити собівартість продукції, а й підвищити рівень прибутковості, ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Додатковим напрямом підвищення ефективності є скорочення втрат від надмірної дебіторської заборгованості. У 2025 році середньорічна дебіторська заборгованість становила 37 704 590 тис. грн, а період її оборотності — 412 днів. Якщо підприємству вдасться скоротити цей період хоча б на 30 днів, то обсяг вивільнених коштів становитиме: $32\,917\,622 / 365 \times 30 = 2\,705\,558$ тис. грн. Це дозволить зменшити потребу у зовнішньому фінансуванні та скоротити витрати на обслуговування позикового капіталу.

Прогнозний звіт про фінансові результати наведено у таблиці 3.5.

Отже, реалізація запропонованих заходів щодо енергозбереження, оптимізації логістики, скорочення адміністративних витрат, зменшення залежності від сторонніх послуг та прискорення оборотності дебіторської заборгованості дозволить ПрАТ «Північний ГЗК» знизити витрати майже на 1,9 млрд грн на рік. Це сприятиме підвищенню рентабельності діяльності, зміцненню фінансової стійкості та покращенню конкурентних позицій підприємства на ринку залізорудної продукції.

Аналіз прогнозованого звіту про прибутки ПрАТ «Північний ГЗК» свідчить про очікуване покращення фінансових результатів підприємства у 2026 році порівняно з фактичними показниками 2025 року. Основою прогнозу є зростання обсягів реалізації продукції, скорочення окремих видів витрат та підвищення ефективності операційної діяльності підприємства.

Прогнозується, що виручка від реалізації продукції зросте на 15 % та становитиме 37 855 265 тис. грн, що на 4 937 643 тис. грн більше порівняно з 2025 роком. Таке зростання пов'язане з очікуваним збільшенням обсягів виробництва та реалізації концентрату, удосконаленням логістики й підвищенням ефективності збутової діяльності.

Собівартість реалізованої продукції також збільшиться через розширення масштабів виробництва, однак темпи її зростання будуть нижчими завдяки

реалізації заходів зі скорочення витрат. Зокрема, передбачається зниження витрат на матеріальні ресурси, оптимізація використання послуг сторонніх організацій, скорочення інших операційних витрат та зменшення фінансових витрат. У результаті прогнозна собівартість становитиме 27 008 797 тис. грн.

Валовий прибуток підприємства прогнозується на рівні 10 846 468 тис. грн, що на 2 067 625 тис. грн перевищує фактичний показник 2025 року. Це свідчить про підвищення ефективності виробничої діяльності та покращення структури витрат.

Адміністративні витрати планується скоротити до 159 811 тис. грн завдяки оптимізації управлінських процесів та зменшенню непродуктивних витрат. Інші операційні витрати також суттєво скоротяться — до 398 423 тис. грн, що стане наслідком посилення контролю за використанням ресурсів та скорочення сторонніх витрат.

Фінансовий результат від операційної діяльності прогнозується на рівні 4 812 457 тис. грн, що майже у 1,8 раза перевищує показник 2025 року. Водночас фінансові витрати зменшаться до 1 823 220 тис. грн завдяки оптимізації структури позикового капіталу та скороченню кредитного навантаження.

У результаті прибуток до оподаткування зросте до 3 032 112 тис. грн, а чистий фінансовий результат підприємства прогнозується на рівні 2 486 332 тис. грн, що на 1 890 607 тис. грн більше порівняно з 2025 роком. Отже, реалізація запропонованих заходів дозволить суттєво підвищити прибутковість діяльності ПрАТ «Північний ГЗК», зміцнити його фінансову стійкість та покращити показники ділової активності.

Прогнозні показники рентабельності, табл. 3.6., свідчать про суттєве підвищення ефективності діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» у 2026 році. Очікується, що чиста рентабельність продажу зросте з 1,81 % до 6,57 %, що свідчить про значне збільшення частки чистого прибутку у виручці підприємства. Валова рентабельність також зросте до 28,65 %, що підтверджує підвищення ефективності виробничої діяльності та оптимізацію собівартості продукції.

Таблиця 3.6

Прогнозні показники рентабельності ПрАТ «Північний ГЗК» на 2026 рік

Показник	2025 рік	Прогноз 2026 року	Відхилення
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	32 917 622	37 855 265	+4 937 643
Чистий прибуток, тис. грн	595 725	2 486 332	+1 890 607
Валовий прибуток, тис. грн	8 778 843	10 846 468	+2 067 625
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн	2 699 334	4 812 457	+2 113 123
Рентабельність продажу (чиста маржа), %	1,81	6,57	+4,76
Валова рентабельність, %	26,67	28,65	+1,98
Операційна рентабельність, %	8,20	12,71	+4,51

Джерело: розрахунки автора

Позитивною є й динаміка операційної рентабельності, яка прогнозується на рівні 12,71 % проти 8,20 % у 2025 році. Це свідчить про покращення результативності основної діяльності підприємства та зростання ефективності управління операційними витратами. Загалом прогнозовані показники підтверджують, що реалізація запропонованих заходів зі скорочення витрат та підвищення ефективності використання ресурсів сприятиме зміцненню фінансового стану підприємства та підвищенню його конкурентоспроможності.

Прогнозна оборотність заборгованості на рис. 3.1. Аналіз прогнозних показників умов кредитування ПрАТ «Північний ГЗК» свідчить про очікуване покращення управління дебіторською та кредиторською заборгованістю у 2026 році. Прогнозні зміни пов'язані із впровадженням заходів щодо посилення контролю за розрахунками з контрагентами, оптимізації кредитної політики та прискорення оборотності оборотного капіталу.

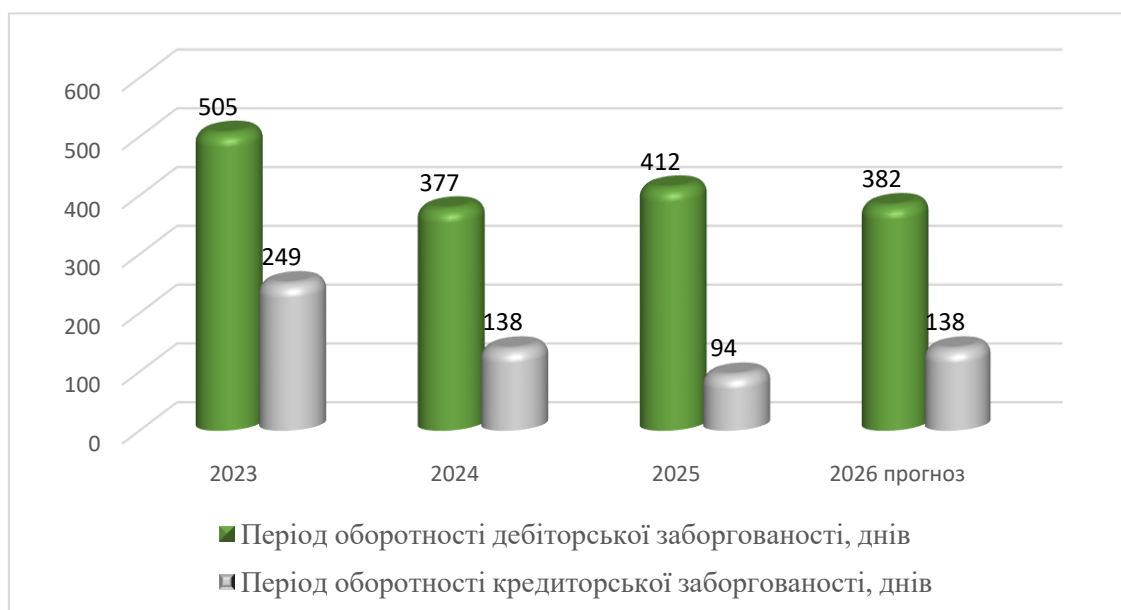

Рис. 3.1. Прогнозні показники оборотності заборгованості ПрАТ «Північний ГЗК» на 2026 рік

Джерело: розрахунки автора

Прогнозується, що період оборотності дебіторської заборгованості у 2026 році скоротиться до 382 днів порівняно з 412 днями у 2025 році. Це свідчить про прискорення надходження коштів від покупців і підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю. Така тенденція є позитивною для підприємства, оскільки скорочення строків інкасації боргів дозволить зменшити обсяг коштів, спрямованих у розрахунки з дебіторами, та підвищити рівень ліквідності. Досягнення такого результату можливе завдяки посиленню контролю за платіжною дисципліною контрагентів, використанню механізмів передоплати, наданню знижок за своєчасну оплату та вдосконаленню системи управління дебіторською заборгованістю.

Водночас прогнозний період оборотності кредиторської заборгованості у 2026 році становитиме 138 днів проти 94 днів у 2025 році. Це означає, що підприємство планує дещо подовжити строки розрахунків із кредиторами, більш активно використовуючи комерційний кредит як джерело фінансування поточної діяльності. Подовження строків погашення кредиторської заборгованості дозволить підприємству зменшити навантаження на грошові

потоки та забезпечити більш збалансоване управління обіговими коштами.

Позитивним є також те, що різниця між періодами оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості у прогностному періоді скоротиться. Якщо у 2025 році підприємство отримувало кошти від дебіторів значно повільніше, ніж здійснювало розрахунки з кредиторами, то у 2026 році очікується часткове вирівнювання цих строків. Це сприятиме покращенню платоспроможності та зниженню ризику дефіциту ліквідних ресурсів.

Загалом прогностні зміни свідчать про підвищення ефективності управління оборотним капіталом ПрАТ «Північний ГЗК». Скорочення строків погашення дебіторської заборгованості та більш раціональне використання кредиторської заборгованості дозволять підприємству зміцнити фінансову стійкість, покращити ліквідність і забезпечити стабільніше фінансування поточної діяльності.

Висновки до розділу 3

У результаті проведеного дослідження було визначено основні напрями підвищення ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» в умовах нестабільного зовнішнього середовища, високої конкуренції на ринку залізорудної продукції та зростання виробничих витрат. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства дозволив встановити, що ділова активність безпосередньо впливає на рівень фінансової стійкості, платоспроможності, ліквідності та прибутковості підприємства, а також визначає його здатність адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури та забезпечувати стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

У процесі дослідження було встановлено, що система управління діловою активністю підприємства повинна мати комплексний характер і охоплювати всі основні напрями діяльності: виробничу, фінансову, інвестиційну, збутову та організаційно-управлінську. Ефективне функціонування такої системи

забезпечує координацію між структурними підрозділами, сприяє раціональному використанню ресурсів, прискоренню оборотності капіталу та підвищенню результативності господарської діяльності. Важливе значення при цьому має стратегічне планування, контроль результатів діяльності, оптимізація грошових потоків та своєчасне реагування на зміни внутрішнього і зовнішнього середовища.

Проведений аналіз показав, що у діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» спостерігаються окремі негативні тенденції, які потребують удосконалення системи управління діловою активністю. Зокрема, упродовж досліджуваного періоду мало місце суттєве перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською, що призводило до відволікання значних обсягів обігових коштів із господарського обороту та погіршення ліквідності підприємства. Крім того, зростання собівартості продукції, значна енергоємність виробництва та високий рівень окремих операційних витрат негативно впливали на фінансові результати та показники рентабельності підприємства.

На основі аналізу структури собівартості було встановлено, що найбільшу частку витрат становлять енергетичні витрати, матеріальні ресурси, паливо та витрати на послуги сторонніх організацій. У зв'язку з цим запропоновано активізувати впровадження енергоощадних технологій, модернізувати виробниче обладнання, оптимізувати використання енергоресурсів і частково замінити послуги сторонніх організацій виконанням робіт власними силами. Реалізація зазначених заходів дозволить знизити собівартість продукції, підвищити рентабельність виробництва та зміцнити конкурентні позиції підприємства.

Обґрунтовано доцільність удосконалення політики управління позиковим капіталом. Збільшення частки довгострокового фінансування у структурі зобов'язань сприятиме зменшенню навантаження на поточну ліквідність і забезпечить більш стабільні умови для фінансування операційної та інвестиційної діяльності. Одночасно важливим завданням є підтримання оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом з метою

мінімізації фінансових ризиків.

Окрему увагу приділено перспективним планам розвитку ПрАТ «Північний ГЗК» на 2026 рік. Встановлено, що стратегічні напрями діяльності підприємства орієнтовані на забезпечення стабільного функціонування виробництва, модернізацію обладнання, впровадження сучасних технологій, розширення ринків збуту та підвищення ефективності використання ресурсів. Поряд із цим підприємство продовжує реалізацію соціальних та екологічних програм, що свідчить про його орієнтацію на принципи сталого розвитку.

На основі прогнозних розрахунків було встановлено, що реалізація запропонованих заходів дозволить суттєво покращити фінансові результати підприємства. Прогнозується зростання чистого прибутку, підвищення рентабельності продажів, активів і власного капіталу, а також покращення показників ліквідності та оборотності заборгованості. Зокрема, очікується скорочення періоду оборотності дебіторської заборгованості та покращення структури розрахунків із контрагентами, що позитивно вплине на загальний рівень ділової активності підприємства.

Проведене дослідження підтвердило, що підвищення ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» потребує комплексного підходу, який поєднує вдосконалення фінансового менеджменту, оптимізацію витрат, модернізацію виробництва, підвищення ефективності використання ресурсів та покращення системи управління грошовими потоками. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню його конкурентоспроможності та забезпеченню стабільного розвитку в сучасних економічних умовах.

Основні напрями підвищення ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» пропонуються через удосконалення системи управління витратами та ризиками підприємства. Встановлено, що діяльність підприємства здійснюється в умовах значного впливу кредитних, валютних, логістичних, операційних та кадрових ризиків, що посилюються воєнним станом і нестабільністю зовнішнього середовища. Це зумовлює необхідність

підвищення ефективності використання ресурсів, оптимізації структури витрат і посилення контролю за оборотним капіталом.

Аналіз фінансових результатів показав, що у 2025 році собівартість реалізованої продукції становила 24 138 779 тис. грн або 73,3 % чистого доходу, тоді як чистий прибуток скоротився до 595 725 тис. грн. Найбільшу частку операційних витрат формували матеріальні витрати — 15 015 974 тис. грн та інші операційні витрати — 19 265 355 тис. грн, що визначає їх як основні резерви скорочення витрат.

Обґрунтовано, що підвищення енергоефективності, модернізація обладнання, оптимізація логістики та скорочення витрат на сторонні послуги можуть забезпечити зменшення матеріальних витрат на 5 %, або 750 799 тис. грн. Скорочення інших операційних витрат на 3 % дозволить отримати додаткову економію у розмірі 577 961 тис. грн, а оптимізація витрат на збут — 201 547 тис. грн. Також визначено резерви зниження фінансових витрат на 192 344 тис. грн та адміністративних витрат на 21 792 тис. грн. Сукупний потенційний ефект від запропонованих заходів перевищує 1,7 млрд грн.

Важливим напрямом підвищення ефективності діяльності визначено прискорення оборотності дебіторської заборгованості. Скорочення періоду її погашення з 412 до 382 днів забезпечить вивільнення близько 2 705 558 тис. грн оборотних коштів, що сприятиме зниженню потреби у зовнішньому фінансуванні та покращенню ліквідності підприємства.

Прогнозні розрахунки свідчать про суттєве покращення фінансових результатів ПрАТ «Північний ГЗК» у 2026 році. Очікується зростання чистого доходу від реалізації до 37 855 265 тис. грн, валового прибутку — до 10 846 468 тис. грн, а чистого прибутку — до 2 486 332 тис. грн, що на 1 890 607 тис. грн перевищує показник 2025 року. Операційний прибуток прогнозується на рівні 4 812 457 тис. грн.

Прогнозні показники рентабельності також підтверджують підвищення ефективності діяльності підприємства. Чиста рентабельність продажу зросте з 1,81 % до 6,57 %, валова рентабельність — з 26,67 % до 28,65 %, а операційна

рентабельність — з 8,20 % до 12,71 %. Це свідчить про покращення структури витрат, підвищення прибутковості основної діяльності та зміцнення фінансової стійкості підприємства.

Таким чином, результати проведеного дослідження дозволяють зробити висновок, що підвищення ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» потребує комплексного підходу, який поєднує оптимізацію витрат, підвищення ефективності використання ресурсів, удосконалення управління оборотним капіталом, зміцнення фінансової стійкості та модернізацію виробничої діяльності. Реалізація запропонованих заходів сприятиме покращенню фінансових результатів, прискоренню оборотності капіталу, підвищенню прибутковості та забезпеченню стабільного розвитку підприємства у довгостроковій перспективі.

ВИСНОВКИ

Ділова активність виступає одним із головних індикаторів результативності фінансово-господарської діяльності підприємства. Вона відображає рівень інтенсивності використання ресурсів, здатність підприємства до розвитку та його конкурентні позиції на ринку. Ця категорія проявляється як на стратегічному рівні, так і в межах операційної діяльності, безпосередньо впливаючи на ринкове становище компанії. До основних факторів її зростання належать раціональне використання капіталу, впровадження інноваційних рішень, ефективне управління активами та підвищення мотивації працівників.

У науковій літературі існують різні підходи до трактування сутності ділової активності, однак усі вони сходяться на тому, що вона є комплексною економічною категорією, яка охоплює виробничу, фінансову, маркетингову та інші сфери діяльності підприємства. Її оцінювання ґрунтується на системі показників, серед яких оборотність активів, рівень рентабельності, ліквідність та ефективність використання ресурсів. Важливе значення має аналіз цих показників у динаміці, а також їх порівняння з аналогічними характеристиками підприємств-конкурентів.

Методика аналізу ділової активності передбачає використання комплексної системи кількісних і якісних показників, яка охоплює не лише фінансові результати, а й стратегічні аспекти діяльності підприємства. Її застосування вимагає системного підходу, що включає оцінювання оборотності активів, ефективності використання ресурсів, рівня платоспроможності, рентабельності, а також ступеня інтеграції підприємства у зовнішнє економічне середовище. При цьому необхідно враховувати вплив зовнішніх факторів, зміну ринкової кон'юнктури та здатність підприємства адаптуватися до нових умов.

Проведений аналіз стану гірничо-металургійного комплексу України в умовах воєнного часу свідчить про суттєве погіршення економічних

показників галузі та значне зниження її ділової активності. Повномасштабна війна стала визначальним фактором трансформації функціонування підприємств гірничо-металургійного комплексу, спричинивши руйнування виробничої інфраструктури, порушення логістичних ланцюгів, втрату частини виробничих потужностей, скорочення внутрішнього попиту та погіршення конкурентних позицій України на світовому ринку сталі.

У результаті воєнних дій металургійна галузь зазнала різкого падіння обсягів виробництва сталі. Якщо у 2021 році Україна виробила 21,4 млн тонн сталі та посідала 14 місце серед світових виробників, то вже у 2022 році обсяг виробництва скоротився до 6,4 млн тонн, а країна опустилася на 25 місце світового рейтингу. У 2023 році негативна тенденція зберігалася — виробництво становило лише 6,2 млн тонн. Незважаючи на часткове відновлення у 2024 році до 7,6 млн тонн та підвищення позиції України до 22 місця, у 2025 році обсяг виробництва знову дещо знизився — до 7,4 млн тонн. У порівнянні з довоєнним рівнем скорочення виробництва становило понад 65 %, що свідчить про глибоку кризу у галузі.

Важливим наслідком скорочення виробництва стало зниження ролі гірничо-металургійного комплексу в економіці країни. Частка ГМК у структурі ВВП України зменшилася з 10,3 % у 2021 році до 5,5 % у 2025 році. Суттєвого скорочення зазнала і зовнішньоекономічна діяльність галузі. У 2025 році експорт продукції ГМК у вартісному вираженні був на 72,1 % меншим, ніж у 2021 році. Однією з ключових причин стало посилення конкуренції з боку Китаю та Росії, які витіснили українську продукцію з традиційних ринків збуту. Водночас українські підприємства дедалі більше залежать від ринку Європейського Союзу, на який припадає близько 50 % експорту сталі. Однак повноцінне впровадження механізму СВМ у 2026 році створює додаткові ризики для галузі, оскільки українські виробники не отримали спеціальних пільг або винятків.

Негативні тенденції спостерігаються також у секторі видобутку залізної руди. Додатковою проблемою для вітчизняної металургії є посилення

імпортного тиску на внутрішньому ринку. У 2025 році імпорт сталі зріс на 32,1 %, а частка імпортої продукції у внутрішньому споживанні досягла 40 %, тоді як на початку 2026 року — вже 50 %. Це свідчить про поступову втрату українськими виробниками позицій не лише на зовнішніх, а й на внутрішньому ринку.

Таким чином, результати дослідження свідчать, що гірничо-металургійний комплекс України перебуває у складному кризовому стані, спричиненому впливом воєнних, економічних та зовнішньоторговельних чинників. Водночас окремі позитивні тенденції, зокрема часткове відновлення виробництва сталі у 2024–2025 роках, свідчать про наявність потенціалу для поступової стабілізації галузі. Подальше відновлення ділової активності підприємств ГМК потребує державної підтримки, модернізації виробництва, зниження енергетичних витрат, розвитку логістичної інфраструктури та адаптації до нових міжнародних екологічних вимог.

Результати аналізу діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» свідчать, що підприємство, незважаючи на складні умови функціонування в період воєнного стану, змогло зберегти виробничий потенціал, забезпечити стабільну роботу та продемонструвати позитивну динаміку основних фінансово-економічних показників. Підприємство залишається одним із провідних виробників залізорудної сировини в Україні та важливою складовою гірничо-металургійного комплексу держави.

У 2023–2025 роках спостерігалось суттєве зростання обсягів виробництва та реалізації продукції. Виробництво концентрату зросло з 2,4 млн тонн у 2023 році до 6,0 млн тонн у 2025 році, тоді як виробництво окатків збільшилося з 2,9 млн тонн до 4,35 млн тонн. Водночас виручка від реалізації концентрату зросла з 7,3 млрд грн до 12,9 млрд грн, а окатків — з 12,6 млрд грн до 18,5 млрд грн. Це свідчить про відновлення виробничої активності підприємства, ефективну збутову політику та збереження попиту на продукцію комбінату.

Важливим напрямом розвитку підприємства стало підвищення якості продукції та переорієнтація на європейські ринки збуту. Після втрати частини

традиційних споживачів підприємство адаптувало виробництво до вимог європейських металургійних компаній, освоївши виробництво високоякісних окатків із вмістом заліза понад 65 %. Крім того, реалізація проєкту флотаційно-доводного комплексу дозволить у перспективі підвищити вміст заліза у концентраті до 70,8 %, що зміцнить конкурентні позиції підприємства на ринку «зеленої» металургії.

Аналіз фінансового стану показав, що у 2023–2024 роках підприємство поступово покращувало показники ліквідності та фінансової стійкості.

Аналіз абсолютних показників ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» за 2022–2025 роки свідчить про поступове відновлення та розширення масштабів діяльності підприємства після кризового періоду, спричиненого воєнними умовами. Підприємство змогло забезпечити зростання обсягів виробництва, реалізації продукції та активів, однак у 2025 році спостерігається уповільнення позитивної динаміки та погіршення окремих фінансових результатів.

Аналіз структури витрат показав, що виробництво на підприємстві є енергоємним і капіталомістким. Водночас підприємство активно впроваджує заходи з енергоефективності та модернізації виробництва, що дозволило у 2025 році знизити собівартість видобутку руди в окремих кар'єрах на 1,5 дол. за тонну та підвищити якість концентрату до 67–68 % вмісту заліза.

Позитивною тенденцією є стабільне зростання чистого доходу від реалізації продукції: з 13,8 млрд грн у 2022 році до 32,9 млрд грн у 2025 році. У 2023–2024 роках темпи зростання виручки становили відповідно 144 % та 145 %, що свідчить про активне відновлення виробництва та збуту продукції. Одночасно зростала і собівартість реалізованої продукції — до 24,1 млрд грн у 2025 році, причому темпи її зростання у 2025 році перевищили темпи зростання прибутку, що негативно вплинуло на фінансові результати.

У 2023–2024 роках підприємство суттєво покращило показники прибутковості. Валовий прибуток зріс до 9,7 млрд грн у 2024 році, а чистий прибуток — до 1,34 млрд грн. Однак у 2025 році спостерігалось погіршення

результатів: операційний прибуток скоротився до 2,7 млрд грн, а чистий прибуток — до 595,7 млн грн, тобто більш ніж удвічі порівняно з попереднім роком. Основними причинами стали випереджаюче зростання витрат, високе фінансове навантаження та зниження маржинальності діяльності.

Активи підприємства за аналізований період зросли з 48,9 млрд грн у 2023 році до 73,6 млрд грн у 2025 році, що свідчить про розширення масштабів діяльності та реалізацію інвестиційних програм. Разом із тим перевірка виконання «золотого правила фінансування» показала, що підприємству не вдалося забезпечити стабільне випереджаюче зростання прибутку порівняно з виручкою та активами. У 2025 році темпи зростання чистого прибутку становили лише 44,5 %, тоді як активи зросли на 125 %, а виручка — на 113,7 %, що свідчить про зниження ефективності використання ресурсів.

Аналіз ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» на основі відносних показників свідчить про поступове відновлення ефективності діяльності підприємства у 2023–2024 роках після кризового періоду та певне погіршення окремих показників у 2025 році. Дослідження коефіцієнтів оборотності, рентабельності та умов кредитування дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів, швидкість обороту капіталу та рівень прибутковості підприємства.

Упродовж 2023–2025 років підприємство демонструвало зростання чистої виручки від реалізації продукції — з 19,9 млрд грн у 2023 році до 32,9 млрд грн у 2025 році. Одночасно збільшувалася середньорічна вартість активів, що свідчить про розширення масштабів діяльності та нарощування ресурсного потенціалу. Коефіцієнт оборотності активів зріс з 0,4 до 0,5 раз, Аналіз рентабельності активів підтверджує аналогічні тенденції. У 2023 році рентабельність активів (ROA) становила 1,77%, у 2024 році зросла до 2,27%, що свідчило про підвищення результативності використання ресурсів підприємства. Проте у 2025 році показник знизився до 0,81%, що стало наслідком скорочення чистого прибутку та зростання витрат. Рентабельність власного капіталу (ROE) також зросла з 5,59% у 2023 році до 6,32% у 2024

році, але у 2025 році скоротилася до 2,25%.

Позитивною тенденцією у 2024 році стало прискорення оборотності оборотних активів. Тривалість одного обороту скоротилася з 531 дня у 2023 році до 398 днів у 2024 році, що свідчить про покращення управління оборотними ресурсами. Проте у 2025 році період оборотності знову зріс до 435 днів, що вказує на уповільнення обороту коштів та зростання потреби в оборотному капіталі.

Дослідження оборотності окремих елементів оборотного капіталу показало, що підприємство досягло суттєвого покращення управління незавершеним виробництвом, готовою продукцією та виробничими запасами. Аналіз умов кредитування засвідчив наявність суттєвих проблем у сфері управління дебіторською заборгованістю.

Результати аналізу свідчать, що ПрАТ «Північний ГЗК» у 2023–2024 роках змогло відновити ділову активність та покращити більшість показників ефективності діяльності. Найкращі результати були досягнуті у 2024 році, коли спостерігалось підвищення рентабельності, прискорення оборотності активів та покращення фінансових результатів. Водночас у 2025 році намітилися негативні тенденції, пов'язані зі зниженням прибутковості, уповільненням оборотності активів та значним зростанням дебіторської заборгованості.

Проведений аналіз показав, що у діяльності ПрАТ «Північний ГЗК» спостерігаються окремі негативні тенденції, які потребують удосконалення системи управління діловою активністю. Зокрема, упродовж досліджуваного періоду мало місце суттєве перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською, що призводило до відволікання значних обсягів обігових коштів із господарського обороту та погіршення ліквідності підприємства. Крім того, зростання собівартості продукції, значна енергоємність виробництва та високий рівень окремих операційних витрат негативно впливали на фінансові результати та показники рентабельності підприємства.

Разом із тим результати аналізу свідчать, що ПрАТ «Північний ГЗК» має

значний потенціал для підвищення ефективності діяльності. Підприємство володіє потужною виробничою базою, здійснює модернізацію обладнання, впроваджує сучасні технології збагачення руди та реалізує заходи щодо автоматизації виробничих процесів. Важливою перевагою є також орієнтація підприємства на довгостроковий розвиток, підтримання соціальних стандартів та реалізацію екологічних програм.

Окрему увагу приділено перспективним планам розвитку ПрАТ «Північний ГЗК» на 2026 рік. Встановлено, що стратегічні напрями діяльності підприємства орієнтовані на забезпечення стабільного функціонування виробництва, модернізацію обладнання, впровадження сучасних технологій, розширення ринків збуту та підвищення ефективності використання ресурсів. Поряд із цим підприємство продовжує реалізацію соціальних та екологічних програм, що свідчить про його орієнтацію на принципи сталого розвитку.

На основі прогнозних розрахунків було встановлено, що реалізація запропонованих заходів дозволить суттєво покращити фінансові результати підприємства. Прогнозується зростання чистого прибутку, підвищення рентабельності продажів, активів і власного капіталу, а також покращення показників ліквідності та оборотності заборгованості. Зокрема, очікується скорочення періоду оборотності дебіторської заборгованості та покращення структури розрахунків із контрагентами, що позитивно вплине на загальний рівень ділової активності підприємства.

Проведене дослідження підтвердило, що підвищення ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК» потребує комплексного підходу, який поєднує вдосконалення фінансового менеджменту, оптимізацію витрат, модернізацію виробництва, підвищення ефективності використання ресурсів та покращення системи управління грошовими потоками. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню його конкурентоспроможності та забезпеченню стабільного розвитку в сучасних економічних умовах.

Основні напрями підвищення ділової активності ПрАТ «Північний ГЗК»

пропонуються через удосконалення системи управління витратами та ризиками підприємства. Встановлено, що діяльність підприємства здійснюється в умовах значного впливу кредитних, валютних, логістичних, операційних та кадрових ризиків, що посилюються воєнним станом і нестабільністю зовнішнього середовища. Це зумовлює необхідність підвищення ефективності використання ресурсів, оптимізації структури витрат і посилення контролю за оборотним капіталом.

Аналіз фінансових результатів показав, що у 2025 році собівартість реалізованої продукції становила 24 138 779 тис. грн або 73,3 % чистого доходу, тоді як чистий прибуток скоротився до 595 725 тис. грн. Найбільшу частку операційних витрат формували матеріальні витрати — 15 015 974 тис. грн та інші операційні витрати — 19 265 355 тис. грн, що визначає їх як основні резерви скорочення витрат.

Обґрунтовано, що підвищення енергоефективності, модернізація обладнання, оптимізація логістики та скорочення витрат на сторонні послуги можуть забезпечити зменшення матеріальних витрат на 5 %, або 750 799 тис. грн. Скорочення інших операційних витрат на 3 % дозволить отримати додаткову економію у розмірі 577 961 тис. грн, а оптимізація витрат на збут — 201 547 тис. грн. Також визначено резерви зниження фінансових витрат на 192 344 тис. грн та адміністративних витрат на 21 792 тис. грн. Сукупний потенційний ефект від запропонованих заходів перевищує 1,7 млрд грн.

Важливим напрямом підвищення ефективності діяльності визначено прискорення оборотності дебіторської заборгованості. Прогнозні розрахунки свідчать про суттєве покращення фінансових результатів ПрАТ «Північний ГЗК» у 2026 році. Прогнозні показники рентабельності також підтверджують підвищення ефективності діяльності підприємства. Чиста рентабельність продажу зросте з 1,81 % до 6,57 %, валова рентабельність — з 26,67 % до 28,65 %, а операційна рентабельність — з 8,20 % до 12,71 %. Це свідчить про покращення структури витрат, підвищення прибутковості основної діяльності та зміцнення фінансової стійкості підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Brealey R. A., Myers S. C., Allen F. Principles of Corporate Finance. – 13th ed. – New York : McGraw-Hill Education, 2020. – 992 p.
2. Brigham E. F., Ehrhardt M. C. Financial Management: Theory & Practice. – 16th ed. – Boston : Cengage Learning, 2020. – 912 p.
3. Van Horne J. C., Wachowicz J. M. Fundamentals of Financial Management. – 15th ed. – Harlow : Pearson Education, 2018. – 744 p.
4. Адонін С.В. Управління діловою активністю підприємства в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> (дата звернення: 25.03.2026).
5. Андрій Глущенко. Від опори до вразливості: металургія України у 2025 р. URL: <https://gmk.center/ua/infographic/vid-opori-do-vrazlivosti-metalurgiya-ukraini-u-2025-r/> (дата звернення: 28.03.2026).
6. Андрій Глущенко. Галузь видобутку залізної руди в Україні продовжує перебувати під тиском у 2026 році. URL: <https://gmk.center/ua/infographic/galuz-vidobutku-zaliznoi-rudi-v-ukraini-opinitsya-pid-tiskom-u-2025-2026-rokah/> (дата звернення: 30.03.2026).
7. Вадим Колісніченко. Північний ГЗК налагодив виробництво окатишів із вмістом заліза понад 65%. URL: <https://gmk.center/ua/news/pivnichnij-gzk-nalagodiv-virobnictvo-okatishiv-iz-vmistom-zaliza-ponad-65/> (дата звернення: 02.04.2026).
8. Вадим Колісніченко. «Метінвест» інвестує понад 62,5 млн грн у модернізацію техніки ПівнГЗК. URL: <https://gmk.center/ua/news/metinvest-investuie-ponad-62-5-mln-grn-u-modernizaciju-tehniki-pivngzk/> (дата звернення: 05.04.2026).
9. Вадим Колісніченко. Північний ГЗК відзначає чітку динаміку збільшення рівня завантаженості. URL: <https://gmk.center/ua/news/pivnichnij-gzk-vidznachaie-chitku-dinamiku-zbilshennya-rivnya-zavantazhenosti/> (дата звернення: 07.04.2026).
10. Вадим Колісніченко. Північний ГЗК знизив собівартість видобутку руди

в Ганнівському кар'єрі на \$1,5/т. URL: <https://gmk.center/ua/news/pivnichnij-gzk-zniziv-sobivartist-vidobutku-rudi-v-gannivskomu-kar-ieri-na-1-5-t/> (дата звернення: 10.04.2026).

11. Вадим Колісніченко. Північний ГЗК модернізував випалювальну машину та підвищив її продуктивність. URL: <https://gmk.center/ua/news/pivnichnij-gzk-modernizuvav-vipaljuvalnu-mashinu-ta-pidvishhiv-ii-produktivnist/> (дата звернення: 12.04.2026).

12. Вітлінський В. В. Економічний ризик: ігрові моделі : навч. посіб. – К. : КНЕУ, 2002. – 446 с.

13. Галина Єрмоленко «Метінвест» попри війну продовжує інвестувати в розвиток «зеленої» металургії у Кривому Розі. URL: <https://gmk.center/ua/news/metinvest-popri-vijnu-prodovzhuie-investuvati-v-rozvitok-zelenoi-metalurgii-u-krivomu-rozi/> (дата звернення: 15.04.2026).

14. Галина Єрмоленко. Північний ГЗК знижує собівартість залізрудного концентрату. URL: <https://gmk.center/ua/news/pivnichnij-gzk-znizhuie-sobivartist-zalazorudnogo-koncentratu/> (дата звернення: 18.04.2026).

15. Гончарук О. В. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 296 с.

16. Звіт про управління ПрАТ «Північний ГЗК» за 2024, 2025 рік. Електронний ресурс. Режим доступу: <https://sevgok.metinvestholding.com/ua/about/info> (дата звернення: 20.04.2026).

17. Інформація для акціонерів та стейкхолдерів Північний гірничо-збагачувальний комбінат. Офіційний сайт холдингу «Метінвест». URL: <https://sevgok.metinvestholding.com/ua/about/for-shareholders> (дата звернення: 22.04.2026).

18. Кащенко Н.Б. Ділова активність підприємства: сутність та методика аналізу: монографія. Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2016. 196 с.

19. Кіндрацька Г. І., Кулиняк Ю. І. Ділова активність підприємства: сутність та методи оцінювання. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. – 2018. – № 892. – С. 76–82.

20. Куриленко Т.П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu_ekon/2009_6/6.pdf (дата звернення: 25.04.2026).
21. Курило О.Б., Бондаренко Л.П., Вівчар О.І., Чубка О.М.. Фінанси підприємств: підручник. К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. — 340 с.
22. Лапін, А. В., Грінчук, І. О., Терещук, В. І. Вплив діджиталізації на бізнес-процеси та управління діяльністю підприємств. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*, (11). <https://doi.org/10.5281/zenodo.13911337> (дата звернення: 28.04.2026).
23. Мартусенко І.В., Дончак Л.Г. Ділова активність: теоретичні аспекти та особливості формування. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. С. 501–505.
24. Масюк Ю.В., Качур В.С. Економічна сутність ділової активності підприємства та підходи до її оцінки. *Ефективна економіка*. 2019. №10. С.4854.
25. Онищенко С.В., Маслій О., Пантас, В. Ділова активність бізнесу в Україні: цифрова трансформація та сталий розвиток. *Економіка і регіон* (1(92)), 136–146. [https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1\(92\).3321](https://doi.org/10.26906/EiR.2024.1(92).3321) (дата звернення: 02.05.2026).
26. Офіційний сайт холдингу Метінвест. Північний гірничо-збагачувальний комбінат. URL: <https://sevgok.metinvestholding.com/ua> (дата звернення: 05.05.2026).
27. Петренко Л. М. Аналіз ділової активності підприємства та методи її оцінки. *Економічний вісник*. – 2019. – № 2. – С. 112–118.
28. Польова Т.В. Ділова активність як комплексна економічна категорія та теоретичні аспекти її аналізу. Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. Херсон, 2016. С. 403-406.
29. Приватне акціонерне товариство "Північний гірничо-збагачувальний комбінат" URL: <https://clarity-project.info/edr/00191023> (дата звернення: 08.05.2026).
30. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих

організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб. Закон України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2025, №№ 28-29, ст.94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n174> (дата звернення: 10.05.2026).

31. Птащенко О. В., Шершенюк О. М. Ділова активність підприємства як фактор підвищення його конкурентоспроможності. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2020. № 1. С. 45–52.

32. Руденко Є.М. Застосування «золотого правила економіки» для оцінки ділової активності сільськогосподарських підприємств. *Агросвіт*. 2014. № 16. С. 42—49.

33. Світова сталь у цифрах 2025. URL: <https://worldsteel.org/data/world-steel-in-figures/world-steel-in-figures-2025/> (дата звернення: 15.05.2026).

34. Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.

35. Скакун Л. А. Сутність ділової активності підприємства та шляхи її покращення. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=41059> (дата звернення: 18.05.2026).

36. Турило А. М., Зінченко О. В., Черешня І. В. Управління діловою активністю підприємства: теоретичні аспекти. *Економіка та держава*. 2021. № 3. С. 67–72.

37. Фінансова звітність за 2022-2025 роки. Приватне акціонерне товариство "Північний гірничо-збагачувальний комбінат". URL: <https://clarity-project.info/edr/00191023/yearly-finances> (дата звернення: 22.04.2026).

38. Ясіновська І.Ф., Іщенко В.А. Ділова активність підприємства та шляхи її підвищення. Сучасні проблеми правового, економічного та соціального розвитку держави. Харків, 2019 URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/06_12_2019/pdf/67.pdf (дата звернення: 25.04.2026).

Додаток А1

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПІВНІЧНИЙ
ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"

#00191023

Дата звіту 25.02.2026
 Період 2025 рік, 12 міс
 Бухгалтер [КАРЛАШ ТАМІЛА ПЕТРІВНА](#)
 КАТОТТГ UA12060170010643671
 Кількість працівників 5 349

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

АКТИВ

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	158753,00	145018,00
первісна вартість	1001	270066,00	270190,00
накопичена амортизація	1002	111313,00	125172,00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3755269,00	5599199,00
Основні засоби	1010	22920383,00	19908371,00
первісна вартість	1011	23850033,00	24439495,00
знос	1012	929650,00	4531124,00
Інвестиційна нерухомість	1015	0,00	-
первісна вартість	1016	0,00	-
знос	1017	0,00	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0,00	-
первісна вартість	1021	0,00	-
накопичена амортизація	1022	0,00	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0,00	-
інші фінансові інвестиції	1035	9,00	9,00
1036	1036	0,00	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	412935,00	-
Відстрочені податкові активи	1045	0,00	-
Гудвіл	1050	0,00	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0,00	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0,00	-
Інші необоротні активи	1090	7829,00	-
Усього за розділом I	1095	27255178,00	25652597,00
II. Оборотні активи Запаси	1100	658241,00	1538912,00
Виробничі запаси	1101	468520,00	423430,00
Незавершене виробництво	1102	86085,00	111278,00
Готова продукція	1103	103636,00	1001963,00
Товари	1104	0,00	2241,00
Поточні біологічні активи	1110	0,00	-
Депозити перестрахування	1115	0,00	-
Векселі одержані	1120	1960,00	1960,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	13836332,00	12959133,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	7716738,00	13711853,00
з бюджетом	1135	912821,00	633186,00
у тому числі з податку на прибуток	1136	116685,00	-

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
з нарахованих доходів	1140	0,00	-
із внутрішніх розрахунків	1145	0,00	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7313095,00	18322102,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0,00	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	691778,00	25078,00
Готівка	1166	0,00	-
Рахунки в банках	1167	691778,00	25078,00
Витрати майбутніх періодів	1170	399328,00	568233,00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0,00	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0,00	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0,00	-
резервах незароблених премій	1183	0,00	-
інших страхових резервах	1184	0,00	-
Інші оборотні активи	1190	86765,00	164514,00
Усього за розділом II	1195	31617058,00	47924971,00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,00	-
Баланс	1300	58872236,00	73577568,00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	579707,00	579707,00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0,00	-
Капітал у дооцінках	1405	12545776,00	10950582,00
Додатковий капітал	1410	390168,00	390168,00
Емісійний дохід	1411	134168,00	134168,00
Накопичені курсові різниці	1412	0,00	-
Резервний капітал	1415	144005,00	144005,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	12802852,00	14410212,00
Неоплачений капітал	1425	0,00	-
Вилучений капітал	1430	0,00	-
Інші резерви	1435	0,00	-
Усього за розділом I	1495	26462508,00	26474674,00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	1971029,00	1725312,00
Відстрочені податкові зобов'язання	1505	1438866,00	1358418,00
Пенсійні зобов'язання	1510	597090,00	453298,00
Довгострокові кредити банків	1515	33551,00	-
Інші довгострокові зобов'язання	1520	58926,00	67417,00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0,00	-
Цільове фінансування	1525	0,00	-
Благодійна допомога	1526	0,00	-
Страхові резерви	1530	0,00	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0,00	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0,00	-
резерв незароблених премій	1533	0,00	-
інші страхові резерви	1534	0,00	-
Інвестиційні контракти	1535	0,00	-
Призовий фонд	1540	0,00	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0,00	-
Усього за розділом II	1595	4099462,00	3604445,00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1600	842096,00	850023,00
Короткострокові кредити банків			

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Векселі видані	1605	0,00	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	329046,00	367202,00
товари, роботи, послуги	1615	6093210,00	7576296,00
розрахунками з бюджетом	1620	602296,00	714492,00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0,00	47651,00
розрахунками зі страхування	1625	15550,00	16792,00
розрахунками з оплати праці	1630	54978,00	61993,00
за одержаними авансами	1635	669,00	643,00
за розрахунками з учасниками	1640	1074086,00	976929,00
із внутрішніх розрахунків	1645	0,00	-
за страховою діяльністю	1650	0,00	-
Поточні забезпечення	1660	152995,00	222342,00
Доходи майбутніх періодів	1665	0,00	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0,00	-
Інші поточні зобов'язання	1690	19145340,00	32711737,00
Усього за розділом III	1695	28310266,00	43498449,00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0,00	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0,00	-
Баланс	1900	58872236,00	73577568,00

Продовження додатку А1

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	32917622,00	28960206,00
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0,00
Премії підписані, валова сума	2011	-	0,00
Премії, передані у перестрахування	2012	-	0,00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0,00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	0,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	24138779,00	19263308,00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0,00
Валовий: прибуток	2090	8778843,00	9696898,00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0,00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0,00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0,00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0,00
Інші операційні доходи	2120	117158,00	773038,00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0,00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0,00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0,00
Адміністративні витрати	2130	181603,00	168072,00
Витрати на збут	2150	5038680,00	5231598,00
Інші операційні витрати	2180	976384,00	226037,00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0,00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0,00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2699334,00	4844229,00
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0,00
Інші фінансові доходи	2220	17215,00	23157,00
Інші доходи	2240	25660,00	11087,00
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0,00
Фінансові витрати	2250	1923438,00	3161529,00
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0,00
Інші витрати	2270	92126,00	31476,00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0,00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	726645,00	1685468,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-130920,00	-347283,00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0,00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	595725,00	1338185,00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-17 893,00	12 179 174,00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0,00
Накопичені курсові різниці	2410	-	0,00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0,00
Інший сукупний дохід	2445	234 797,00	-414 207,00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	216 904,00	11 764 967,00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	42 687,00	1 975 075,00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	174 217,00	9 789 892,00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	769 942,00	11 128 077,00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	15015974,00	11447880,00
Витрати на оплату праці	2505	1966986,00	1382247,00
Відрахування на соціальні заходи	2510	439337,00	306265,00
Амортизація	2515	3700799,00	3001552,00
Інші операційні витрати	2520	19265355,00	10450576,00
Разом	2550	40388451,00	26588520,00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 318 828 000,00	2 318 828 000,00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 318 828 000,00	2 318 828 000,00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,26	0,58
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,26	0,58
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,33	0,25

Додаток А2

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПІВНІЧНИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"

[#00191023](#)

Дата звіту 26,02,2025
 Період 2024 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Карлаш Таміла Петрівна](#)
 КАТОТТГ UA12060170010643671
 Кількість працівників 4 596
Баланс (Звіт про фінансовий стан)
Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис, грн	На кінець звітного періоду, тис, грн
I, Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	172 613,00	158 753,00
первісна вартість	1001	324 630,00	270 066,00
накопичена амортизація	1002	152 017,00	111 313,00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 402 471,00	3 755 269,00
Основні засоби	1010	13 674 220,00	22 920 383,00
первісна вартість	1011	25 660 483,00	23 850 033,00
знос	1012	11 986 263,00	929 650,00
Інвестиційна нерухомість	1015	0,00	
первісна вартість	1016	0,00	
знос	1017	0,00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0,00	
первісна вартість	1021	0,00	
накопичена амортизація	1022	0,00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0,00	
інші фінансові інвестиції	1035	9,00	9,00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0,00	412 935,00
Відстрочені податкові активи	1045	42 766,00	
Гудвіл	1050	0,00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0,00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0,00	
Інші необоротні активи	1090	188 761,00	7 829,00
Усього за розділом I	1095	16 480 840,00	27 255 178,00
II, Оборотні активи Запаси	1100	788 327,00	658 241,00
Виробничі запаси	1101	476 189,00	468 520,00
Незавершене виробництво	1102	67 046,00	86 085,00
Готова продукція	1103	245 092,00	103 636,00
Товари	1104	0,00	
Поточні біологічні активи	1110	0,00	
Депозити перестрахування	1115	0,00	
Векселі одержані	1120	1 960,00	1 960,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	15 968 152,00	13 836 332,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8 090 934,00	7 716 738,00
з бюджетом	1135	585 002,00	912 821,00
у тому числі з податку на прибуток	1136	425 248,00	116 685,00
з нарахованих доходів	1140	0,00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0,00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	6 192 573,00	7 313 095,00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис, грн	На кінець звітнього періоду, тис, грн
Поточні фінансові інвестиції	1160	0,00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	258 152,00	691 778,00
Готівка	1166	0,00	
Рахунки в банках	1167	258 152,00	691 778,00
Витрати майбутніх періодів	1170	422 398,00	399 328,00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0,00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0,00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0,00	
резервах незароблених премій	1183	0,00	
інших страхових резервах	1184	0,00	
Інші оборотні активи	1190	133 663,00	86 765,00
Усього за розділом II	1195	32 441 161,00	31 617 058,00
III, Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,00	
Баланс	1300	48 922 001,00	58 872 236,00
Пасив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис, грн	На кінець звітнього періоду, тис, грн
I, Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	579 707,00	579 707,00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0,00	
Капітал у дооцінках	1405	3 747 508,00	12 545 776,00
Додатковий капітал	1410	390 168,00	390 168,00
Емісійний дохід	1411	134 168,00	134 168,00
Накопичені курсові різниці	1412	0,00	
Резервний капітал	1415	144 005,00	144 005,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	11 053 452,00	12 802 852,00
Неоплачений капітал	1425	0,00	
Вилучений капітал	1430	0,00	
Інші резерви	1435	0,00	
Усього за розділом I	1495	15 914 840,00	26 462 508,00
II, Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0,00	1 971 029,00
Пенсійні зобов'язання	1505	959 102,00	1 438 866,00
Довгострокові кредити банків	1510	860 426,00	597 090,00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	73 968,00	33 551,00
Довгострокові забезпечення	1520	38 323,00	58 926,00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0,00	
Цільове фінансування	1525	0,00	
Благодійна допомога	1526	0,00	
Страхові резерви	1530	0,00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0,00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0,00	
резерв незароблених премій	1533	0,00	
інші страхові резерви	1534	0,00	
Інвестиційні контракти	1535	0,00	
Призовий фонд	1540	0,00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0,00	
Усього за розділом II	1595	1 931 819,00	4 099 462,00
III, Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0,00	842 096,00
Векселі видані	1605	0,00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис, грн	На кінець звітної періоду, тис, грн
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	319 012,00	329 046,00
товари, роботи, послуги	1615	4 044 307,00	6 093 210,00
розрахунками з бюджетом	1620	417 734,00	602 296,00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0,00	
розрахунками зі страхування	1625	13 947,00	15 550,00
розрахунками з оплати праці	1630	51 708,00	54 978,00
за одержаними авансами	1635	931,00	669,00
за розрахунками з учасниками	1640	9 904 726,00	1 074 086,00
із внутрішніх розрахунків	1645	0,00	
за страховою діяльністю	1650	0,00	
Поточні забезпечення	1660	158 504,00	152 995,00
Доходи майбутніх періодів	1665	0,00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0,00	
Інші поточні зобов'язання	1690	16 164 473,00	19 145 340,00
Усього за розділом III	1695	31 075 342,00	28 310 266,00
IV, Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0,00	
V, Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0,00	
Баланс	1900	48 922 001,00	58 872 236,00

Продовження додатку А2

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	28 960 206,00	19 925 083,00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0,00
Премії підписані, валова сума	2011		0,00
Премії, передані у перестраховування	2012		0,00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0,00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	19 263 308,00	13 943 773,00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0,00
Валовий: прибуток	2090	9 696 898,00	5 981 310,00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0,00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0,00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0,00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0,00
Інші операційні доходи	2120	773 038,00	346 293,00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0,00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0,00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0,00
Адміністративні витрати	2130	168 072,00	204 877,00
Витрати на збут	2150	5 231 598,00	2 874 371,00
Інші операційні витрати	2180	226 037,00	442 997,00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0,00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0,00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	4 844 229,00	2 805 358,00
Дохід від участі в капіталі	2200		0,00
Інші фінансові доходи	2220	23 157,00	32 793,00
Інші доходи	2240	11 087,00	5 384,00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0,00
Фінансові витрати	2250	3 161 529,00	1 764 095,00
Втрати від участі в капіталі	2255		0,00
Інші витрати	2270	31 476,00	73 830,00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0,00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 685 468,00	1 005 610,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-347 283,00	-139 520,00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0,00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	1 338 185,00	866 090,00
Сукупний дохід			
Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	12 179 174,00	-3 767,00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0,00
Накопичені курсові різниці	2410		0,00

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0,00
Інший сукупний дохід	2445	-414 207,00	-31 228,00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	11 764 967,00	-34 995,00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	1 975 075,00	-6 167,00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	9 789 892,00	-28 828,00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	11 128 077,00	837 262,00
Елементи операційних витрат			

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Матеріальні затрати	2500	11 447 880,00	7 296 213,00
Витрати на оплату праці	2505	1 382 247,00	1 201 797,00
Відрахування на соціальні заходи	2510	306 265,00	254 972,00
Амортизація	2515	3 001 552,00	3 084 075,00
Інші операційні витрати	2520	10 450 576,00	6 151 690,00
Разом	2550	26 588 520,00	17 988 747,00
Розрахунок показників прибутковості акцій			

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 318 828 000,00	2 318 828 000,00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 318 828 000,00	2 318 828 000,00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,58	0,37
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,58	0,37
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,25	0,00

Додаток АЗ

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПІВНІЧНИЙ ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"

Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Карлаш Таміла Петрівна](#)
 КАТОТТГ UA12060170010643671
 Кількість працівників 4 802

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	184 039.00	172 613.00
первісна вартість	1001	322 189.00	324 630.00
накопичена амортизація	1002	138 150.00	152 017.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	4 209 631.00	2 402 471.00
Основні засоби	1010	14 191 505.00	13 674 220.00
первісна вартість	1011	24 322 176.00	25 660 483.00
знос	1012	10 130 671.00	11 986 263.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	9.00	9.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	218 687.00	42 766.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	283 919.00	188 761.00
Усього за розділом I	1095	19 087 790.00	16 480 840.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	967 354.00	788 327.00
Виробничі запаси	1101	374 038.00	476 189.00
Незавершене виробництво	1102	303 203.00	67 046.00
Готова продукція	1103	223 133.00	245 092.00
Товари	1104	66 980.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	1 960.00	1 960.00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 206 553.00	15 968 152.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	8 655 541.00	8 090 934.00
з бюджетом	1135	472 128.00	585 002.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	331 556.00	425 248.00
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	8 773 733.00	6 192 573.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	56 120.00	258 152.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	56 120.00	258 152.00
Витрати майбутніх періодів	1170	291 206.00	422 398.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	3 588.00	133 663.00
Усього за розділом II	1195	26 428 183.00	32 441 161.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	45 515 973.00	48 922 001.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	579 707.00	579 707.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	4 409 678.00	3 747 508.00
Додатковий капітал	1410	390 168.00	390 168.00
Емісійний дохід	1411	134 168.00	134 168.00
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	144 005.00	144 005.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	9 554 019.00	11 053 452.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	15 077 577.00	15 914 840.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1500	0.00	
Відстрочені податкові зобов'язання			
Пенсійні зобов'язання	1505	841 587.00	959 102.00
Довгострокові кредити банків	1510	1 058 357.00	860 426.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	153 083.00	73 968.00
Довгострокові забезпечення	1520	28 393.00	38 323.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	2 081 420.00	1 931 819.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	297 456.00	319 012.00
товари, роботи, послуги	1615	3 198 605.00	4 044 307.00
розрахунками з бюджетом	1620	50 003.00	417 734.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	7 730.00	13 947.00
розрахунками з оплати праці	1630	27 110.00	51 708.00
за одержаними авансами	1635	786.00	931.00
за розрахунками з учасниками	1640	9 899 865.00	9 904 726.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	150 069.00	158 504.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	14 725 352.00	16 164 473.00
Усього за розділом III	1695	28 356 976.00	31 075 342.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	45 515 973.00	48 922 001.00

Додаток АЗ

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	19 925 083.00	13 835 005.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	13 943 773.00	10 469 598.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	5 981 310.00	3 365 407.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	346 293.00	2 974 174.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	204 877.00	203 472.00
Витрати на збут	2150	2 874 371.00	1 759 238.00
Інші операційні витрати	2180	442 997.00	1 888 204.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	2 805 358.00	2 488 667.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	32 793.00	9 108.00
Інші доходи	2240	5 384.00	7 927.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 764 095.00	5 983 016.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	73 830.00	150 979.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 005 610.00	
збиток	2295		3 628 293.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-139 520.00	655 960.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	866 090.00	

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
збиток	2355		2 972 333.00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-3 767.00	-4 458.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445	-31 228.00	861 707.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-34 995.00	857 249.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-6 167.00	158 542.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-28 828.00	698 707.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	837 262.00	-2 273 626.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	с	4 147 689.00
Витрати на оплату праці	2505	1 201 797.00	1 109 234.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	254 972.00	242 174.00
Амортизація	2515	3 084 075.00	3 817 613.00
Інші операційні витрати	2520	6 151 690.00	6 931 098.00
Разом	2550	17 988 747.00	16 247 808.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	2 318 828 000.00	2 318 828 000.00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	2 318 828 000.00	2 318 828 000.00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.37	-1.28
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.37	-1.28

Додаток Б

Таблиця 1

Аналіз оборотності активів ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Показник	Значення		
	2023	2024	2025
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	19 925 083	28 960 206	32 917 622
Середньорічна сума активів, тис. грн	47218987	53897119	66224902
Коефіцієнт оборотності активів, разів	0,4	0,5	0,5
Період оборотності активів, днів	853,1	670,0	724,3
Зміна періоду оборотності, днів	-661,1	-183,2	+54,3

Джерело: розрахунки автора

Таблиця 2

Аналіз рентабельності активів ПрАТ "Північний ГЗК " за 2023-2025 роки

Показник	Значення		
	2023	2024	2025
Чистий прибуток, тис. грн.	866090	1338185	595725
Середньорічна сума активів, тис. грн.	47218987	53897119	66224902
Коефіцієнт рентабельності активів, %	1,8	2,5	0,9
Зміна рентабельності, %	+6,9	+0,6	-1,6

Джерело: розрахунки автора

Продовження додатку Б

Таблиця 3

Аналіз оборотності оборотних активів ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Показник	Значення			Темп росту, %		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	19925083	28960206	32917622	144,0	145,3	113,7
Середньорічна сума оборотних активів, тис. грн	29434672	32029110	39771015	77,5	108,8	124,2
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, разів	0,68	0,90	0,83	185,8	133,6	91,5
Період оборотності оборотних активів, днів	531,8	398,1	435,0			
Зміна періоду оборотності, днів	-456,4	-133,7	+36,8			

Джерело: розрахунки автора

Додаток В

Таблиця 1

Аналіз оборотності незавершеного виробництва ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Показник	Значення		
	2023	2024	2025
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	19925083	28960206	32917622
Середньорічна сума НЗВ, тис. грн	185125	76566	98682
Коефіцієнт оборотності НЗВ, разів	108	378	334
Період оборотності НЗВ, днів	3,3	1,0	1,1
Зміна періоду оборотності, днів	-4,5	-2,4	+0,1

Таблиця 2

Аналіз оборотності товарів ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Показник	Значення		
	2023	2024	2025
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	19925083	28960206	32917622
Середньорічна сума товарів, тис. грн	33490	0	1121
Коефіцієнт оборотності товарів, разів	595	x	29378
Період оборотності товарів, днів	0,61	x	0,01
Зміна періоду оборотності, днів	-1,8	x	x

Таблиця 3

Аналіз оборотності виробничих запасів ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Показник	Значення		
	2023	2024	2025
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн	13943773	19263308	24138779

Середньорічна сума виробничих запасів, тис. грн	425114	472355	445975
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів, разів	32,8	40,8	54,1
Період оборотності виробничих запасів, днів	11,0	8,8	6,7
Зміна періоду оборотності, днів	-2,0	-2,1	-2,2

Таблиця 4

Аналіз оборотності готової продукції ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Показник	Значення		
	2023	2024	2025
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	19925083	28960206	32917622
Середньорічна сума готової продукції, тис. грн.	234113	174364	552800
Коефіцієнт оборотності готової продукції, разів	85,11	166,09	59,55
Період оборотності готової продукції, днів	4,2	2,2	6,0
Зміна періоду оборотності, днів	-1,6	-2,1	+3,9

Таблиця 5

Аналіз оборотності грошових коштів ПрАТ "Північний ГЗК" за 2023-2025 роки

Показник	Значення		
	2023	2024	2025
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн.	19925083	28960206	32917622
Середньорічна сума грошових коштів, тис. грн.	157136	474965	358428
Коефіцієнт оборотності грошових коштів, разів	126,80	60,97	91,84
Період оборотності грошових коштів, днів	2,8	5,9	3,9
Зміна періоду оборотності, днів	+0,5	+3,1	-2,0

Джерело: розрахунки автора

Додаток Д

Таблиця

Розрахунок поточних фінансових потреб ПАТ "Північний ГЗК" за
2023-2025 роки

Показник	Значення			
	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
Чиста виручка від реалізації продукції, тис. грн.	13835005	19925083	28960206	32917622
Оптимальний запас матеріальних цінностей, тис.грн.	967 354	788 327	658 241	1 538 912
Дебіторська заборгованість за продукцію, тис.грн.	7 206 553	15 968 152	13 836 332	12 959 133
Кредиторська заборгованість товарна, тис.грн.	3 198 605	4 044 307	6 093 210	7 576 296
Поточні фінансові потреби, тис.грн.	4 975 302	12 712 172	8 401 363	6 921 749
Поточні фінансові потреби, %	35,96	63,80	29,01	21,03

Джерело: розрахунки автора

Додаток Є

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ПІВНІЧНИЙ
ГІРНИЧО-ЗБАГАЧУВАЛЬНИЙ КОМБІНАТ"

#00191023

Історичні показники:

	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Кількість персоналу	5 962	5 508	4 802	4 596	5 349
Дохід (тис грн)	51 816 995	13 835 005	19 925 083	28 960 206	32 917 622
Чистий прибуток (тис грн)	25 293 042	-2 972 333	866 090	1 338 185	595 725
Активи (тис грн)	70 866 874	45 515 973	48 922 001	58 872 236	73 577 568
Гроші та їх еквіваленти (тис грн)	125 023	56 120	258 152	691 778	25 078
Довгострокові зобов'язання (тис грн)	3 298 855	2 081 420	1 931 819	4 099 462	3 604 445
Поточні зобов'язання (тис грн)	40 708 973	28 356 976	31 075 342	28 310 266	43 498 449
Власний капітал (тис грн)	26 859 046	15 077 577	15 914 840	26 462 508	26 474 674

Фінансові індикатори:

Відображати як:

	Відсотки десяткові				
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,22	0,93	1,04	1,12	1,10
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,00	0,00	0,01	0,02	0,00
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,19	0,90	1,02	1,09	1,07
Коефіцієнт автономії	0,38	0,33	0,33	0,45	0,36
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	1,26	0,79	0,97	0,97	1,03
Коефіцієнт заборгованості	0,57	0,62	0,64	0,48	0,59

Фінансові індикатори:

Відображати як:

	Відсотки десяткові				
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Рентабельність активів (ROA)	35,69%	-5,00%	1,77%	2,27%	0,81%
Рентабельність власного капіталу (ROE)	79,02%	-10,84%	5,59%	6,32%	2,25%
Чиста маржа	48,81%	-16,43%	4,35%	4,62%	1,81%
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	125,88%	78,99%	96,57%	97,09%	103,20%
Коефіцієнт заборгованості	57,44%	62,30%	63,52%	48,09%	59,12%

Джерело: [37]

ЗГОДА здобувача вищої освіти
Державного університету економіки і технологій про перевірку
кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії Університету

Я, Скороход Єлизавета Андріївна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу.

Засвідчую, що кваліфікаційна бакалаврська робота на тему «Аналіз та фінансування оборотних активів підприємства» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформована, що відповідно до «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» зазначена робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ). З умовами такого розміщення ознайомлений(на).

02.06.2026

Є.А. Скороход